

SZAKDOLGOZAT

GYŐRY ZSANETT KAROLINA

Turizmus-vendéglátás

Budai Campus

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Budai Campus
Turizmus-vendéglátás Szak

**Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor üzemeltetése és
marketingje**

Belső konzulens:

Dr. Molnár Csilla
egyetemi docens

Készítette:

Győry Zsanett Karolina
CBZWKS
Nappali tagozat

Intézet/Tanszék:

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Fenntartható Turizmus Tanszék

Budai Campus

2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. A vizsgálat elméleti háttere, a szakirodalom feldolgozása	5
2.1. A turizmus értelmezése és rendszere	5
2.1.1. A turizmus trendjei	6
2.2. Szálláshelyek a turizmus rendszerében	14
2.2.1. Szálláshelyek csoportosítása	14
2.2.1.1 A gyermek- és ifjúsági táborok, mint közösségi szálláshelyek	17
2.2.2. A szállásszolgáltatások komplex rendszere	18
3. A Felső-Tisza turisztikai térség	22
3.1. A turizmus makrokörnyezete	23
3.2. Turisztikai kínálat bemutatása	24
3.2.1. Vonzerők és turisztikai termékek	24
3.2.2. Szállás- és vendéglátóhelyek	27
3.2.3. A régió iránti kereslet	28
4. Az Aranyossziget Gyermek és Ifjúsági Tábor	31
4.1. A tábor története és szolgáltatás struktúrája	31
4.2. A kereslet elemzése	33
5. Saját vizsgálat	37
5.1. Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek	37
5.2. A vizsgálat körülményei és helyszíne	37
5.3. A vizsgálati minta bemutatása	38
5.4. A vizsgálati módszerek bemutatása	41
5.5. Az eredmények bemutatása	42
5.5.1. A gyermek- és ifjúsági táborokról készített online kérdőíves kutatás eredményei	42
5.5.2. A Nick házaspárral készített mélyinterjú eredményeinek bemutatása	55
6. Következtetések, javaslatok	60
7. Összefoglalás	65
Irodalomjegyzék	67
Ábrajegyzék	73
Táblázatjegyzék	74
Melléletek	75

1. melléklet: A közösségi szálláshelyekre vonatkozó hatályos kritériumrendszer	75
2. melléklet: Kérdőív a gyermek- és ifjúsági táborokról.....	77
3. melléklet: Mélyinterjú struktúrája.....	82
Függelékek	83
1. számú függelék: Hallgatói és konzulensi nyilatkozat.....	83
2. számú függelék: A szakdolgozat tartalmi kivonata.....	84

1. Bevezetés

A szakdolgozatom témájaként az Aranyossziget Gyermekek- és Ifjúsági Tábor vizsgálatát választottam az üzemeltetési- és a marketingkérdések témaköre felől megközelítve. A dolgozatom célja, hogy a vizsgálatba vont szálláshely bemutatásán kívül, a gyermek- és ifjúsági táborokat, mint a közösségiszálláshelyek egyikét, véleményem szerint kevésbé ismert és sokak által félreismert csoportját, valamint a Felső-Tiszát, mint kiemelt turisztikai régiót és a benne rejlő lehetőségeket is bemutassam.

Az Aranyossziget Gyermekek- és Ifjúsági Táborra azért esett a választásom, mert az üzemeltetőivel való személyes ismeretség miatt már a szálláshely ötletének megszületésétől kezdve végigkövethettem a megépülését, a fejlődését és én magam is többször élvezhettem a vendégszeretetét, így úgy gondolom, hogy minden szempontból hiteles ismertetést és elemzést tudok róla írni.

A dolgozatom aktualitását adja, hogy a Felső-Tisza vidékét a Magyar Turisztikai Ügynökség a kiemelt turisztikai régiók között tartja számon. Az általam vizsgált szálláshely 2015-ben nyitotta meg kapuit a vendégek előtt, így már ugyan az elemzéshez kellő mennyiségű adattal rendelkezik, mégis a vendégkörének végleges kialakítása és a marketingtevékenységében rejlő hiányosságai okán a kutatásom végén kreatív ötletekkel, fejlesztésjavaslatokkal segíthetem majd az üzemeltetők munkáját.

A szakdolgozatom elején, a szakirodalmi feldolgozás során a későbbi kutatáshoz elengedhetetlen elméleti háttérrel tárom fel, majd ismertetem saját kutatásom módszereit, körülményeit és eredményeit, végül a megszerzett ismeretek birtokában konkrét fejlesztési javaslatokat fogalmazok meg abban a reményben, hogy munkámmal hozzájárulhatok a vizsgált szálláshely üzemeltetése és marketing munkája javításához.

Szeretném köszönetemet kifejezni mindazoknak, akik a munkámat segítették. Elsőként konzulensemnek, Dr. Molnár Csilla egyetemi docensnek, aki a témához kapcsolódó szakértelmének hála a munkám során minden felmerülő kérdésem megválaszolásával, új ötletekkel, valamint iránymutatással segítette a szakdolgozatom elkészültét. Köszönet illeti a Nick házaspárt, Nick Ferencet és Nick Katalint, akik örömmel vettek részt a kutatásomban és azt konkrét adatokkal, érdekességekkel, továbbá személyes tapasztalatokkal tették teljessé és hitelessé. A kérdőíves kutatásomban résztvevőknek is köszönettel tartozom, hiszen ők tették lehetővé, hogy a gyermek- és ifjúsági táborokról készített kutatásom az adatokon felül valós élményekkel, tapasztalatokkal egészülhetett ki. Végül pedig szeretném kifejezni hálámat a családomnak a sok támogatásért és segítségért.

2. A vizsgálat elméleti háttere, a szakirodalom feldolgozása

2.1. A turizmus értelmezése és rendszere

A turizmuskutatás egy viszonylag új témakörnek számít a tudományok világában, ugyanis csak az 1960-as években kezdett megjeleni önálló kutatási területként. A tudományág különlegessége az interszektorális jellege, hiszen a turizmus a gazdaság primer (mezőgazdaság), szekunder (ipar), terciér (szolgáltatás) és kvaterner (kutatás-fejlesztés) szektorához is egyaránt kapcsolódik. A tudományterületek közül is számtalan területtel áll összefüggésben a turizmus, a pszichológia és szociológia mellett a föld-, a nyelv-, a vallás-, az egészség-, a gazdálkodás és szervezés-, az állam és jogtudományok vagy éppen a média világa csak néhány példa a sok közül. (Michalkó, 2007) Az utóbbi időben a szakemberek egyre többször alkalmazzák az interszektorális együttműködés módszerét, aminek köszönhetően a kutatások egyre komplexebb, mélyebb összefüggéseket is fel tudnak tárni.

A WTO és az Interparlamentáris Unió 1989-ben elfogadott Hágai Nyilatkozata a turizmus alatt egyrészt az ember állandó életvitelén és munkarendjén (lakásán és munkahelyén) kívüli valamennyi helyváltoztatását és tevékenységét érti (bármilyen legyen azok konkrét indítéka, időtartama és célterülete), másrészt az ezzel kapcsolatos igények kielégítésére létrehozott anyagi-technikai és szervezeti feltételek, valamint szolgáltatások együtteseként értelmezi (Lengyel, 2004). Michalkó már 2007-ben rámutatott, hogy a Hágai Nyilatkozat lakó- és munkahelyre vonatkozó kategorikussága a környezet megváltozása miatt átértékelendő és ezért új, alapvetően a turista keresletére és a célterületen jelenlévő szolgáltatók kínálatára épülő definíciója szerint „*A turizmus az egyén élményszerzéssel párosuló környezetváltozása, amelynek során szolgáltatások igénybevételére kerül sor.*” (Michalkó, 2012, p. 34)

A turisztikai kereslet legfontosabb tényezői a motiváció, a szabadidő, a szocializáció és a diszkrécionális, azaz a szabadon elkölthető jövedelem. A kínálat elemei közül a fogadóterület biztonságát (közbiztonság, közegészségügy, életszínvonal-küszöb, politikai biztonság, közlekedés- és információ biztonsága) és fogadóképességét (tárgyi, személyi és szervezeti feltételeket) érdemes kiemelni. (Lengyel, 2004) (Michalkó, 2007)

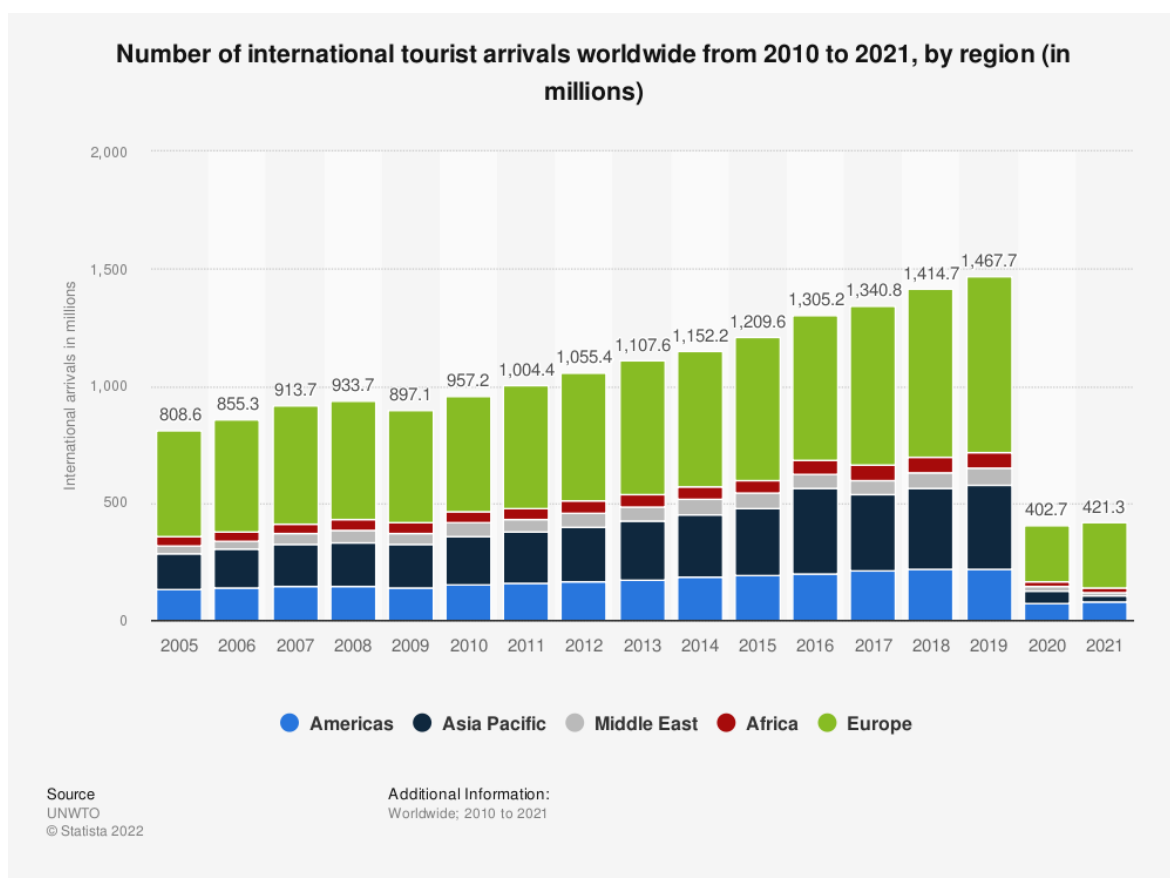
Ha a kereslet és a kínálat egymással találkozik, akkor kialakul a turisztikai piac. Fontos, hogy a két félnek egyszerre kell jelen lenni a piacon, hiszen az egyik a másik nélkül nem érheti el a célját. A turistának szüksége van a szolgáltatóra, hogy igénybe vegye a kívánt szolgáltatást, míg fordítva a szolgáltató csak a turisták segítségével lehet eredményes a

piacon. A felek egymásra találásában fontos szerepe van a közvetítő szektornak is, ők az utazásszervezők vagy az utazásközvetítők. Ahhoz hogy a piac jól működhessen szükség van stabil gazdasági-, jogi-politika-, fejlett technológiai-, vonzó és fenntartható természeti-, és végül olyan társadalmi-kulturális környezetre, ami lehetővé teszi, hogy a helyiek és a turisták egyaránt alkalmazkodjanak egymáshoz.

2.1.1. A turizmus trendjei

Az elmúlt több, mint fél évszázadra visszatekintve a turizmus nemzetközi piacán jelentős átrendeződés zajlott le, hiszen míg az 1950-es években csupán Európa és Amerika volt ott jelen, addig napjainkra ez igencsak megváltozott. Az 1960-as években még új szereplőként csatlakozott a piachoz Ázsia, Ausztrália és Óceánia régiója, de hamar gyors fejlődésnek indult, 2010-re már a nemzetközi vendégérkezések több, mint 20%-a ebben a régióban realizálódott, ezzel az eredménnyel már Amerikát is sikerült megelőznie. Az afrikai kontinens az 1970-es években, míg a Közel-Kelet az 1970-es évek második felétől kezdett fokozatosan megjelenni a piacon. Az utóbbi két régió turizmusban betöltött szerepe fokozatosan növekvő tendenciát mutat, körülbelül azonos ütemben fejlődnek. Napjainkra Amerika egyre kisebb piaci részaránnyal rendelkezik, hasonlóan Európához, bár Európában továbbra is nő a vendégérkezések száma, de az újabb szereplők miatt már Európának is csökken a részaránya. A szakértők prognózisa értelmében ez a tendencia a jövőben is folytatódni fog, Ázsia, Ausztrália és Óceánia régiója 2030-ra várhatóan megduplázza Amerika eredményeit, miközben Afrika és a Közel-Kelet is egyre nagyobb tért nyer a turizmus nemzetközi piacán. Bár a COVID-19 világvárvány valamennyi kontinensen jelentős visszaesést okozott, az átrendeződés trendjei változatlanok (UNWTO, 2021) (1.ábra). A nemzetközi érkezések terén a pandémia hatására a legnagyobb visszaesést az ázsiai és csendes-óceáni térség produkálta 95%-os csökkenéssel, a Közel-Keleten ez az érték 82%, míg Európában és Afrikában 77% volt. Amerikának sikerült a legközelebb kerülni a 2019-es nemzetközi érkezési adataihoz 68%-os visszaeséssel. A kiutazások tekintetében is hasonló a helyzet: a nagyobb piacok közül, szintén a 2019-es adatokhoz viszonyítva, Franciaország 35%-os és az Egyesült Államok 49%-os kiadáscsökkenéssel szerepelnek a legelső helyeken. A koronavírus ellen kifejlesztett oltóanyagok megjelenése és tömegesen elérhetővé válása már 2021 júniusában és júliusában is érezhetően javított a turizmus helyzetén. Ebben a nyár előtti, elsősorban amerikai és európai határnyitások, valamint az utazási korlátozások enyhítése, továbbá az utazók biztonságérzetének és bizalmának

növekedése is nagy szerepet játszott. Az előrejelzések szerint, a nemzetközi érkezések tekintetében a 2019-es, járvány előtti szintet, 2024-ben érhetjük el ismét. (UNWTO, 2021)

1. ábra A nemzetközi turistaérkezések számának alakulása 2005 és 2021 között

Forrás: (UNWTO, 2022)

2022-ben a nemzetközi turistaérkezések számának alakulását a vártnál is erősebb fellendülés jellemezte. 2022-ben több, mint 900 millió turistát regisztráltak, ami a 2021-es adatok több, mint kétszeresét jelenti, világszinten nézve ezek a számok a járvány előtti szint 63%-át teszik ki. Az európai turistaérkezések szempontjából ennél is pozitívabb változást hozott a 2022-es év, hiszen már a pandémia előtti szint 80%-át is sikerült elérni a kontinensre érkező 588 millió turistával. Európán belül Nyugat-Európa (87%) állt a legközelebb a világjárvány kitörése előtti állapothoz, ugyanakkor Közép-Kelet-Európa 40%-kal maradt el 2019-hez képest. (UNWTO, 2023) Utóbbinál véleményem szerint közrejátszik a 2022 februárjában kitört orosz-ukrán konfliktus közelsége is, ami sok beutazó biztonságérzetére hat negatívan.

Magyarország beutazó turizmusára az ezredforduló óta eltelt időszakban a folyamatos növekedés volt a jellemző. A Magyarországra irányuló külföldi utazások száma és a hozzá kapcsolódó kiadások alapján is hazánk legfontosabb küldő-piacai az ország földrajzi elhelyezkedésének megfelelően az európai kontinens országai. A küldőpiacok

sorrendje évről évre változik, de a legjelentősebb küldőpiac továbbra is Németország. A világjárvány kitöréséig jelentős volt a beutazó forgalom az Egyesült Királyságból, Ausztriából és az Egyesült Államokból, de Lengyelország, Olaszország, Oroszország és Románia is fontos küldőpiacnak számított. Spanyolországból, Izraelből és Kínából is évről évre egyre többen választották hazánkat (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2019) A vendégéjszakákat tekintve Románia, Ausztria, Szlovákia és Csehország – azaz a környező országok – állampolgárai töltötték hazánkban a legtöbb időt. 2020 március és május, valamint szeptember és december között a határok lezárása és a biztonsági intézkedések miatt turisztikai céllal mindössze a három visegrádi ország állampolgárai utazhattak be, így – hasonlóan a világ többi országához – a járvány Magyarországot is elzárta a fő küldőpiacaitól. (Állami Számvevőszék, 2021) 2021-ben is megnehezítették az éppen aktuális intézkedések a turizmus helyzetét az országban. Az év nagy részében a nem magyar állampolgársággal rendelkező személyek közül csak azok léphettek be Magyarország területére, akik érvényes védettségi igazolással rendelkeztek vagy hitelt érdemlően tudták bizonyítani, hogy az elmúlt fél évben átestek a COVID-19 betegségen. A járványhelyzet alakulásának függvényében ideiglenes beutazási korlátozásokat is bevezettek, mint például a Dél-afrikai Köztársasággal szemben. Az országok közötti kölcsönös elfogadása a védettségi igazolványoknak is nagy eredménynek számított. (Koronavirus.gov.hu, 2021). Hazánk belföldi turizmusa folyamatosan erősödik, a belföldi vendégek aránya a szálláshelyeken folyamatosan nő, ami részben a Széchenyi Pihenő Kártyának köszönhető. Bár a COVID-19 pandémia a belföldi turizmust is ellehetetlenítette az a korlátozások enyhítése után gyorsan regenerálódott és 2021 nyarára egyes régiókban elérte a rekordnak számító 2019-es adatokat. A magyarok legkedveltebb turisztikai régiója a Balaton, de a legkedveltebb városok között Hajdúszoboszló, Debrecen, Sopron, Eger, Szeged és Miskolc is szerepel (KSH 2019, 2020), ahogy ezt a Szállás.hu elemzése is alátámasztja (<https://blog.szallas.hu/ev-top-20-turisztikai-telepulese-2020/> letöltés ideje: 2022. 03.31) A 2022-es évet ismét rekordközelű adatokkal zárta a magyar turizmus 14,2 millió vendéggel és 40 millió vendégéjszakával, ami 47%-os emelkedés a 2021-es évhez képest. A legtöbb belföldi turista ebben az évben is a balatoni régiót választotta, míg második helyre a Mátra-Bükk térség került. A vidéki turizmus 73%-át, míg a budapesti 18%-át adták a belföldi vendégek. (Sokszínű Vidék, 2023)

A magyarok által legkedveltebb szálláshelyek a szállodák. A szakdolgozatom témájához kapcsolódó szállástípus (közösségi szálláshely) kategória 2011-ben a turistaszálló és az ifjúsági szálló összevonása révén jött létre. Korábban a turistaszállók jóval

népszerűbbnek számítottak a vendégéjszakák alapján, például 2001-ben másfélszer több vendégéjszaka realizálódott a turistaszállókban, mint az ifjúsági szálláshelyeken. Az évek során azonban míg a turistaszállók egyre kisebb számokat produkáltak, addig az ifjúsági szállók egyre népszerűbbek lettek, 2010-ben a turistaszállókban már csak 115 ezerrel több vendégéjszakát regisztráltak, mint az ifjúsági szállókban. A vendégéjszakák tekintetében 2011 és 2019 között lassú növekedés volt tapasztalható kisebb visszaesésekkel 1,2-szer több vendégéjszakát számláltak, min az ifjúsági szálláshelyeken. 2011-ben összesen 1.002 ezer vendégéjszakát töltöttek el a turisták közösségi szálláshelyeken, majd 2015-re ez a szám már 23,8%-kal nőtt, azaz 1.240 ezer vendégéjszakával zárhatták az évet. A legmagasabb adatot 2019-ben realizálták, 1.336 ezer éjszakával. A 2020-ban kezdődő pandémia azonban jelentős mértékben érintette a közösségi szálláshelyeket is, az előző évi adatokhoz képest közel 60%-os visszaesés volt tapasztalható. A 2021-es számok alapján azonban elmondható, hogy a korábban megszokott vendégéjszakaszám visszatért, ugyanis ebben az évben már 1.312 ezer éjszakát számláltak a közösségi szálláshelyeken. 2022-ben pedig meg is haladta a vendégéjszakaszám a pandémia előtti szintet, ugyanis 1.522 ezer vendégéjszakát realizáltak a közösségi szálláshelyeken. (Központi Statisztikai Hivatal, 2023) (1.táblázat)

1. táblázat A belföldi vendégéjszakák számának alakulása Magyarország szálláshelyein az ezredfordulót követően

Év	Szálloda	Panzió	Turistasz álló	Ifjúsági szálló	Közösségi szálláshely	Üdülőtábor	Kemping	Összesen
2001	3 986	1 335	845	550	..	552	485	7 754
2005	5 134	1 488	750	532	..	710	345	8 958
2010	6 256	1 322	581	466	..	823	492	9 940
2011	6.730	1.140	1.002	857	477	10.205
2012	7.042	1.018	1.014	818	521	10.413
2013	7.553	1.0404	1.028	805	556	10.985
2014	8.182	1.237	1.169	922	572	12.082
2015	8 803	1 322	1 240	941	619	12 925
2016	9 567	1 370	1 193	982	715	13 827
2017	10 131	1 422	1 346	1 127	801	14 827
2018	10 568	1 734	1 370	1 161	838	15 671
2019	10 628	1 766	1 336	1 156	900	15 785
2020	6 526	1 351	539	750	750	9 916
2021	7.992	1.780	1.312	665	951	12.700
2022	10.389	1.892			1.522	800	987	15.591

Forrás: KSH adatai alapján, saját szerkesztés

A már említett pandémia több eddig is létező trendet erősített fel, de új jelenségek megjelenéséhez is vezetett. (Raffay, 2020) (Szerdahelyi, 2021)

A Maslow-piramisból ismert szükséglethierarchia második szintje, a **biztonság**, ami ebben a helyzetben egészségügyi és anyagi szempontból is veszélybe került. Míg korábban az utazók csak bizonyos desztinációktól tartottak különböző okok miatt (terrorizmus, természeti katasztrófák, kisebb járványok), addig a koronavírussal együtt járó félelem globális méretet öltött. Így nem meglepő, hogy a legtöbb ember számára a biztonság élvezeti a prioritást. Ennek köszönhetően a turisták egyre körültekintőbbekké és tájékozottabbakká válnak, új biztosítási csomagokat keresnek és a szálláshely választásnál is ez a fő szempont. A járvány első hulláma során fellendült a nyaralók, hétvégi házak iránt a kereslet, egyrészt a home office-ban dolgozók szerettek volna kiszakadni a nagyvárosokból, másrészt sokan a saját szálláshelyet vélték a legbiztonságosabb megoldásnak. A kínálatot a gazdasági válság miatt szűkös anyagi helyzetbe került nyaralótulajdonosok adták, akik így próbálták a

pénzügyi nehézségeiket megoldani. A zsúfolt hotelek és felkapott desztinációk helyett a bérelhető apartmanok, az Airbnb és a falusi turizmus iránti igény jelentősen megnőtt. A szolgáltatóktól az utazók elvárják a biztonságos megoldásokat.

Miközben az elmúlt évtizedben a rövidebb ideig tartó, de gyakoribb utazások voltak jellemzőek, a pandémia hatására ez már nem jelenthető ki ilyen egyértelműen. Miközben az utazók egy része változatlanul inkább rövidebb idejű utazásokat tervez, sokan **évente kevesebb alkalommal, de hosszabb időre** utaznak és jellemzően későn foglalnak, „kivárnak”. **Rugalmasságot** várnak el a szolgáltatóktól, azt szeretnék, hogy előleg fizetése nélkül foglalhassanak és könnyen, lehetőleg büntetlenül lemondhassák foglalásaikat, ha a helyzet úgy kívánja.

Az elmúlt időszakban számos más területhez hasonlóan a turizmusban is egyre nagyobb tért nyertek a különféle **digitális megoldások** alkalmazása, amit a koronavírus-járvány tovább erősített. Az érintésmentes utazás és a digitális útlevél biztonságos utazást kínálhatnak az egészségüket féltő vendégeknek. Az első hullám során szinte teljesen megszűntek az üzleti utak, de a technikai lehetőségeknek hála könnyen helyettesíthető a személyes találkozó, amit ebben a helyzetben sok cégnél felismertek és a jövőben is alkalmaznak majd. A korábban már említett tájékozottság iránti felerősödő igényt az internet és a vészhelyzetre kifejlesztett applikációk könnyítették meg. A bezárásra kényszerített kulturális intézmények a technika legújabb vívmányainak köszönhetően (AR, VR) az érdeklődők otthonába varázsolhatták a kínálatukat, ami akár egy későbbi személyes látogatásra is ösztönözhetette őket. Az online foglalási rendszerek, az internetes hirdetések, az online vendégértékelések mind hozzájárulnak az ágazat fejlődéséhez, valamint új lehetőségeket és egyben veszélyeket is hordozhatnak magukkal. A különféle technológiai innovációk (mobilapplikációk, önálló bejelentkezés, mobilfizetés, rugalmas online lemondás) azzal, hogy az utazással járó bonyodalmakat megkönnyítik, hozzájárulnak az utazási élmény növekedéséhez, így egyfajta motivátorként is hatnak a vendégekre, egy sikeres út után, szívesebben vállalkoznak majd egy újabbra. A turisták körében egyre inkább kezd megjelenni a személyre szabott ajánlatok iránti igény, így a korábbinál még fontosabbá válik az ügyfélorientált kiszolgálás, az utazó személyes igényeire szabott ajánlatok összeállítása, illetve az egyén személyes preferenciájára és korábbi tapasztalataira szabott marketingeszközök használata.

A pandémia okozta változásoknak a pozitívumait is érdemes megvizsgálni. A korábban a túlturizmus sújtotta területek lakói és élővilága fellélegezhetett, továbbá az utazások elmaradása miatt a környezetszennyezés nagysága is jelentős mértékben csökkent.

Az egyre növekvő **egészség- és környezettudatosság** miatt a jövőben valószínűleg felértékelődik az aktív turizmus, a falusi turizmus és a gyógyturizmus. (Raffay, 2020) A következő időszakban várhatóan a természetközeli programok kerülnek előtérbe, úgymint a túrázás, a vízi sportok vagy akár a természetfotózás. A European Travel Commission (ETC) felmérése szerint a válaszadók több, mint fele szívesebben szállna meg a jövőben jöhírű, megbízható szállodaláncoknál vagy önálló üdülőhelyeken, mint rövid távra kibérelhető magánszállásoknál vagy egyéb kisebb szálláshelyeken, mert biztosak abban, hogy a fent említett szállástípusoknál a biztonság, a tisztaság és az egyéb szabályok betartása garantált. (Smartvel, 2021) Előreláthatólag az utazók a biztonságuk érdekében kevésbé lesznek árérzékenyek és az előírásokat is komolyabban veszik majd. (Raffay, 2020)

Említésre méltó trend az üzleti és a szabadidős utazások összeolvadása, amit először a Booking.com (2017) vizsgált és „**bleisure**” **turizmusnak** nevezett. Gyakori jelenség az üzleti utak esetében, hogy a munka végeztével az utazók meghosszabbítják a tartózkodásukat, hogy szabadidős programokon vegyenek részt a saját szórakozásukra. Egy 2018-ban készült kutatás (Expedia Group Media Solutions, 2018) eredménye is ezt igazolja, hiszen a tanulmány szerint az amerikai üzleti utak 60%-ban szabadidős elemeket is tartalmaztak, amely a korábbi, 2016-os kutatáshoz képest 43%-os növekedést jelent.

Az elmúlt években a felgyorsuló, monoton hétköznapi ellensúlyozásaként sok ember életében tölt be fontos szerepet a lelki és a testi egyensúly, az ő igényeiket elégítik ki a különféle **wellness utazások**. Ehhez kapcsolódik a **slow-turizmus** trendje is, amely a kimerítő utazások tökéletes ellenpéldája. A lassú utazásnak köszönhetően a turista a helyi lakosság mindennapjaiba nyerhet betekintést, ami során kényelmes tempóban felfedezheti az adott desztináció attrakcióit, megismerheti a kulturális sajátosságokat és a helyi termékeket, mindezt környezetbarát megoldásokat alkalmazva. A cél, hogy az utazás végeztével kipihenten és felejthetetlen, új élményekkel gazdagabban térjenek haza a turisták. (Slow Living Hungary, 2022)

A **fenntarthatóság** a turizmus területén is egyre fontosabbá válik sok utazó számára, így a környezetvédelmi kezdeményezések is előtérbe kerülnek. A fenntarthatóságot szem előtt tartó utazók számára a meglátogatott desztináció környezetének, kultúrájának, lakosságának és gazdaságának megóvása egyaránt fontos. A legújabb kutatások azt bizonyítják, hogy a turisták egyre tudatosabban választják a fenntartható turisztikai desztinációkat és szolgáltatásokat. A booking.com szállásfoglalási portál 2022. évi fenntarthatósági jelentése szerint az utazók 82 százaléka számára a „zöld-szemlélet” megléte egyre inkább döntéshozatal befolyásoló tényezővé válik. (turizmus.com, 2023) A kérdés az elmúlt időszakban a

megnövekedett energiaárak miatt is reflektorfénybe került. Ennek az irányzatnak is köszönhető, hogy az aktív- és az ökoturizmus iránt is egyre inkább megnő a kereslet.

Az úgynevezett **transzformatív utazás** a turizmus egyik legújabb trendje; a lényege, hogy az utazások során a turista egy olyan dolognak a részese kíván lenni, ami értelmet, célt ad az útjának, például egy kulturális csereprogram vagy egy nemzetközi szakmai gyakorlat során. Egyre több utazóban merül fel az igény, hogy a helyiek kultúráját, életmódját közelebbről is megismerje, egyedi élményeket szerezzen, az ilyen turisták szívesen választják az olyan szálláslehetőségeket, ahol egy helyi családnál vagy egy kisebb településen tölthetik a pihenésüket. (Bolchinova, 2021)

A **demográfiai és társadalmi változások** okozta trendeket is meg kell említenünk. A szenior (65+) korosztály részarányának rohamos növekedése, a családstruktúrában bekövetkező változások (nők aktív megjelenése a munkaerőpiacon, kiemelten az üzleti életben; egyszemélyes háztartások megjelenése), az iskolai végzettség általános szintjének növekedése, illetve a tudás és a friss ismeretek iránti igény emelkedése figyelhető meg a turizmusban. A szakdolgozatom témája szempontjából különösen fontos, hogy a fiatalok is egyre nagyobb részarányt képviselnek a turizmusban, az **ifjúsági turizmus** erősödik. A 16-29 év közötti korosztály egy nagyon színes és változatos csoportnak számít a turizmus piacán. Összeségében elmondható róluk, hogy most élik meg az első önálló élményeiket a szüleik nélkül, a függetlenség, a nyitottság és az új élmények keresése jellemzi őket. Az életstílusukat tekintve a fiatalok nagy része a társadalmi középosztályba, a feltörekvők, az élményfogyasztók és a gyors-modern csoportokba sorolható be. Fontos számukra az online megjelenés és a kifejezetten az ő korosztályukat célzó marketingkommunikáció. A fiatalok, az élethelyzetükből adódóan általában nem rendelkeznek magas jövedelemmel, így gyakran a költséghatékony megoldásokat keresik. Az interaktivitás és az élmény különösen fontos számukra (Majerszki, 2013) (Molnár, 2019)

Végül – ahogy arra Törőcsik már tíz évvel ezelőtt is felhívta a figyelmet - ki kell emelnünk, hogy a turizmusban az **élményszerzés** egyre fontosabbá válik. Mindemellett, vagy épp ebből kifolyólag az individualizmus és az egocentrikusság is az egyik legmeghatározóbb trenddé erősödött napjainkra, melynek hatására már nem elegendő a standard szolgáltatások megbízhatósága, helyette egyénre szabott szolgáltatást és kiszolgálást várnak el (Törőcsik, 2011).

2.2. Szálláshelyek a turizmus rendszerében

A szálláshelyek a turizmus rendszerében a kínálati oldalon találhatóak, az elsődleges turisztikai szuprastruktúra részét képezik. (Michalkó, 2007)

2.2.1. Szálláshelyek csoportosítása

Egy desztináció szálláslehetőségei a turisztikai kínálat egyik legfontosabb elemét adják. A témakör kifejtése előtt azonban két alapvető fogalom pontos tisztázása szükséges. A szálláshelyek aktuális definíciója a 2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről című törvényben olvasható; miszerint a szálláshely *„szálláshely-szolgáltatás folytatása céljából létesített vagy használt épület, önálló rendeltetési egységet képező épületrész vagy terület, valamint szálláshely-szolgáltatás folytatása céljából, bérbeadás keretében hasznosított, a víziközelkedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 87. § 29a. pontja szerinti nyaralóhajó”*. A másik tisztázandó fogalom pedig a szálláshely-szolgáltatás, amelynek definícióját szintén a 2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről című törvényben találhatjuk meg. A szálláshely-szolgáltatás a hivatalos megfogalmazás szerint *„üzletszerű gazdasági tevékenység keretében rendszerint nem huzamos jellegű, éjszakai ott-tartózkodást, pihenést is magában foglaló tartózkodás céljára szálláshely nyújtása és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása”*.

A szálláshelyeket három kategóriába tudjuk sorolni, az első és egyben legnagyobb csoportot a kereskedelmi szálláshelyek alkotják. A 239/2009 (X.20) Kormány rendeletben található hatályos jogszabály értelmében, Magyarországon jelenleg a szállodák, a panziók, az üdülőházak és a kempingek minősülhetnek kereskedelmi szálláshelyeknek. Az ilyen típusú szálláshelyek ismertetője, hogy egész évben vagy idényjelleggel folyamatosan nyújtanak szálláshelyszolgáltatást, a prioritás pedig az üzletszerűsége, a profitszerzésre helyeződik.

A szálláshelyek következő csoportját az úgynevezett közösségi szálláshelyek adják. Ebbe a kategóriába sorolhatjuk a kifejezetten ilyen célra épített vagy minősített szállásokat. A 173/2003 (X.28) Kormány rendelet szerint, amely a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatás szabályozásáról szól, ezen kategóriába sorolhatóak az alkalmi szálláshelyek (bivakkszállás¹, hegyi menedékházban kialakított szükségsszállás), a rövid távú (nomád táborhely, a hegyi menedékházból a kulcsosház és a matracszállás) és végül az

¹ „A francia eredetű bivak (bivouac) szó szabad ég alatt tartózkodást, táborozást jelent.” (Lánczi, 2022)

átmeneti tartózkodást biztosító szálláshelyek (üdülő, gyermek- és ifjúsági tábor, hegyi menedékházból a turistaház, kollégium).

A harmadik csoportba az egyéb szálláshelyek tartoznak, amelyek nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás céljából létesültek, az ebbe a kategóriába sorolt szállásokon a szálláshely-szolgáltatás céljából hasznosított szobák száma legfeljebb nyolc, míg az ágyak száma legfeljebb tizenhat darab lehet. Ilyen szálláshelyek lehetnek a fizető-vendéglátás (például kiemelt gyógyhelyeken vagy üdülőhelyeken magánszállásadás) vagy a falusi szállásadás (falvakban, tanyás térségekben történő magánszállásadás) keretében értékesített férőhelyek. Utóbbi esetében kiemelten fontos, hogy a szálláshely a falusi életkörülményeket, szokásokat, kultúrát és hagyományokat is be tudja mutatni kapcsolódó szolgáltatások segítségével. (Michalkó, 2012)

A szálláshelyeket egyéb jellemzők segítségével is tudjuk csoportosítani. A szálláshelyek rendeltetése alapján beszélhetünk például hagyományos üzleti/városi, butik, apartman, konferencia, üdülő, sport, wellness, fürdő- és gyógyszállodákról, továbbá olyan egyéb szálláshelyekről, mint a motelek, a reptéri, a kaszinó és a kastélyszállodák, illetve mozgó (vonatok, óceánjárók, autóbuszok) és egyéb alternatív szálláshelyekről is (jurta, barlang, erdei lombház, kolostor, hordó, jéghotel, világítótorony, nukleáris bunker). Az üzemméret alapján kicsi (11-50 szoba), közepes (51-100 szoba), nagy (101-300 szoba) és mega (akár több ezer szoba) kategóriákba sorolhatóak be a szálláshelyek. Tulajdonlás és üzemeltetés szerint megkülönböztethetünk független vagy egy lánchoz tartozó szálláshelyeket (Molnár, 2019)

Végül a minőség szerinti csoportosítás a HOTELSTARS európai minősítő rendszer segítségével történhet. A Hotelstars Union minden tagországban azonos követelményrendszer alapján készíti a szállodák minősítését, így is megkönnyítve az összehasonlításukat. A rendszer szerint a szálláshelyek 1-5 csillag, illetve 1-5 csillag superior kategóriákba kerülnek besorolásra attól függően, hogy hány pontot értek el a minősítés során. (Molnár, 2019) A korábban opcionálisan igényelhető minősítés a 239/2009 (X.20) Kormányrendelet 2022. január 1-jén hatályba lépett módosításának értelmében már kötelezővé vált minden szálláshely - így a szakdolgozatom témája szempontjából különösen fontos közösségi szálláshelyek - számára, illetve az első minősítést követően háromévente újabb értékelést is kötelesek kérni. A közösségi szálláshelyek minősítését – ahogy valamennyi szálláshelyét – a Magyar Turisztikai Minőség Tanúsító Testület Nonprofit Kft-t végzi. A közösségi szálláshelyekre vonatkozó hatályos kritériumrendszerben (1. melléklet) a szálláshely épületét és helyiségeit, berendezését és felszerelését, a kínált szolgáltatásokat,

a szabadidős programlehetőségeket, továbbá a vendégpanaszok kezelését, a vendégvélemények elemzését és a szálláshely online tevékenységét is vizsgálják.

A KSH kereskedelmi szálláshelyekre vonatkozó statisztikai adataiból megtudhatjuk, hogy 2001-ben 3.044 ezer férőhely, 2019-ben pedig 3.475 ezer férőhely volt összesen a különböző szálláshelyeken, tehát 18 év alatt mindössze 14%-os kapacitásnövelés történt Magyarországon. 2020-ban a gazdasági világválság hatására a férőhelyek száma 17%-kal, 2.981 ezerre csökkent, az elmúlt 18 évben ez az adat a legalacsonyabb. 2019-ben a kereskedelmi szálláshelyek között a következőképpen alakult a kapacitás megoszlása: az összes férőhely 30,2%-a szállodában, 36,6%-a panzióban, 13,8%-a közösségi szálláshelyen, 12,7%-a üdülőháztelenen és 6,7%-a kempingben volt található. 2020-ra ez a megoszlás csak kismértékben változott, ugyanis a férőhelyek 31,3%-a szállodában, 38,9%-a panzióban, 11,6%-a közösségi szálláshelyen, 11,8%-a üdülőháztelenen és 6,4%-a kempingben volt. Az adatokból megállapítható, hogy a leginkább a panziók kapacitásának aránya növekedett, míg a közösségi szálláshelyek férőhelyeinek aránya csökkent a legnagyobb mértékben. (Központi Statisztikai Hivatal, 2021)

2001 óta a kereskedelmi szálláshelyek belföldi vendégforgalma dinamikusan növekedett egészen 2019-ig, a világválság kitöréséig. Míg 2001-ben összesen 3.003 ezer vendég szállt meg a kereskedelmi szálláshelyek valamelyikén, addig ez az érték 2019-re megduplázódott. 2020-ban a koronavírus járvány hatására az eredmények a 2011-es szintre estek vissza, de még 2021-ben is csak minimális növekedést lehetett tapasztalni. 2022-ben a kereskedelmi szálláshelyek belföldi vendégforgalma a pandémia előtti szintet érte el, 6.353 ezer vendéget fogadtak.

A szálláshelyek közötti megoszlás tekintetében a pandémia előtti utolsó, 2019-es évben elmondható, hogy a vendégek 70%-a szállodában, 12,5%-a panzióban, 7,1%-a közösségi szálláshelyen, 5,8%-a üdülőháztelenen és 4,5%-a kempingben szállt meg. 2020-ban a szálláshelyek közötti megoszlás csak minimálisan változott, ugyanis a vendégforgalom 67,8%-a szállodában, 15,3%-a panzióban, 4,8%-a közösségi szálláshelyen, 5,5%-a üdülőháztelenen és 6,7%-a kempingben realizálódott. Az eredményekből látszik, hogy míg a közösségi szálláshelyek népszerűsége csökkenő tendenciát mutatott, addig a panziók és a kempingek növekvő népszerűségnek örvendhettek. 2022-ben a közösségi szálláshelyek népszerűsége növekedett, hiszen a vendégek 5,9%-a választotta az említett szállástípust. (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

2.2.1.1 A gyermek- és ifjúsági táborok, mint közösségi szálláshelyek

A gyermek- és ifjúsági táborok, ahogy már fent is említésre került, a közösségi szálláshelyek csoportjába tartoznak. Két altípusa létezik, a gyermek- és ifjúsági tábor és a telepített sátoztábor. Ahhoz, hogy egy szálláshely gyermek- és ifjúsági tábor legyen a következő feltételeknek kell megfelelnie: legalább harminc férőhellyel rendelkezik, a 6 és 30 év közötti fiatalok és kísérőik elszállásolása kell, hogy az éves vendégforgalmának legalább 90%-át (üzemeltetési kötelezettség esetén 80%-át) adja, a szálláshelyen belül szervezett vagy nem szervezett formában szállást (akár a helyszínen telepített sátoztáborban), ellátást és szabadidős szolgáltatást nyújt vagy azt a közelben fakultatív módon tudja biztosítani a vendégeinek. (Somogy Megyei Kormányhivatal Siófoki Járási Hivatal, dátum nélk.)

Magyarországon az ifjúsági turizmus alapjait az 1910-ben útjára induló cserkészmozgalom teremtette meg. 1923-ban kezdődött meg a rendszeres táboroztatás, akkor 3000 cserkész részvételével, az utolsó, táborozás szempontjából aktív évben már több, mint 20.000 fiú táboroztatásával. Az általában 10-30 napos táborok a nyári szünetben kerültek megrendezésre. A tanév közben megtanult elméleti ismereteket a cserkészek a táborokban tudták kamatoztatni, a gyakorlatban is elsajátítani. A kötelező táboroknak elsősorban közösségformáló, szocializálódást és jellemfejlődést segítő céljai voltak. A cserkésztáborok számos olyan hagyományt alakítottak ki, amelyet a mai ifjúsági turizmusban is hasznosítani lehet. (P. Miklós, 2003)

A II. világháborút követően Magyarországon a kommunista hatalom vette át az irányítást és nem sokkal később megalakították az úttörőmozgalmat. Az úttörők rendszeresen vehettek részt táborokban, elsősorban a Balaton partján. A szocialista ideológia tanítása mellett a közösségkovácsolásé volt a főszerep. A gyerekek együtt játszottak különféle csapatjátékokat, napközben strandoltak, este mozgalmi dalokat énekeltek a táborúzt körül szalonnasütés közben és sokszor külföldi diákokkal is barátkozhattak. A táborok központi helyszíne az első állandó úttörőtábor, Zánka volt, ahol akár 30.000 gyerek is táborozott évente. (Füredi, 2018)

Napjainkban a táborozás élményét a 2012-ben elindított Erzsébet-program keretében próbálják a mai fiataloknak is átadni. Az úgynevezett Erzsébet-táborok változatos kínálattal várják a gyermekeket, az ottalvós táborok mellett, napközi, családi, erdélyi, gyógyító, diabétesz és karácsonyi táborok is vannak. Az Erzsébet-táborok fő célkitűzése között a fiatalok magyarságtudatának erősítése, sportos életmódra való nevelése, a tudományok és a kultúra világának megszerettetése és végül a keresztény kultúra átadása. A résztvevők száma

minden évben egyre növekszik, 2019-ben az Erzsébet-táborok keretében szervezett programokon már 130.000 gyermek vehetett részt. A táborok fő helyszíne a 2021-ben teljeskörűen felújított és kibővített volt zánkai úttörőtábor, de emellett Fonyódligeten, Zalasabaron, Tihanyban és Erdélyben is szerveznek rendszeresen táborokat. (Erzsébet Táborok, 2021)

2.2.2. A szállásslolgáltatások komplex rendszere

A szálláshelyek elsődleges feladata nem más, mint a vendégeik elvárásainak kielégítése. „*Olyan szolgáltatásokat előállító üzemek, amelyek alapvetően az emberek elszállásolás és ellátás iránti szükségleteit elégítik ki...rendkívül összetett, komplex jellegű termékek.*” (Györffy, 2004, p. 46).

A vendégek szolgáltatások iránti igényei eltérőek, azonban az alapszolgáltatási elvárásaik gyakorlatilag megegyeznek. Ilyen lehet a biztonság, az alvás, a tisztálkodás, az írás és olvasás, valamint a hírközlési eszközök használata iránt felmerülő igény. Ellátással kapcsolatos igények közé sorolhatjuk az étkezés, a kiszolgálás és a takarítás kapcsán felmerülő elvárásokat. A szálláshelyek versenyképességük növelését és a potenciális vendégek sokszínű egyéb vendégigények kielégítésével érhetik el. Az egyéb szolgáltatások kapcsolódhatnak a szórakozás, a kultúra, a sport vagy akár az egészség területeihez. További igényeket szolgálhatnak ki a szálláshelyek a szállítási szolgáltatások kínálásával vagy különféle termékek helyben történő beszerzési vagy kölcsönzési lehetősége esetén.

A tárgyi feltételekkel kezdve a bemutatást, meghatározó tényezőnek számít a szálloda telepítési helye és épületének kialakítása. Fontos már az elején pontosan meghatározni a szálláshely rendeltetését és ez alapján kiválasztani a legmegfelelőbb helyszínt. Továbbá figyelembe kell venni, hogy az eleget tegyen az építéstechnikai és egyéb környezeti tényezőknek (köztük az időjárási viszonyoknak) is. A megközelíthetőség két szempontból is lényeges elem, elsősorban a leendő vendégek szemszögéből, másrészt az esetleges beszállítási nehézségek elkerülése végett. Az is fontos, hogy a szálloda kapacitásának megfelelő számú parkolóhely kerüljön kialakításra. Kiemelt figyelmet érdemel az épület kialakításánál az akadálymentesített környezet.

A vendégek első benyomása az épület külsejének és a főbejárat látványának alapján alakul ki, így az legyen esztétikus, jól megvilágított és kellően nagy, hogy a vendégek fennakadás nélkül tudjanak megérkezni vagy távozni rajta.

A szállóvendégek fogadása az előtérben (szállodák esetében a lobby-ban) történik, ahol a front office munkatársaival (a recepciósokkal) találkoznak először. Ez a terület a szálláshely stílusát kell tükrözze, hogy a megérkező vendég azonnal képet tudjon alkotni, hogy milyen szállásra is érkezett.

Ugyanez érvényes a lakóegységekre, azaz a szobákra. A szálláshelyeken a következő szobatípusokkal találkozhatunk (természetesen a szálláshely rendeltetése, típusa, minőségi színvonala, vendéggörének igényei szerint kialakítva: egyágyas szoba, kétágyas szoba (francia ágygal vagy két külön ágygal, esetleg pótágyazhatóság lehetőségével), kislakosztály (junior suite), nagylakosztály (suite), illetve – magasabb kategóriás szállodákban - az elnöki lakosztály (presidential suite). A szobák esetében a kényelemre kell leginkább törekedni, hiszen a vendégek itt pihenek ki magukat. A szoba kialakítását meghatározza a rendeltetése, mind a méretét, mind a tárolókapacitását, illetve a felszereltségét tekintve. A szálláshely másik sarkalatos pontja a fürdőszoba, amelynél a műszaki tényezők biztosítása mellett a vendéggörnek megfelelő felszereltség kell, hogy rendelkezésre álljon.

A vendéglátást biztosító területeket a HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points - veszélyelemzés és kritikus ellenőrzőpontok) előírásait figyelembevéve kell kialakítani valamennyi szállástípus esetében.

Amennyiben a szálláshely profiljába tartozik különböző rendezvények helyszínének a biztosítása, akkor a rendezvénytermek is elengedhetetlen egységei a szálláshelynek. Ezen termek kialakításakor számos szempontra kell ügyelni, a legfontosabb, hogy olyan módon legyen megtervezve, hogy többfajta eseménytípus megtartására alkalmas legyen, továbbá könnyen mozgatható, cserélhető berendezés szükséges. Mind a természetes, mind a mesterséges fényforrás használatát lehetővé kell benne tenni, modern technikai eszközökkel felszerelni, végül a hangszigetelésre is ügyelni kell, hogy a szálloda többi vendégének nyugalma vagy esetleg egy másik rendezvényt ne zavarjon. Végül érdemes szót ejteni az egyéb közös használatú helyiségekről is, mint a könyvtárszoba, a tárgyalóterem, a játékszoba vagy a gyógyászati, illetve a wellnessrészleg. (Molnár, 2019)

10/2006. (II.16) OGY. határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról című határozat kimondja, hogy *„Az üdülés általános emberi rekreációs szükséglet, így a fogyatékos személyek számára is fontos. Szociális alapon gondoskodni kell az üdülés támogatásáról, megvizsgálva, hogy milyen intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy az üdülést biztosító intézmények (utazásszervezők, szállásadók, programszervezők, turisztikai honlapok) szolgáltatásai hozzáférhetőek legyenek a fogyatékos személyek különböző szükségletű csoportjainak.”* (Jogtár, 2006) A szállásadók feladata, hogy a fogyatékkal élő

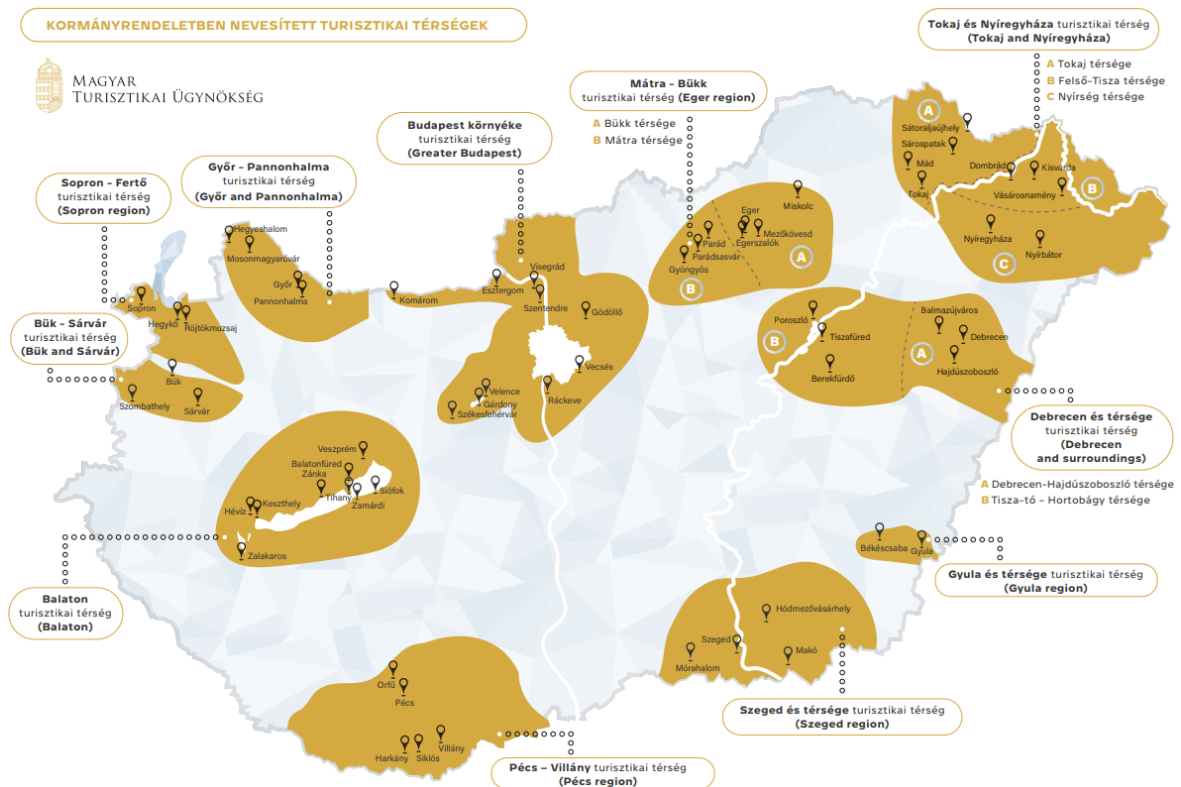
személyeknek ugyanúgy biztosítsák a szolgáltatásaikat, mint egészséges vendégeiknek, ami számos kihívás elé állíthatja őket. Az épületbe való bejutás megkönnyítésére a bejáratokhoz közel található, akadálymentes parkolóhelyek telepítése szükséges, az esetleges szintkülönbségeket, lépcsőket csúszásmentes rámpával és korláttal kell felszerelni mind az épületen kívül, mind az épületen belül. Az ajtók és a folyósók méretét úgy kell meghatározni, hogy különböző segédeszközökkel (járókeret, kerekesszék) is kényelmesen beférjenek a vendégek. A folyosón a vakok és gyengénlátók tájékozódását segítve a padlón vezetősáv elhelyezése szükséges, amely jól tapintható és erősen kontrasztos is egyben. A liftben a nyomógombok a síkból emelkedjenek ki és Braille-írással, valamint hangos információközlési rendszerrel is legyenek ellátva. Az akadálymentesített szobán belül fontos, hogy minden használati tárgy szemmagasságban legyen egy kerekesszékes ember számára, hogy mindent könnyen elérhessen. A fürdőszobában csúszásmentes padló és kapaszkodókkal ellátott, úgynevezett padlólefolyós zuhanyzó szükséges, továbbá fontos, hogy a WC három irányból is megközelíthető és lehajtható kapaszkodókkal felszerelt legyen. A szálloda alaprajzát és a menekülési útvonalat olyan táblákra kell kihelyezni, amelyek kitapinthatóak is egyben. Ha menekülésre kerülne a sor, a vakok biztonsága érdekében hangos információval is segíteni kell őket. A folyosókon a lehetőleg sematikus rajzokkal kiegészített feliratok szemmagasságban legyenek, a tömör és rövid felirat jó olvashatóságának érdekében a használt betűméretre, betűtípusra, színre is ügyeljenek, továbbá a megvilágításáról is gondoskodjanak, valamint Braille-írással is fel kell az információt tüntetni rajtuk. Figyelni kell, hogy a vakok számára egyértelmű helyen legyenek kihelyezve a táblák. Ha a szállodában számítógépek is rendelkezésre állnak, akkor azokat a fogyatékkal élők számára is használhatóvá kell tenni, fontos, hogy a kerekesszékesek is elérhessék, a látássérülteknek képernyőolvasó és képernyőnagyító program legyen telepítve, a siketek és nagyothallók számára a fontos információkat jelnyelven is elérhetővé kell tenni. Végül az is egy nagyon lényeges elem, hogy a szálloda honlapja akadálymentesített verzióban is rendelkezésre álljon. (Fogyatékosügyi Kommunikációs Intézet, dátum nélk.)

A **személyi feltételek** biztosítása a szálláshelyek kiemelt feladata. A szállásszolgáltatások humán erőforrás igényére jellemző, hogy a változatos szolgáltatások nyújtásának érdekében a munkaerőigénynek is összetettnek kell lennie, különböző szakmák, képzettségek és készségek megléte szükséges hozzá. A turizmus humán erőforrás igényére vonatkozó kutatások szerint a társas és interperszonális tulajdonságok, a vendég centrikusság, a jó kommunikációs képesség, valamint a kellemes, bizalmat árasztó megjelenés elengedhetetlenek. Továbbá elmondható, hogy a munkakörök jellegéből és a

sokrétű szolgáltatásokból adódóan a szállodaiparban a gépesítés sokszor nem lehetséges, így a létszámigény magas, amihez a 24 órás működés is nagyban hozzájárul. (Molnár, 2019) (Nickson, 2007). Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy a turizmus-vendéglátásban tevékenykedő vállalkozások – elsősorban a szálláshelyek – jelentős munkaerőhiánnyal küzdenek napjainkban, ahogy az a Turizmus Bulletin szakmai hírlevélben is folyamatosan olvasható. Ennek oka elsősorban, hogy a pandémia alatt sokan elhagyták a szakmát, és találtak munkát családbarátabb és nem utolsó sorban jobban fizetett területeken, így azóta is nehéz megfelelő munkaerőt találni. Kelet-Magyarország – ahol az általam vizsgált szálláshely is található - ebből a szempontból az átlagnál is kedvezőtlenebb helyzetben van.

3. A Felső-Tisza turisztikai térség

A Magyar Turisztikai Ügynökség 2016-ban, egy erre a célra kidolgozott kritériumrendszer alapján kijelölte azokat a térségeket, amelyeket a jövőben leginkább fejleszteni kíván. A turisztikai desztinációk lehatárolásakor elsősorban vonzerőalapú, turisztikai, illetve földrajzi és infrastrukturális mutatókat vettek számításba. A térségek kijelölésekor fontos szempont volt a keresleti és kínálati elemek és a további fejlesztési lehetőségek feltárása, ezenfelül a terület kialakított imázsát is figyelembe vették. Az Ügynökség mindegyik térségen belül kiemelte azokat a településeket, amelyeket a turizmus szempontjából leginkább érdemes fejleszteni. (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2017)

2. ábra Az MTÜ által kijelölt turisztikai térségek

Forrás: <https://mtu.gov.hu/cikkek/11-turisztikai-terseg-terkep-es-telepuleslista-1918>

A Felső-Tisza térsége a stratégiai dokumentumban a Tokaj és Nyíregyháza turisztikai térség részeként jelenik meg, melynek „...márkaprofilja a prémium borok köré épül. Kiegészítő elemként jelenik meg Nyíregyháza komplex termékkínálata (állat-kert, fürdő, city break) és az aktív turizmus, valamint a történelmi helyszínek a Zemplénten. A desztináció jelenleg elsősorban belföldi vendégek számára jelent vonzerőt, ők adják a vendégéjszakák több mint háromnegyedét. A nemzetközi kereslet viszonylag koncentrált Lengyelország, valamint a

környező piacok (Románia, Szlovákia, Ukrajna) irányából. A térség bor- és gasztronómiai termékínálata elsősorban fiatal párok, valamint szeniorok és baráti társaságok számára jelent vonzerőt.” (MTÜ, 2021)

3.1. A turizmus makrokörnyezete

A Felső-Tisza térsége Magyarország észak-keleti részében található, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részén, Ukrajnával határos. Elsősorban a Tisza mentén fekvő falvak, Tiszabecstől Szabolcsig tartoznak ide, de néhány nem folyó menti, illetve nagyobb település is a részét képezi, összesen 25 települést foglal magába. (Horvát & Bagdi, 2018). A megközelítése Budapest irányából az M3-as autópályán lehetséges, amely jelenleg Vásárosnamény előtt ér véget. A tervek szerint azonban, még további 23 kilométer megépítése várható, ez az utolsó szakasz Vásárosnaménytől egészen az ukrán határig, Beregdarócig húzódná, ami jóval megkönnyíthetné a térség megközelíthetőségét. (Hegedűs, 2020) Jelenleg az autópálya végétől a 41-es főúton folytathatjuk utunkat. A térség legnagyobb települése, Kisvárdá közel három órás autóúttal érhető el a fővárosból indulva. Vonattal a Keleti Pályaudvarról induló Tokaj vagy Nyírség InterCity-vel lehet Nyíregyházáig utazni, ahol a Záhonyba tartó gyorsvonatra kell átszállni, így bő négy órás utazás után lehet Kisvárdára megérkezni. (Google Maps, 2022). A térséghez a legközelebbi repülőtér a Debrecen Airport.

A Felső-Tisza térségének hátrányos gazdasági helyzetét, a 2021-es év negyedik negyedében mért munkanélküliségi rátája is alátámasztja, ugyanis míg az országos átlag 3,7% volt, addig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,2%-ot mértek, ezzel az egész országban a legmagasabb munkanélküliségi rátát produkálva (Központi Statisztikai Hivatal, 2022). A szintén 2021-es adatok alapján a havi bruttó átlagkereset a megyében 303.334 Ft volt szemben a 438.814 forintos országos átlaggal, ezzel az eredménnyel is az utolsó helyen áll, viszont átlag feletti a 2020-as évhez képesti bérek emelkedése a mért 9,3%-kal (Központi Statisztikai Hivatal, 2022).

A térségben kiemelendő a Vásárosnaményban működő Hajdu Trans Kft., amely a fuvarozási szolgáltatások mellett 1998 óta térsztagyártással is foglalkozik, itt készül a Hajdu Tészta, a térség meghatározó munkáltatójának számít. (Hajdu Tészta, 2022) A vásárosnaményi HB Ker-Trans Kft. 2009-ben kezdte meg a működését, édesipari termékeket gyárt, a fő termékük a babapiskóta. (Magyar Babapiskóta, 2022) A szintén Vásárosnaményban működő AGRANA-Juice-Magyarország Kft. magas minőségű

gyümölcsök feldolgozásával foglalkozik, elsősorban gyümölcsle-koncentrátumokat, ital-alapanyagokat és gyümölcsborokat árusít a partnereinek. (Agrana, 2022) A 2022-ben alakult Panyolai Szilvórium Zrt. kiváló alapanyagokból készít kiváló minőségű pálinkákat, több mint negyvenféle termékkel vannak jelen a piacon. (Panyolai Pálinkák, 2022) Végül az 1991-ben alapított vásárosnaményi Kiss B Logisztikai Kft. is említésre méltó, akik jelenleg több logisztikai raktárat, italdiszkontot és saját tulajdonú kiskereskedelmi egységet működtetnek, illetve 33 tehergépkocsiból álló járműparkkal is rendelkeznek. (Kiss B. Ker Kft., 2022)

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei adatokat elemezve a társadalmi környezetről a következő gondolatokat lehet megfogalmazni: a lakosság korcsoport szerinti megoszlása alapján megállapítható, hogy itt is az elöregedő társadalom problémája lép fel, ugyanis 2021-ben a 545.321 fős népesség 15,8%-a 0 és 14 év közöttiekhez, 66,8%-a 15 és 64 év közöttiekhez, míg a 17,4%-a a 65 éven felüliekhez tartozott. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022) A férfiak és a nők aránya kiegyenlített, a férfiak a lakosság 48,7%-át, a nők pedig az 51,3%-át tették ki a 2021-es évben. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022) A 2020-as adatok szerint a megyében az odavándorlások száma 13.960, míg az elvándorlók száma 17.022 volt, tehát 3.062 fővel csökkent a lakosság az elvándorlás következtében. (Központi Statisztikai Hivatal, 2021) A legutóbbi, azaz a 2011-es népszámlálásból megtudhatjuk, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 48.891 fő vallotta magát valamely nemzetiséghez tartozónak. A legnagyobb nemzetiségi csoport 90%-kal a roma volt, viszonylag nagy számban élnek még a megyében rajtuk kívül a németek (3,9%), az ukránok (2,2%) és a románok (1,9%). (Központi Statisztikai Hivatal, 2013)

3.2. Turisztikai kínálat bemutatása

3.2.1. Vonzerők és turisztikai termékek

A Felső-Tisza térsége elsősorban az aktív és kulturális kikapcsolódásra vágyóknak kínál számos programlehetőséget, de emellett az egészségturizmust és ökoturizmust kedvelőknek is érdemes ellátogatni erre a vidékre. (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2017) Az aktív és kulturális kikapcsolódást ötvözi a Középkori templomok útja, amely a tervezett fejlesztések révén a jövőben az egyik legkedveltebb kerékpáros útvonallá válhat. A túra során a résztvevők felfedezhetik az ország rejtett kincseit történelmi legendákkal színesítve. A Középkori Templomok Útja Egyesület 2017-ben tematikus kerékpáros örökségtúrát szervezett, amelynek több állomása is a Felső-Tisza vidékén volt, emellett Kárpátalján, a

Nyírségben és Hajdúvidéken. Ezeknek a templomoknak a különlegességét a középkori freskók, a faharanglábak és a gyönyörűen díszített kazettás mennyezetek adják. (Csodás Magyarország, dátum nélk.) Az ebben a túrában rejlő potenciált mi sem bizonyítja jobban, minthogy a 2017-es Kiváló Európai Desztinációk pályázat nyertese lett. (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2017) A tervek szerint az útvonal mentén hamarosan látogatóközpontok, szálláshelyek és kerékpáros szolgáltatások várják a túrázókat. (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2021)

Az érdeklődők az Aktív Magyarország által összeállított vízi-, kerékpáros- és gyalogostúrák segítségével fedezhetik fel a térség szépségeit. A különböző időtartamú, hosszúságú és nehézségű túrák között mindenki megtalálhatja a neki tetszőt. (Aktív Magyarország, dátum nélk.) Az öreg-túri vadregényes vízitúra során a 18. században épült, ma is működőképes túristvándi vízimalmot lehet megcsodálni evezés közben. Az út a sonkádi és a kölcsei református templomot is érinti, így ezeket is meglátogathatják az érdeklődők. (Aktív Magyarország, dátum nélk.) A szatmári bringás körtúra egyik megállója a nagyari Luby-kúria, ahol tavasszal és nyáron színpompás virágoskert kápráztatja el a megpihenő kerékpárosokat, nem véletlenül hívják a helyiek a rózsák kastélyának. A község másik látnivalója a település határában álló Petőfi-fa, ahol a legenda szerint a Tisza című költeményét írta Petőfi Sándor, amikor a Luby-kúriában vendégeskedett. (Kirándulástippek, dátum nélk.) A túra következő kiemelő állomása Szatmárcseke, ahol a misztikus hangulatú csónakfejű temetőt körbejárva, szinte megelevenedik a látogatók előtt a történelem és a különleges verses sírfeliratokat olvasva kalandozhatnak a régmúltban. A temetőben nyugszik Kölcsey Ferenc is, aki Szatmárcsekén írta meg a Himnuszt, a település központjában emlékművet is emeltek a tiszteletére. Az utolsó állomása a bringaútnak a Túr-Bukógát, ahol a Túr és a Tisza összefolyását csodálhatják meg és akár meg is mártózkodhatnak a gát vízesésében a kerékpározók. (Aktív Magyarország, dátum nélk.) A gyalogostúrák közül a Vulkántúra az Alföld peremén nevezetű programot érdemes kiemelni. A tanösvény Tarpa településéről indul, majd szőlőültvények és borospincék szegélyezte úton sétálhatnak a kirándulók egészen a Nagy-hegy csúcsáig, amely kialakulása a belső kárpáti vulkáni működéshez kapcsolódik. A hegy tetejéről a szatmári tájat csodálhatják meg a túrázók, de tiszta időben akár a Keleti-Kárpátok is látszanak. Tarpára visszatérve a nagyközség látnivalóit is mindenképpen érdemes megtekinteni; a település legmagasabb pontján álló harangtoronyt és a környék egyetlen megmaradt szárazmalmát, amit még a 19. században építettek. (Aktív Magyarország, dátum nélk.)

A gasztronómiai hagyományok átadása és a környéken termő, jellegzetes szabolcsi szilvából készült termékek bemutatása és a gazdaság erősítése a Szatmár-Beregi Szilvaútnak a legfőbb célkitűzései. A turisták az úgynevezett Kis Szilvautat vagy a Nagy Szilvautat járhatják körbe, a tematikus gasztronómiai út kiemelendő állomásai Panyola és Penyige. (Deli-Gray & Árva, 2016) A Panyolai Szilvóriumban a pálinkafőzés rejtelseibe nyerhetnek bepillantást a vendégek, ugyanis a településen már az 1700-as évek óta készítenek pálinkát. A bemutató után az Elixír Kóstolóházban az érdeklődők maguk is megízlelhetik az igazi szabolcsi pálinkát, amelyhez helyi termékeket kínálnak. (Panyolai Pálinkák, 2022) Penyigén egy takaros parasztházban kapott helyet a Lekvárium, ahol a lekvárfőzés csínját-bínját leshetik el az odalátogatók. A lekvárt vagy ahogy a helyiek hívják „Szatmár fekete aranyát” a híres penyigei „nem tudom szilvából” készítik cukor- és tartósítószermentesen. (Szatmár Tour, 2022)

Lévén, hogy a kanyargós Tisza szeli át a régiót, számtalan lehetőség van strandolásra. A környék kedvelt szabadstrandjai közé tartozik Tivadar, Gergelyugornya, Dombrád, Ibrány, Tiszakécske és Tiszaalpár. (Dubóczky, 2021) Jánd a lassan mélyülő, kiváló minőségű vize és a homokos partszakasza miatt a kisgyermekes családoknak is tökéletes választás. 2016-ban egy országos strandfocitorna, a Kelet Műemlék Kupa is megrendezésre került itt. (I love Tisza, dátum nélk.) Gergelyugornyának nem csak Tisza-parti strandja számított a közelmúltig vonzerőnek, ugyanis itt volt az Atlantika Víziudvámpark is, amely a család minden tagjának tökéletes kikapcsolódást nyújtott, azonban 22 évnyi sikeres működés után a 2021-es nyári szezont követően végleg bezárta kapuit annak ellenére, hogy a térség turizmusa szempontjából igazi kuriózumnak számított, hiszen 4,5 hektáros területen 5 medencével 6 csúszdával és délutáni fókashow-val várták a fürdőzőket. (Atlantika, 2022)

Kisvárdán is számos programon vehetnek részt a turisták. A város nagymúltú vára a 15. században épült, amely 1990 óta Nemzeti Örökség részét képezi. A várban található várszínpad színházi eseményeknek ad otthont a nyári időszakban. A Pontyos-, a Bertók- és a Nádas-tó pedig a horgászok kedvencei. (Kisvárdá, 2022) Az Aquacinema Gyógy- és Wellnessfürdő 2018-ban kezdte meg működését, 7 kültéri medencéjével, 14 csúszdájával és beltéri wellnessrészlegével (szaunavilág, masszázs) a család minden tagjának garantált élményt nyújt. Emellett fontos megemlíteni, hogy hidrogén karbonátos gyógyvize 1978 óta segít a mozgásszervi és gyomorbántalmaktól szenvedőknek. (Aquacinema, 2022) A város legújabb vonzereje a Cinemaqua Film- és Naturpark, ahol a látogatók egy hollywoodi filmforgatáson érezhetik magukat. Sokszínű filmes helyszín található meg a parkban, őslénypark, varázslatos lovagvár, Pocahontas korabeli amerikai telepesfal, vadnyugati

város vagy éppen egy repülőgép utasterének valóságúen megépített másában sétálhatnak a látogatók. (Cinemaqua, 2022)

Vásárosnamény, avagy a Bereg szíve is tartogat izgalmakat az odalátogatók számára. A Szilva Termál- és Wellnessfürdő alkáli-hidrogénkarbonátos gyógyvize az emésztőszervi betegségekben szenvedők számára jelent gyógymódot. A fürdő mind kültéri, mind beltéri medencével is rendelkezik, továbbá wellness szolgáltatásokat is kínál. A városban a kerékpáros turistáké a főszerep, kerékpáros csomagajánlatokkal, city guide-okkal, kerékpáros túravezetőkkel, szervezett túrákkal, kerékpár szervizelési lehetőséggel és egész évben nyitva tartó Tourinform irodával várják a sportos látogatókat. A belvárosban található Kraszna-sétány hangulatos éttermei helyi specialitásokkal készülnek a vendégek fogadására. Vásárosnaményban található a Tomcsányi Kastély, ahol a Beregi Múzeum gyűjteményét lehet megtekinteni. A Hunor Vadászati Kiállításon az érdeklődők öt kontinens vadjaival ismerkedhetnek meg egy színvonalas tárlat keretében. (Vásárosnamény, 2022) A Hunor Vadászati Kiállítás kimagasló voltát mi sem bizonyítja jobban, minthogy a 2021-es Egy a Természettel Vadászati és Természeti Világkiállítás egyik helyszínéül szolgált. (One with nature, 2021)

3.2.2. Szállás- és vendéglátóhelyek

Az elsődleges turisztikai szuprastruktúrához (Michalkó, 2011) tartozó szálláshelyek kapacitásának vizsgálata után kijelenthetjük, hogy 2021-ben Magyarország összes kereskedelmi szállásférőhelyének 13,5%-a (37.716 férőhely) tartozott az Észak-Alföldhöz és mindössze 2,8%-a, azaz 7.913 férőhely Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez. Az évek során hullámzó tendencia figyelhető meg ebből a szempontból a régióban. 2014-ben, 42.105 férőhellyel volt a legnagyobb a szálláshelyek kapacitása az Észak-Alföldön. A pandémiának köszönhetően 2020-ban egy komoly kapacitáscsökkenés történt, a 2019-es 35.331 darab férőhely 17%-kal esett vissza, az elmúlt 21 évben ez a legalacsonyabb adat a régióban. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéről elmondható, hogy a legtöbb férőhellyel a 2011-es évben rendelkezett, ekkor 11.485 férőhelyet regisztráltak, a legkevesebbel pedig a pandémia kitörésének az évében, 2020-ban mindössze 7.049 férőhelye volt, ami a 2011-es évhez képest 38,6%-os visszaesésnek számít. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022) 2021-ben a legjellemzőbb szálláshelyek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is a szállodák voltak, amelyek a teljes vendégforgalom 71,7%-át adták. A panziók részaránya 18,6%, míg a közösségi szálláshelyeké 9,6% volt. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022)

A vendéglátóhelyekről szóló adatok elemzése után elmondható, hogy 2021-ben Magyarországon összesen 47.924 darab vendéglátóhely működött, amelynek 11,9%-a, azaz 5.742 darab tartozott az észak-alföldi régióhoz és 4,5%-a, azaz 2143 darab Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez. Az üzlettípus szerinti lebontás alapján a 2021-es évben a megyében 788 étterem, büfé, 203 cukrászda, 803 italüzlet és zenés szórakozóhely, 1794 kereskedelmi vendéglátóhely és 349 munkahelyi, rendezvény és közétkeztetést végző vendéglátóhely volt. Az elmúlt 21 év adatait összehasonlítva megállapítható, hogy a megyében a 2000-es évek elején ugyan enyhén növekvő tendenciát mutatott a vendéglátóhelyek számának változása, de 2010-től folyamatosan csökken a számuk. A megye területén a legtöbb vendéglátóhely 2007-ben működött, 3.209 darabbal, a legkevesebbet pedig a 2021-es évben számolták, ugyanis ebben az évben mindössze 2.143 vendéglátóhely működött, ami 33,2%-os visszaesést jelent a 2007-es rekordhoz képest. Meglepő, hogy a pandémia hatása nem látszik drasztikusan a 2020-as adatokban, ugyanis míg 2019-ben 2.322 vendéglátóhely működött, addig 2020-ra ez a szám csak 52-vel, azonban 2021-re már további 127-tel csökkent, a legnagyobb visszaesés ezzel szemben mégis a 2008-as gazdasági válsághoz köthető, akkor két év alatt 328-cal csökkent a vendéglátóhelyek száma. Üzlettípus szerint egyedül a munkahelyi, rendezvény és közétkeztetést végző vendéglátóhelyek száma mutatott az elmúlt két évtizedben növekvő tendenciát, a 2021-es év rekordnak is számít ebben a kategóriában. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022)

3.2.3. A régió iránti kereslet

A Felső-Tisza és térsége – ahogy azt már korábban említettem - az Észak-Alföld régió részét képezi. A régiót Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéink alkotják. Az észak-alföldi régió statisztikai eredményeit a többi régió eredményeivel összevetve megállapíthatjuk, hogy a turisták körében egyelőre a kevésbé népszerűbb desztinációkhoz tartozik.

Érdeemes továbbá megvizsgálni az észak-alföldi régió vendégéjszakáinak alakulását is az elmúlt 7 évben, hiszen a 2015-ös 1.945 ezer éjszakás adatot sikerült közel 18%-kal emelni az évek során. Ez a növekvő tendencia -kisebb visszaesésekkel- egészen 2019-ig figyelhető meg, ugyanis a pandémia okozta korlátozások a régió turisztikai fejlődését is visszavetették, a 2019-es, rekordnak számító 2.290 ezer darab vendégéjszaka közel a felére

esett vissza a 2020-as esztendőben. 2021-ben az előző évhez képest 16%-os növekedés volt tapasztalható 1.381 darab vendégéjszakával. (Központi Statisztikai Hivatal, 2022)

A vendégek kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött átlagos tartózkodási ideje szerint az észak-alföldi régiót már sokkal kedvezőbb helyen találhatjuk a rangsorban. Az országos átlag alapján, ami a belföldi turisták esetén 2,5 éjszaka, a külföldiek esetén 2,8 éjszaka, megállapíthatjuk, hogy a hosszabb tartózkodási idővel rendelkező régiókhoz tartozik, ugyanis míg a belföldi vendégek 2,5, addig a külföldiek 3,6 éjszakát töltenek átlagosan az észak-alföldi kereskedelmi szálláshelyeken.

Azonban a korábbi évek statisztikaival összevetve csökkenő tendenciát láthatunk, mind a belföldi, mind a külföldi vendégek adatait tekintve. 2000-ben a belföldi turisták átlagos tartózkodási ideje 2,8 éjszaka volt, ami 2020-ra 12%-kal csökkent. A külföldi vendégek esetében már egy jelentősebb visszaesés tapasztalható, hiszen míg 2000-ben az átlagos tartózkodási idejük az 5,5 éjszakát is elérte, 2020-ra ez az érték 55%-kal esett vissza. A pandémia lecsengését követő időszakban, 2021-ben a belföldi vendégek esetében minimális, 4%-os növekedés volt tapasztalható (2,6 éjszaka), míg a külföldi turisták régióban eltöltött átlagos tartózkodási ideje minimális, 3%-os csökkenést mutatott (3,5 éjszaka). (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmát turisztikai régióként vizsgálva (2. táblázat) kijelenthetjük, hogy az Észak-Alföld régió iránti kereslet 2015 és 2019 között dinamikusan növekedett. Míg 2015-ben 720 ezer vendég szállt meg a térség valamely kereskedelmi szálláshelyén, addig 2019-ben ez az adat már 876 ezer vendég volt, azaz 22%-kal növekedett a vendégforgalom a vizsgált időszakban. 2020-ban a koronavírus járvány hatására a többi régióhoz hasonlóan drasztikusan lecsökkent a vendégek száma, összesen 462 ezren vették igénybe a régió szálláshelyeit, tehát 47%-kal esett vissza a vendégforgalom. Míg 2021-ben minimális növekedés volt tapasztalható az előző évi adatokhoz képest, addig 2022-ben a vendégéjszakák száma és a vendégek száma szinte újra elérte a pandémia előtti szintet. A belföldi és a külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje már 2021-ben is jelentős növekedést mutatott, a járvány előtti szintet is meghaladta mindkét esetben. (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

2. táblázat Az Észak-Alföld régió vendégforgalmi adatai 2015 és 2022 között

	Vendégéjszakák száma (ezer)	Vendégek száma (ezer fő)	Belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (nap)	Külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje (nap)
2015	1.945	720	2,5	3,3
2019	2.290	876	2,4	3,3
2020	1.196	462	2,5	3,6
2021	1598	543	2,7	4,1
2022	2152	785	2,6	3,2

Forrás: KSH adatai alapján, saját szerkesztés

4. Az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor

4.1. A tábor története és szolgáltatás struktúrája

A tábor gondolatának megszületése még az 1990-es évekre nyúlik vissza. 1995-től a Nick házaspár Olaszfaluban, Sárszentmihályon, Rákóczifalván és Domoszlón a helyiek bevonásával tartottak megbeszéléseket, ötleteléseket a falusi turizmus lehetséges fejlesztése kapcsán. Fontos volt a települések feltérképezése egy turista szemszögéből, hiszen a helyiek számára teljesen természetesnek vélt helyszínek, ételek, tevékenységek vagy természeti kincsek lehetnek a turisták számára vonzóak.

Először 1996 nyarán, elsősorban felnőtteknek rendeztek néhány alkalommal festőtábort Sárszentmihályon és Olaszfalun, illetve 1997-ben fadaragótábort szerveztek Rákóczifalván, majd már a gyerekeket megcélozva egy fotótábort Domoszlón. A fő cél már a kezdetektől a falvak életminőségének fejlesztése és a határon túli magyarok összetartása volt, amelyet kulturális programok szervezésén keresztül szerettek volna elérni, ezért is választottak mindig hátrányos helyzetű, elmaradottabb településeket. Mivel ezek a térségek szinte teljesen ismeretlenek voltak a turizmus piacán, így a táborok megszervezése nem bizonyult egyszerű feladatnak.

A Nick Ferenc által vezetett „Adrianus Alapítvány a Falvak Kultúrájáért” 1997-ben kezdett kapcsolatot kiépíteni a Felső-Tisza környékén működő kulturális szervezetekkel, majd 1999-ben Aranyosapátiban a helyi önkormányzattól megkapta a Böszörményi László Faluházat és egy használaton kívüli óvodaépületet, amit alkotóházzá alakítottak át. Az alkotóház egyik része a kulturális programoknak adott helyet, a másik fele pedig a szálláshelyet biztosította a résztvevőknek. Az évek során, ahogy a táborok és azok résztvevői létszáma növekedett az alkotóház méretei már kicsinek bizonyultak, ezért megvásárolták a mellette lévő családiházat, amelyet szálláshellyé alakították át. Az ismételt fellépő helyhiány és a körülmények javításának, modernizálásának gondolata vezérelte őket, hogy a 2010-es évek elejére egy olyan szálláshelyet álmodjanak meg, amit teljes egészében a saját igényeiknek megfelelően építhetnek fel a már meglévő családiház kibővítéseként.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében 2011-ben mintegy 35 millió forint értékben elnyert forrás felhasználásával egy 33 férőhelyes, minősítése szerint „B” kategóriás gyermek- és ifjúsági szálláshely építése kezdődött meg 2014-ben. Az építkezés a forráshiány okán javarészt sajátkezűleg, helyi pályakezdő fiatalok, közmunkások és önkéntesek bevonásával történt, az épület végül 2015 szeptemberére készült el. A

mérnökcsapat is önkéntesekből állt, hatan érkeztek három országból (Magyarország, Németország és Szlovákia). A pályázatban feltüntetett szigorú előírások is megnehezítették a dolgukat. Így például a férőhellyel megegyező számú parkolót is ki kellett építeniük az udvarban, amire gyermek- és ifjúsági szálláshelyként alapvetően nem lenne szükség. Ugyanígy előírás volt, hogy minden szobához előszobát kellett építeniük, mert a szabály szerint nem nyílhatott a bejárati ajtó közvetlenül a hálószoba részre. Továbbá néhány helyiséget is kötelező volt beépíteniük, úgy, mint az elkülönítő, az orvosszoba vagy a mozgáskorlátozottak szobája. Az elkészült szálláshelyen végül 11 hálószoba és 10 fürdőszoba került kialakításra, ahol egyidejűleg 33 fő elszállásolására van lehetőség.

A földszinti részen étkező (42m²), melegítőkonyha (18m²), orvosi/betegszoba (14 m²), akadálymentesített szoba (15 m²) akadálymentesített fürdőszobával (7 m²), valamint egy férfi és egy női mosdó (5-5 m²) is helyet kapott. A tetőtérben található nyolc szoba fantázianeveiben is megjelenik a határon túli magyarok összefogásának gondolata, ugyanis azok a világ különböző tájain élő honfitársainkra asszociálnak. Találkozhatunk Nyugat-Európa (24 m²), Skandinávia (24 m²), Kárpát-medence (26 m²), Amerika (17 m²), Afrika (20 m²), Ázsia (14 m²), Német (19 m²), továbbá Ausztrál (17 m²) szobákkal, ezek mindegyike saját fürdőszobával és előszobával rendelkezik. A tetőtérben található továbbá egy társalgó (26 m²) és egy közlekedő folyosó (54 m²) is. Időközben a régi alkotóház külső- és belsőfelújításra került, így született meg a Négyeshatármenti Művelődési Központ, ami a táborok rendezvényeinek tökéletes helyszínévé vált. A szálláshely kertjében kapott helyet továbbá a Kultúra Lovagrendje Emlékpark és az elhunyt katonaoimpikonok emlékműve, amelyek ismert zarándokhelyek.

Mivel a létesítmény elsődleges célcsoportjának a 6 és 30 év közötti korosztályt tartja, így a szolgáltatáspaletta kialakításánál és az ő igényeiket vették figyelembe. A tábor teljes területen Wi-Fi kapcsolat áll rendelkezésre. Kialakítottak egy külön játékszobát, ahol biliárdasztal, csocsóasztal, kártyajátékok, sakk, kisgyermekeknek fejlesztő játékok, illetve különböző korosztályoknak szóló társasjátékok, könyvek, plüssállatok, építőjátékok közül választhatnak a vendégek. Szabadtéri programlehetőségek is adóttak a tábor területén, úgy mint az óriás sakk, tollaslabda, frizbi, tricikli, mérleghinta vagy homokozó. Az udvaron különböző népi fajtékok is várják a gyerekeket. A fenti szolgáltatások mindegyikét díjmentesen vehetik igénybe a szállóvendégek. Térítés ellenében lehetőség van kisgyermek számára műanyag fürdőmedence használatára. Illetve a nagy népszerűségnek örvendő játékos honfoglaláskori programra, amely keretében a tábor vendégei korabeli ruhákba öltözve próbálhatják ki az ijazást egy külön erre a célra kialakított íjaspályán.

A Tisza közelségének köszönhetően víziprogramokkal is készülnek a táborozóknak. 2021-ben egy nagyobb beruházás keretében kenukat és a szállításukhoz szükséges utánfutókat vásároltak, így már csoportos kenutúrákat is tudnak szervezni az érdeklődőknek. Szintén vízparti program a horgászat, amihez felszerelést is tudnak biztosítani. Szintén 2021-ben került beszerzésre egy fürdődézsza.

A tábor életében nagyon népszerűnek számítanak azok a programok is, amelyek keretében a kultúra különböző területeinek képviselőit hívják meg. A meghívott írók, költők, zenészek és egyházi személyek érdekes előadásokat tartanak, amely során a gyermekek kisebb nyereményekért megküzdve érdekes kvízzjátékokban is részt vehetnek. A nyári időszakban fontos szerepet tölt be a közel 100 vendég befogadására képes 8x16 méteres rendezvénysátor, amely rossz idő esetén is lehetővé teszi a különféle szabadtéri programok megtartását.

A minél színesebb tábori élmény érdekében gyakran külsőhelyszíneket is bevonnak a programok közé. Jó példa erre a Vásárosnaményban található Beregi Múzeum, ahol változatos állandó- és időszakikiállításokat tekinthetnek meg a tábor résztvevői, vagy a szintén vásárosnaményi Hunor Vadászati Kiállítás is páraltan élményt nyújt kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Távolabbi úticéloktól sem riadnak vissza, hiszen rendszeresen keresik fel a csoportokkal a tiszacsécsei Móricz Zsigmond Emlékházat vagy a nagygyéci Árpád-korban épült Megmaradás Templomát.

Igény esetén helyi étteremből hozott menüt tudnak biztosítani. Szintén étkeztetéssel kapcsolatos szolgáltatás az új beruházásnak számító udvari kemence, ahol kenyér- vagy kenyérlángossütésre is lehetőség nyílik. Továbbá a nyári időszakban bográcsozásra (5-50 fő részére) és tábortűz melletti szalonnasütésre is invitálják a vendégeket.

Alap irodai szolgáltatások is rendelkezésre állnak, mint például a nyomtatás, fénymásolás vagy a projektorhasználat.

4.2. A kereslet elemzése

A gazdasági működés elemzése előtt mindenféleképpen szükséges megjegyezni, hogy az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor fenntartója az „Adrianus Alapítvány a Falvak Kultúrájáért”. Az alapítványon keresztül rendszeresen pályáznak különböző támogatásokra, amiből a tábor működési költségeit is tudják fedezni.

A 2017-es évig visszamenőleg volt lehetőségem a Központi Statisztikai Hivatal felé leadott jelentéseket elemezni. Fontos megjegyezni, hogy az Aranyosziget Gyermek és

Ifjúsági Tábor a nem üzleti céllal üzemeltett közösségi, szabadidős szálláshely kategóriába tartozik, ezért a vendégforgalom adatait két csoportra bontva - nem üzleti célú forgalom² és kereskedelmi célú forgalom³ - vizsgáltam. Meg kell jegyezni azt is, hogy a szálláshely a téli időszakban mindig zárva tart, az érdeklődés függvényében általában április és november között fogad vendégeket.

A vizsgált periódusban, 2017 és 2022 között összesen 782 vendég 2618 vendégéjszakát töltött az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Táborban. Ezen évek során kereskedelmi célú forgalom keretében a tábor külföldi vendéget nem fogadott. A nem üzleti célú forgalomban érkező főbb külföldi küldőpiacok közé tartozik Ukrajna, Románia, Szlovákia és Németország. A vizsgált hat év alatt 2017-ben fogadta a tábor a legtöbb vendéget, 187 főt. A vendégéjszakák száma is ebben az évben lett a legmagasabb, 757 éjszakával. Érdekes, hogy 2019 volt az egyetlen év, amikor mind a nem üzleti célú forgalmat, mind a kereskedelmi célú forgalmat tekintve csak belföldi vendégek érkeztek, ennek ellenére a vendégek (165 fő) és a vendégéjszakák (527 éjszaka) számát tekintve is a második legforgalmasabb év volt. A koronavírus járvány miatti lezárásoknak és korlátozásoknak tudható be, hogy a 2020-as évben realizálódott a legalacsonyabb vendégszám és vendégéjszakaszám. Ugyanis az adatokat vizsgálva megállapítható, hogy mindössze 51 vendégnek nyújtottak szálláshelyet, ami 182 vendégéjszakát eredményezett. A 2017 és 2022 közötti vendégforgalom alapján az átlagos tartózkodási idő a szálláshelyen 3,3 éjszaka volt. 2022-ben ismét visszaesés volt tapasztalható, ez főképpen az Ukrajnában kitört háborúnak tudható be. Ebben az évben csak nem üzleti célú forgalom keretében fogadott vendégeket a tábor (110 fő) és a vendégéjszakák száma is alacsonyabb volt az átlagnál (214 éjszaka).

A benyújtott éves jelentéseket elemezve látható, hogy a nem üzleti célú forgalom szinte minden évben magasan felülmúlja a kereskedelmi célú forgalmat. Ebből a szempontból 2018 az egyetlen kivétel, amikor a kereskedelmi célú forgalom a vendégek számát nézve 57%-kal, a vendégéjszakák számát tekintve 40%-kal volt magasabb a nem üzleti célú forgalom adatainál. Az előző, 2017-es évben pedig az ellenpélda mutatkozik meg, amikor is mindössze a vendégek 3%-a és a vendégéjszakák kevesebb, mint 1%-a tartozott a kereskedelmi célú forgalomhoz. A hat év során az összes vendégszám 16%-a, míg az összes vendégéjszaka szám 10%-a volt kereskedelmi célú. (3. táblázat)

² „Nem üzletszerű, nyereség- és vagyonszerzési cél nélkül végzett (non-profit) gazdasági tevékenység” (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

³ „Üzletszerű, profitorientált gazdasági tevékenység” (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

3. táblázat A tábor nem üzleti célú forgalma 2017 – 2022 között

Év	Nem üzleti célú forgalom			
	Belföldi		Külföldi	
	Érkezett vendégek (fő)	Eltöltött vendégéjszakák (éjszaka)	Érkezett vendégek (fő)	Eltöltött vendégéjszakák (éjszaka)
2017	86	260	95	491
2018	45	160	24	120
2019	141	479	0	0
2020	39	120	10	60
2021	83	335	22	121
2022	84	128	26	86

Forrás: Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor, saját szerkesztés

4. táblázat A tábor kereskedelmi célú forgalma 2017 – 2022 között

Év	Kereskedelmi célú forgalom			
	Belföldi		Külföldi	
	Érkezett vendégek (fő)	Eltöltött vendégéjszakák (éjszaka)	Érkezett vendégek (fő)	Eltöltött vendégéjszakák (éjszaka)
2017	6	6	0	0
2018	91	182	0	0
2019	24	48	0	0
2020	2	2	0	0
2021	4	20	0	0
2022	0	0	0	0

Forrás: Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor, saját szerkesztés

A létesítménynek csak minimális bevétele keletkezik a szálláshely értékesítésből. Évente átlagosan 1.333 ezer forint bevételük származik ebből a forrásból. A legalacsonyabb bevétel 2022-ben 837 ezer forinttal, míg a legmagasabb 2021-ben 2.309 ezer forinttal realizálódott (5. táblázat).

5. táblázat A tábor összes bevétele 2017 – 2022 között

Év	Összes bevétel (ezer forint)
2017	1.448
2018	898
2019	1.359
2020	1.149
2021	2.309
2022	837

Forrás: Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor, saját szerkesztés

A vendégforgalom és a bevétel elemzését követően fontos ismertetni, hogy jelenleg milyen szállásdíjak vannak érvényben a táborban. A fiatalok és a csoportosan érkezők kedvezményrel vehetik igénybe a szálláshelyszolgáltatást (6. táblázat).

6. táblázat Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor szállásdíjai

3 éves kor alatt		ingyenes
26 éves korig		3.500 Ft/éj
26 éves kor felett	1 fő esetén 1 éjszakára	4.500 Ft/éj
	1 fő esetén több éjszakára	4.000 Ft/éj
Csoportoknál a huszonegyedik fő szállása ingyenes		

Forrás: www.aranyos-sziget.hu, saját szerkesztés

5. Saját vizsgálat

5.1. Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek

A saját kutatásom során a következő kérdésekre szeretnék választ kapni:

- A különféle szálláshelytípusok között van -e létjogosultsága napjainkban a gyermek- és ifjúsági táboroknak?
- Milyen fejlesztésekkel lehet a gyermek- és ifjúsági táborok színvonalát emelni és népszerűségét növelni?
- Hogyan lehet sikeresen üzemeltetni egy gyermek- és ifjúsági tábort, az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor példáján keresztül szemlélítve?

A szakirodalom megismerése után, saját kutatásom megkezdése előtt a következő hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: A névvel ellentétben nem csak a fiatal korosztályt célozza meg a gyermek és ifjúságitábor, mint szálláshelytípus.

H2: A gyermek és ifjúságitáborok társadalmi megítélése Magyarországon negatív, alacsony minőségű szolgáltatásokat kínáló és nem korszerű eszközökkel felszerelt szálláshelyre asszociálnak az utazók.

5.2. A vizsgálat körülményei és helyszíne

A kutatási kérdéseim megválaszolásához és a hipotéziseim igazolásához a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket egyaránt felhasználtam.

A gyermek- és ifjúsági táborokról **online kérdőíves kutatást** végeztem. A kérdőíves kutatásomat a könnyebb terjeszthetőség és nagyobb minta elérése érdekében mindenféle módon elektronikus úton szerettem volna elkészíteni, így esett a választásom a Google Űrlapok programra. Fontos szempont volt, hogy egy olyan felületet használjak, ahol egy kérdőívben belül különböző jellegű kérdéseket és választípusokat alkalmazhatok. A Google Űrlapok annak ellenére, hogy számtalan funkciót tett lehetővé a kezelése mind nekem, a kérdőív készítőjének, mind a kérdőív kitöltőinek nagyon egyszerűnek, felhasználóbarátnak bizonyult. Az összesen 23 kérdésből álló kérdőívet (2. melléklet) először próbakérdésnek vettem alá, majd annak véglegesítését követően kezdtem terjeszteni. A saját Facebook oldalamon, illetve a Kérdőív Kitöltők Klubja, a Szakdolgozat kérdőív kitöltők, a Szakdolgozat kérdőívek S.Oszkárral és a Kérdőív kitöltés, diploma

kérdőívek csere-bere Facebook csoportokban közzétett, valamint e-mailben továbbított kérdőíves megkérdezés során alkalmaztam feleltváasztós, jelölónégyzetes, illetve rövid szöveges válasz jellegű kérdéseket is. A felületnek köszönhetően be tudtam állítani, hogy a korábbi válaszai alapján az adott kitöltő számára nem releváns részek ne jelenjenek meg feleslegesen. A változatosság kedvéért néhány kérdésnél a képbeszúrás lehetőségét is felhasználtam. Annak érdekében, hogy a minta nagysága minél nagyobb legyen a hólabda módszert alkalmaztam. Ennek a mintavételi módszernek alapvetően az a lényege, hogy először az összes interneten elérhető ismerősömnek elküldtem a kérdőívem linkjét, majd megkértem őket, hogy ők is hasonlóképp osszák meg a saját ismerőseik körében. A módszernek köszönhetően sikerült kiküszöbölöm a válaszadók felülreprezentativitását a megkérdezett ismérvek mindegyikében. A 2022. augusztus 17. és 2023. január 16. között kitölthető kérdőívre összesen 252 fő válaszolt. A kérdőívek feldolgozása diagramok és ábrák készítésével, majd összefüggések és következtetések levonásával történt.

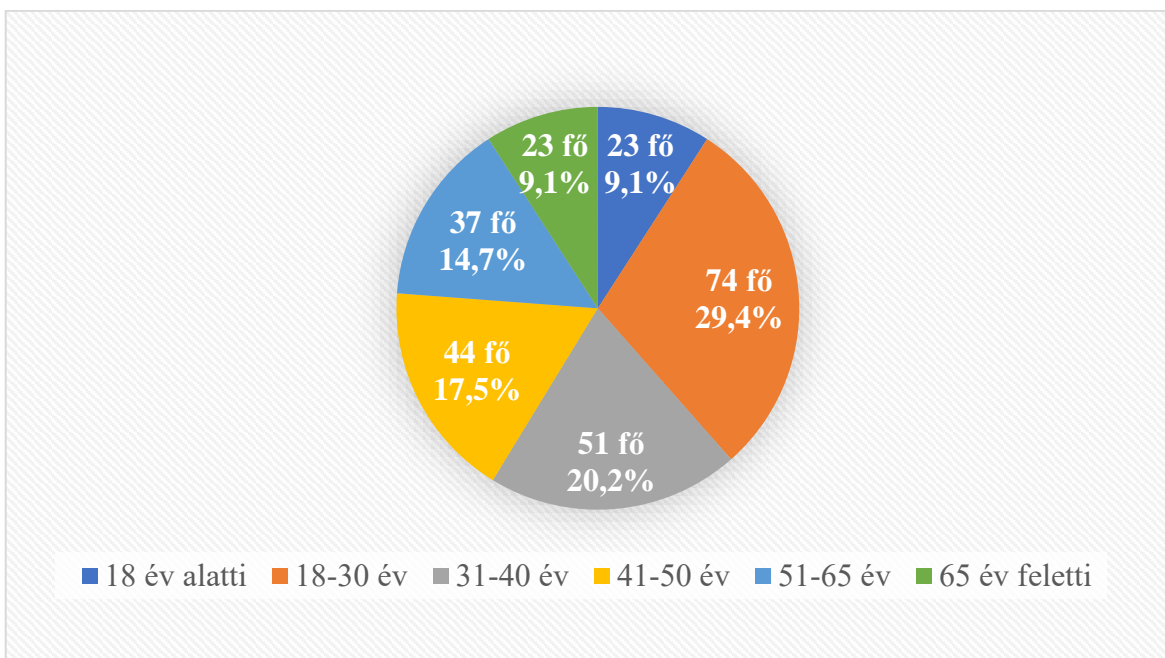
Az Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor megálmodóinak és üzemeltetőinek megkérdezésére a **mélyinterjút** találtam a legmegfelelőbb módszernek. A Nick házaspárral, Nick Ferencsel és Nick Katalinnal készített mélyinterjú alapvetően két körben valósulhatott meg. Az első beszélgetésünk telefonon keresztül történt 2022. november 17-én, míg a másodikra online formában (e-mail) került sor több körben, 2022 december folyamán. Az első alkalommal a kezdeti nehézségekről, a jelen kihívásairól és a jövő lehetőségeiről beszélgethettünk interjúalanyaimmal. A második interjú során a gazdasági működést érintő adatokba nyerhettem betekintést, több évre visszamenőleg az éves beszámolókat és a KSH felé leadott statisztikákat elemeztük közösen.

Témám feldolgozását segítette korábbi **tapasztalatom**, valamint a **helyszíni bejárás**. 2022. szeptember 16. és 18. között részt vettem az Európa Kultúra Napja alkalmából szervezett háromnapos rendezvénysorozaton, ahol immár szakmai szemmel próbáltam az eseményeket figyelemmel kísérni.

5.3. A vizsgálati minta bemutatása

A válaszadók (n= 252) 58,3%-a (147 fő) nő, míg 41,7%-a (105 fő) férfi volt. A korosztályok megoszlásáról elmondhatjuk, hogy a válaszadók közel 1/3-a (29,4%, 74 fő) 18 és 30 év közötti, akiket a 31-40 éves korosztály 20,2%-kal (51 fő) követ. A 65 évesek aránya a legalacsonyabb (9,1%), ami természetesen a kérdőív kitöltésének módszeréből is adódik. A 18 év alattiak ugyanígy 9,1%-ot képviselnek, amelynek oka véleményem szerint, hogy a

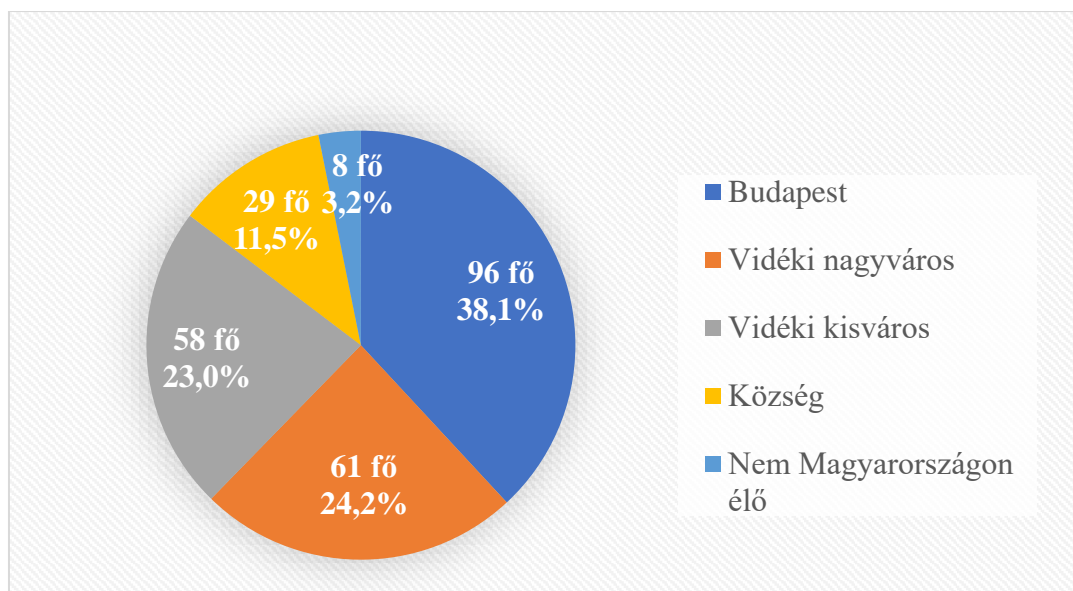
kérdőív terjesztése során, mind az ismerőseim körét, mind a megosztásra használt Facebook csoportok tagjait tekintve, ezen két korosztály képviselteti magát a legkisebb arányban. (3.ábra).

3. ábra A kérdőív kitöltőinek korosztály szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

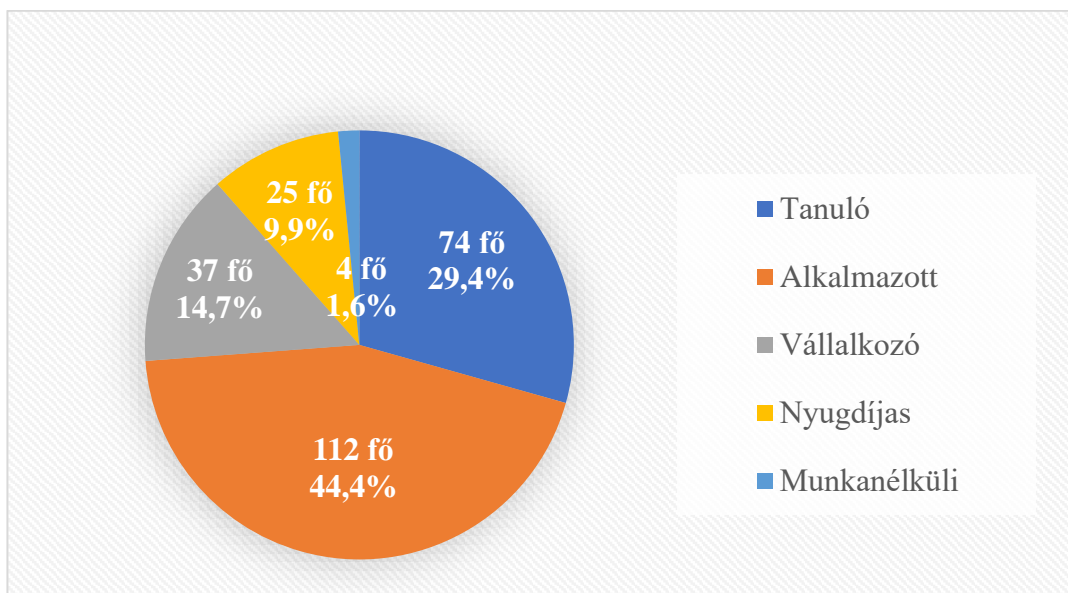
A válaszadók 38,1%-a (96 fő) a fővárosban él, 24,2%-a (61 fő) vidéki nagyváros, 23%-a (58 fő) pedig vidéki kisváros, 11,5%-a (29 fő) község lakója. Külföldi lakóhellyel 8 fő rendelkezik. (4. ábra).

4. ábra A kérdőív kitöltőinek lakóhely szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

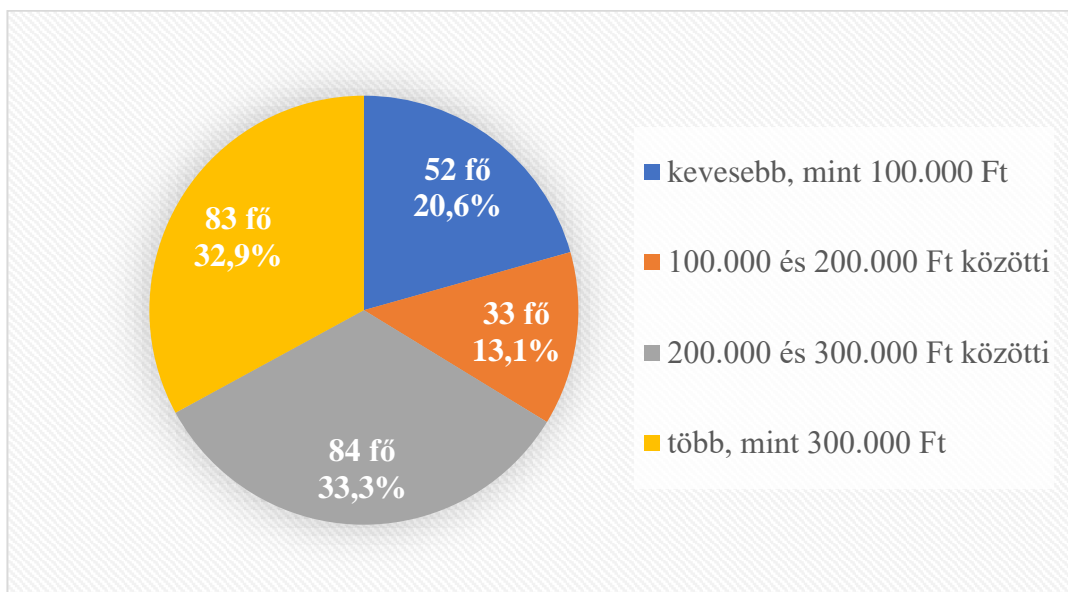
A legtöbb alkalmazotti jogviszonyban vannak (112 fő, 44%), míg a legkevesebben (4 fő, 1,6%) nem rendelkeznek munkahellyel. Az általam vizsgált szálláshely neve szerint fontos tanulók arány 29,4% (74 fő) (5. ábra).

5. ábra A kérdőív kitöltőinek foglalkozás szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A legtöbb (33,3%, 84 fő) a hazai átlag körüli jövedelemmel rendelkeznek, hasonló arányt képviselnek a 300 ezer forint feletti jövedelműek (32,9%, 83 fő). Erre azért tartottam fontosnak rákérdezni, mert az egyén anyagi helyzete kulcsfontosságú tényező lehet az utazásainak mennyiségére és minőségére nézve. (6.ábra)

6. ábra A kérdőív kitöltőinek jövedelem szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

5.4. A vizsgálati módszerek bemutatása

Kutatásom során – ahogy azt már korábban is jeleztem - kérdőíves megkérdezést és interjút alkalmaztam.

A **kérdőíves megkérdezés** előnye, hogy annak ellenére, hogy nagyobb mintanagyságot tesz lehetővé, a feldolgozása mégis hatékony a strukturált kérdéseknek, az előre megadott válaszlehetőségeknek, az eredmények számszerűsíthetőségének köszönhetően. A számszerűsíthető eredmények teszik lehetővé, hogy a szöveges elemzés mellett szemléletes ábrákkal és diagrammokkal is illusztrálható a kiértékelés. Hátránya ugyanakkor, hogy az előre meghatározott válaszlehetőségek miatt az egyéni vélemények, kiegészítések a legtöbb esetben háttérbe szorulnak. A megfelelő kérdőív megalkotására nagy hangsúlyt kell fektetni, nem elegendő hozzá a vizsgált témában való jártasság, szükség van némi kreativitásra is, amivel a kitöltőket motiválhatjuk és a lehetőségekhez mérten akár élménnyé válhat számukra a kitöltés. A kérdőívnek lényegre törőnek, tömörnek, néhány perc alatt kitölthető hosszúságúnak, logikus felépítésűnek kell lennie, a kényes kérdéseket pedig érdemes elkerülni annak érdekében, hogy minél többen kitöltsék. (Mitev, 2019) Ahogy azt Bella (2017) is kifejti, az általam a terjesztésben alkalmazott ún. hólabda módszer során a kutató a mintába került tagok révén igyekszik elérni a kutatás további lehetséges, mintába vonható résztvevőit. Előnye, hogy egyszerű, és jelentősen megemelheti a megkérdezettek számát, hátránya ugyanakkor, hogy az így kapott minta nem lesz reprezentatív. (Bella, 2017)

Az **interjúkészítés** módszerének lényege, hogy a vizsgált kérdéskört egy vagy több, a témában jártas interjúalany segítségével, elsőkézből minél jobban megismerhessük. A mélyinterjú egy olyan kvalitatív kutatási módszer, amelyet leginkább egy hétköznapi beszélgetéshez lehetne hasonlítani, az említett műfajtól annyiban különbözik, hogy a kérdezőfél egy előre meghatározott íven tereli a beszélgetést röviden és egyszerűen megfogalmazott kérdések feltételével. Fontos, hogy az interjúztató előre felkészüljön, de a beszélgetés közben ne ragaszkodjon a vázlatához, alkalmazkodjon az interjúalanyhoz. Az átlagosan 30-90 perc hosszúságú beszélgetés általában – az interjúalany engedélye esetén - rögzítésre kerül, majd a hanganyagot begépelik és az kerül kielemezésre. (Mitev, 2019)

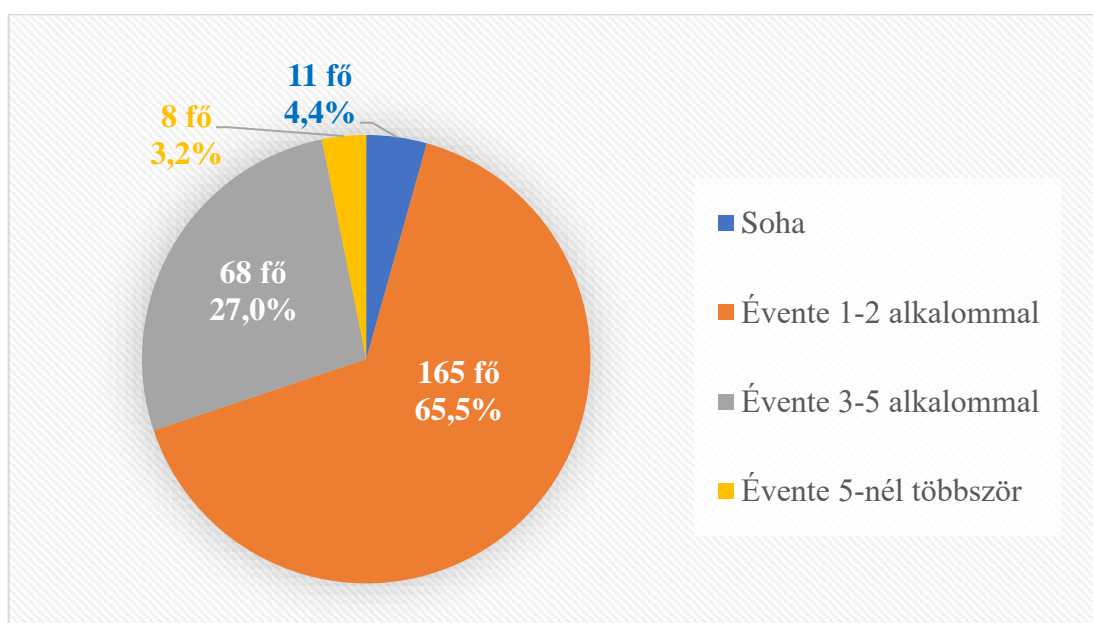
Kutatási módszereim között fontosnak tartom megemlíteni azt is, hogy a személyes ismeretség miatt már gyerekkorom óta végigkövethetem a tábor megépítéséhez és jelenlegi állapotához vezető utat. Az évek során több alkalommal személyesen is részese lehettem az általuk szervezett programoknak. 2022 szeptemberében részt vettem az Európa Kultúra Napja alkalmából szervezett háromnapos rendezvénysorozaton, ahol immár szakmai

szemmel próbáltam az eseményeket figyelemmel kísérni. A **terepszemle** – mint kutatási módszer – rendkívül hasznos, hiszen lehetővé teszi, hogy jobban megérthessük a tényszerű adatok hátterét, továbbá a terepszemle során szerzett élmények által a vizsgált létesítmény közelebb kerülhet a kutatóhoz.

5.5. Az eredmények bemutatása

5.5.1. A gyermek- és ifjúsági táborokról készített online kérdőíves kutatás eredményei

A kérdőíves kutatásom eredményei alapján elmondható, hogy a kitöltők többsége, 65,5%-uk (165 fő) évente egy-két alkalommal, 27%-uk (68 fő) ennél is gyakrabban évi háromszor – ötször vesz igénybe szálláshelyszolgáltatást. (7. ábra) A válaszadók csupán 4%-a (11 fő) választotta a „soha” opciót, míg 3%-uk (8 fő) évente ötnél többször is különböző szálláshelyek vendége. Elmondható, hogy akik az „évente öt alkalomnál több” lehetőséget jelölték meg, jellemzően 18 és 50 év közötti budapesti vagy vidéki nagyvárosban élő férfiak voltak, 300.000 Ft feletti havi jövedelemmel rendelkeztek. A „soha” válaszlehetőséget megjelölők esetében már nem lehet ilyen egyértelmű következtetéseket levonni, mindkét nem és szinte minden korosztály egyformán érintett volt a 18 évesektől a 65 év felettiéig, a lakhelyük, foglalkozásuk és a havi jövedelmük is az összes kategóriát lefedte.

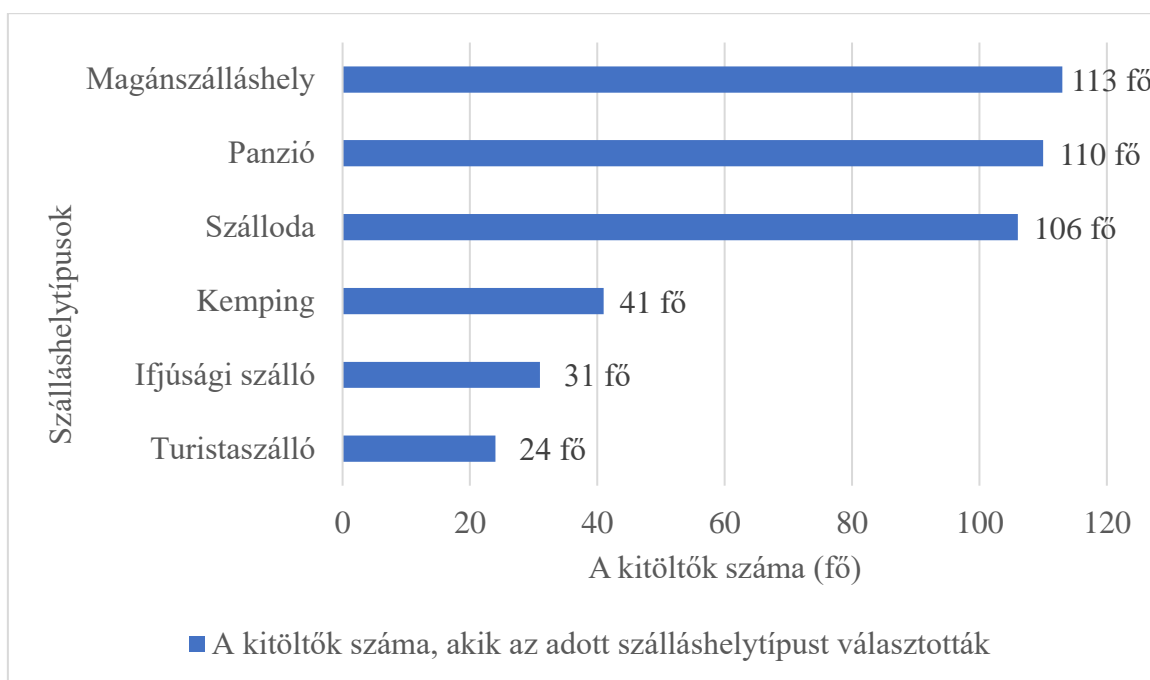

7. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlása a szálláshelyigénybevétel gyakorisága alapján

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A leggyakrabban igénybe vett szálláshelyek (8.ábra) a magánszálláshelyek, a válaszadók közel fele, 45%-a (113 fő) Airbnb vagy falusi szálláshely szolgáltatást választ utazásai során.

Itt mindenképpen meg kell említeni a Covid-19 világjárvány után a turisztikai szolgáltatások igénybevételének szokásaiban bekövetkezett változást, miszerint egyre többen kerülnek a túlszűfolt, nagy befogadó kapacitással rendelkező szállodákat és választják inkább a kevesebb személyes érintkezéssel járó magánszálláshelyeket és az önellátást. A panziók szolgáltatásait 44% (110 fő) míg szállodát 42% (106 fő) vesz igénybe. A kempingeket a válaszadók 16%-a (41 fő), míg az általam vizsgált ifjúsági szállókat 12%-a (31 fő) vallotta a leggyakoribb szálláshelyválasztásának. A legkevésbé kedvelt opció a turista szálló lett, amelyet a kitöltők mindössze 10%-a (24 fő) jelölt meg. Az ifjúsági szállókat jellemzően a 30 év alatti vidéki nagy- vagy kisvárosban élő tanulók választották, akiknek a jövedelmük 200.000 Ft alatti. Azon válaszadók, akik másik lehetőséget is megjelöltek az ifjúsági szálló mellett, többségében a magánszálláshelyeket (Airbnb, falusi szálláshely) választották mellé. Érdekes, hogy a több, mint 300.000 forintos jövedelemmel rendelkezők szinte mindegyike a szálloda, panzió és magánszálláshely kombinációk valamelyikét jelölte meg. A 65 év feletti, nyugdíjas korosztály pedig a szállodákat és panziókat részesítette előnyben.

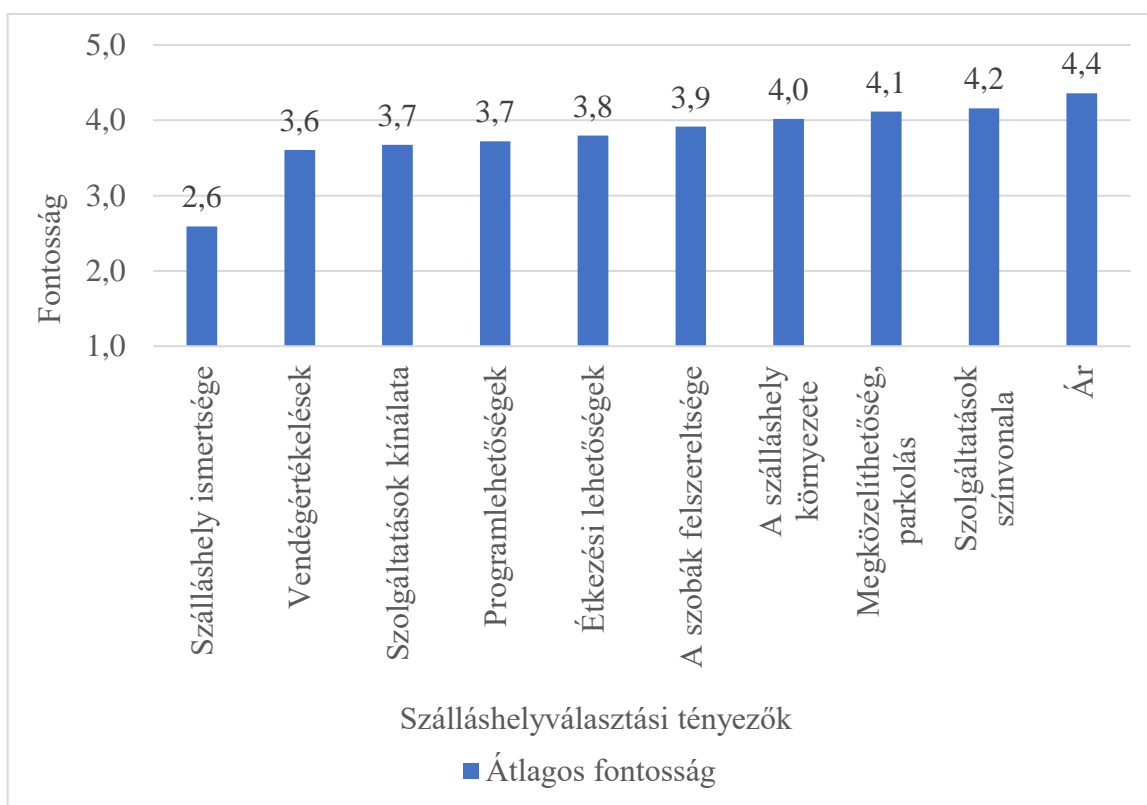

8. ábra A kérdőív kitöltői által leggyakrabban igénybevett szálláshelytípusok

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A válaszadóknak tíz tényezőt kellett egy 1-től 5-ig terjedő skálán (1 = egyáltalán nem fontos, 5 = nagyon fontos) rangsorolniuk az alapján, hogy azt mennyire tartják fontos szempontnak egy szálláshely kiválasztásakor. A kapott eredményeket átlagoltam, ez alapján tudtam felállítani egy fontossági sorrendet. Az eredmények tükrében megállapítható, hogy a legfontosabb tényezőnek az árat választották a kitöltők, hiszen átlagosan 4,4-es

fontosságúnak ítélték meg. 4-es fontosságú átlag felett végzett még további három szempont: a szolgáltatások színvonala (4,2), a megközelíthetőség és parkolási lehetőségek (4,1), valamint a szálláshely közvetlen környezete (4,0) is. Közepesen átlagos befolyásoló tényezőnek bizonyult: a szobák és lakóegységek felszereltsége (3,9), az étkezési lehetőségek (3,8), a programlehetőségek (3,7), illetve a szolgáltatások kínálata, mennyisége (3,7). Meglepő, hogy a szolgáltatóról rendelkezésre álló vendégértékelések az eredmények alapján nem számítanak lényeges tényezőknek, ugyanis a fontossági sorrend utolsó előtti helyére kerültek a 3,6-os átlaggal. A lista legvégén, egy egész ponttal lemaradva, mindössze 2,6-os átlaggal a szálláshely ismertsége szerepel (9.ábra). A kutatás alapján elmondható, hogy a vendégek hajlandóak lemondani az ismertebb, nagyobb hírnévvel rendelkező, számtalan szolgáltatást és programlehetőséget kínáló szálláshelyekről, olyan szálláslehetőségek javára, amelyeket könnyen megközelíthetnek és ugyan kevesebb szolgáltatást nyújtanak, de azt magas színvonalon és mindenekeelőtt jó ár-érték arányt kínálva.

9. ábra A kérdőív kitöltői által felállított fontossági sorrend a szálláshelyválasztási tényezőkről

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A következő, kilencedik kérdéstől már kifejezetten a gyermek- és ifjúsági táborok témájára koncentrált a kérdőívem. Elsőként egy szabadon megválaszolható kérdést tettem fel, amelyben arra voltam kíváncsi, hogy az emberek mire asszociálnak az általam vizsgált

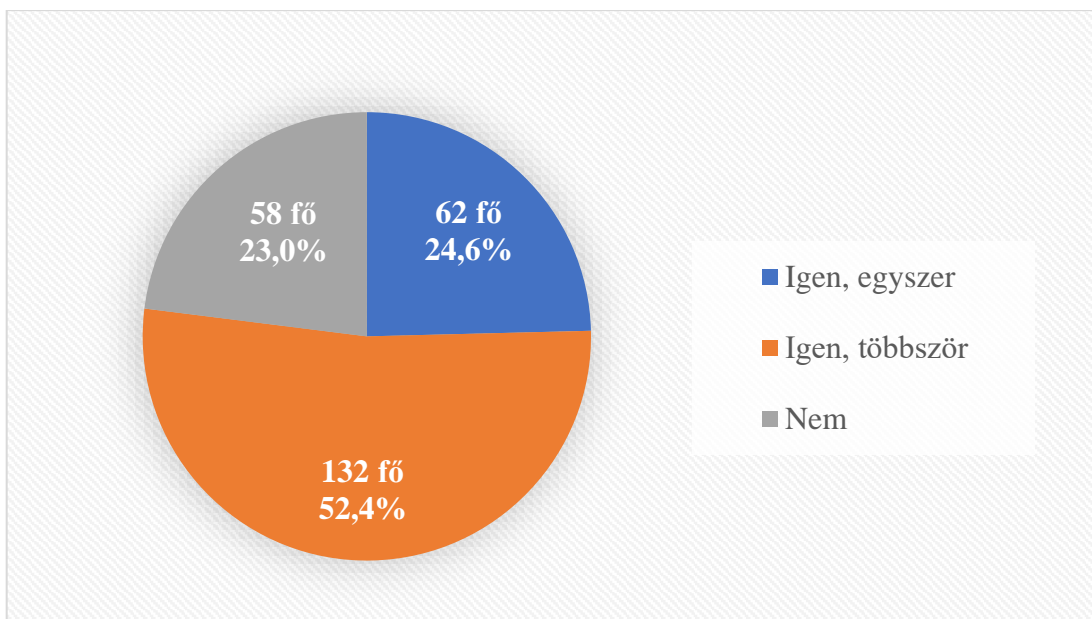
szálláshelytípus hallatán. A legnépszerűbb válasznak a gyerekek és a gyerekkor bizonyult, (33 válaszdónál fordult elő) Nagyon gyakran megjelenő fogalmak voltak a barátok és barátság (28), az emeletes ágy (27), az olcsó vagy a kedvező ár (27), a nyár (27), a Balaton (25), a faházak (25), a fiatalok és fiatalság (24), a kirándulás vagy osztálykirándulás (23), a '60-as, '70-es, '80-as vagy '90-es évek (19), az egyszerűség (18), az úttörők és úttörőélet (18), a tábortűz, a szalonnasütés és bográcsozás (17), valamint a retro (12). Visszatérő válaszok voltak továbbá a természet és a természetközelség (9), a közös programok (9), a közös fürdő vagy mosdó (7), az erdei környezet és az erdei iskola (7), a kényelmetlen (6), valamint az Erzsébet-tábor (5), Zánka (4), sőt az első szerelmek (3) is. Néhány válaszdó jellegzetes ételekre, italokra asszociált, mint a vajjas kenyér, a zsíros kenyér, a tejbegríz, a kalács, a grízes tészta, a piskótatekerics csokiöntettel, a tea, a kakaó vagy a tejeskávé. Mások emlékezetében konkrét programok, játékok elevenedtek meg, mint az evezés, a hajókázás, a kidobós, a számháború, a körjátékok, a röplabda, a reggeli torna, a bújócskázás, a közös éneklések, a vetélkedők, a foci, a sorversenyek vagy az úszás. (10.ábra) Összességében elmondható, hogy a többség nosztalgikus, jó emlékként tekint a gyermek- és ifjúsági táborokra, azonban néhány válaszdó (26 fő) kifejezetten negatív jelzőket párosított hozzájuk, úgy mint az elhanyagolt, a lerobbant, a lepukkant, a lepusztult, a lelakott, a leharcolt, az elmaradott, a puritán, a lestrapált, a poros, a régies, a felújítandó, az elavult, az igénytelen, a barakk, a tömeg, a zsúfoltság, a hangzavar, a zaj, a ricsaj, a koszos, a hideg vagy a szegényes felszereltség.

10. ábra Szófelhő a kitöltők asszociációiról

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A kérdőíves kutatásban résztvevők több, mint kétharmada, 77%-a (194 fő) szállt már meg gyermek- és ifjúsági táborban, közülük 62-en csak egyszer, 132-en viszont több alkalommal is. A válaszadók 23%-a (58 fő) vallott úgy, hogy még sohasem vett igénybe ilyen típusú szálláshelyszolgáltatást. A visszatérő vendégek között legnagyobb arányt a 30 év alattiak (43%) képviselnek, valamint az is megállapítható, hogy a többségük nő (56%).

11. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlásáról aszerint, hogy szálltak -e már meg korábban gyermek- és ifjúsági táborban

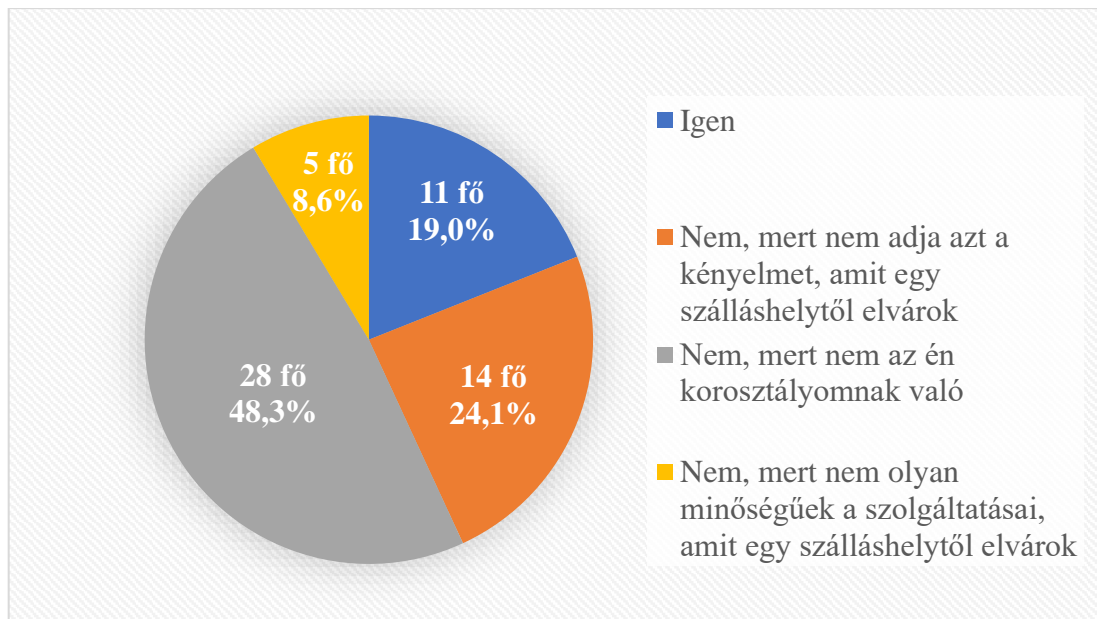
Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A következő kérdéstől tovább szűkítettem a válaszadói kört. Azoktól, akik már korábban megszálltak legalább egy alkalommal gyermek- és ifjúsági táborokban (n=194) először azt kértem, hogy az adott szálláshely(ek) nevét is adják meg. A válaszadók közül kilencen már nem emlékeztek sem a tábor nevére, sem a helyszínére, néhányan pedig csak a települést tudták megadni, ahol a tábor működött. A beérkezett válaszok között voltak olyanok, amelyet csak egy kitöltő említett, de sok esetben ismétlődő szálláshelyek is feltűntek, azonban azt feltétlenül meg kell jegyezni, hogy a felsorolt táborok szinte az ország minden táját lefedték, sőt néhány esetben határon túliak is előfordultak. A legnépszerűbb tábornak a 32 válaszban feltűnt Zánkai Ifjúsági Tábor bizonyult, amelyet az idősebb korosztály (51 év feletti) még Zánkai Úttörőtáborként, míg a fiatalabbak (30 év alattiak) már Zánkai Erzsébet-tábor néven említettek. Az Erzsébet-táborok közül a fonyódligeti (4) és az erdélyi (3) is említésre került, valamint a Bátor Táborok közül a Hatvani Diabétesz Bátor Tábor. Az 51 év feletti korosztály képviselői a zánkai táboron kívül a csillebérci (13), illetve egy-egy válaszban a balatonfenyvesi és pilismaróti úttörőtáborokat is felsorolták. A Velencei Ifjúsági Tábor 11, a Soproni Gyermek- és Ifjúsági Tábor 6, a Tatai Ifjúsági Tábor és a Szarvasi Ifjúságitábor 5-5, a Siófok-Sóstó Motel, Ifjúsági Tábor 4, míg az általam vizsgált Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor mindössze 2 alkalommal fordult elő a válaszok között. A legtöbb említést a Balaton és a Mátra környékének szálláshelyei kaptak, köztük a Balatonlelle, a Balatonberényi, a Balatonakali, a Gyenesdiás, a Zamárdi, a Boglári, a

Balatonfenyves vagy az Alsóörsi gyermek és/vagy ifjúsági táborok. A Mátrában működő táborok közül a Parádfürdői Ifjúsági Tábor és Erdei Iskola, a Mártafüredi Ifjúsági Tábor, valamint a Recski Gyermek- és Ifjúsági Tábor került felsorolásra. Egy-egy válaszban említésre kerültek Sikonda, Füzérradvány, Sátoraljaújhely, Sárospatak, Kispirt, Kunfehértó, Püspökladány, Esztergom, Visegrád, Hercegkút, Bogács, Tiszafüred, Poroszló, Mezőkövesd, Orfű, Vászoly, Szolnok, Noszvaj, Kismaros, Bükkösd, Miskolctapolca, Salgótarján, Soltvadkert, Debrecen, Verőce és Szilvásvár táborai is

Azon kitöltők, akik már korábban is szálltak meg gyermek- és ifjúsági táborban, választhattak, hogy szívesen vennének -e ismét igénybe ilyen típusú szálláshelyszolgáltatást. A válaszadók többsége, 53%-a az igen, míg 47%-uk a nem mellett döntött. Elmondható, hogy az igennel válaszolók 67%-át a 40 év alatti korosztály alkotta, míg a nemmel válaszolók 54%-a, 41 év feletti volt. Ezekből az adatokból arra lehet következtetni, hogy a fiatalabb korosztályok szívesebben választanák ismét a gyermek- és ifjúsági táborok kínálta szálláslehetőséget, míg az idősebbek nagy részének már nem nyújtja azt a kényelmet vagy szolgáltatásokat, amelyekre vágnak.

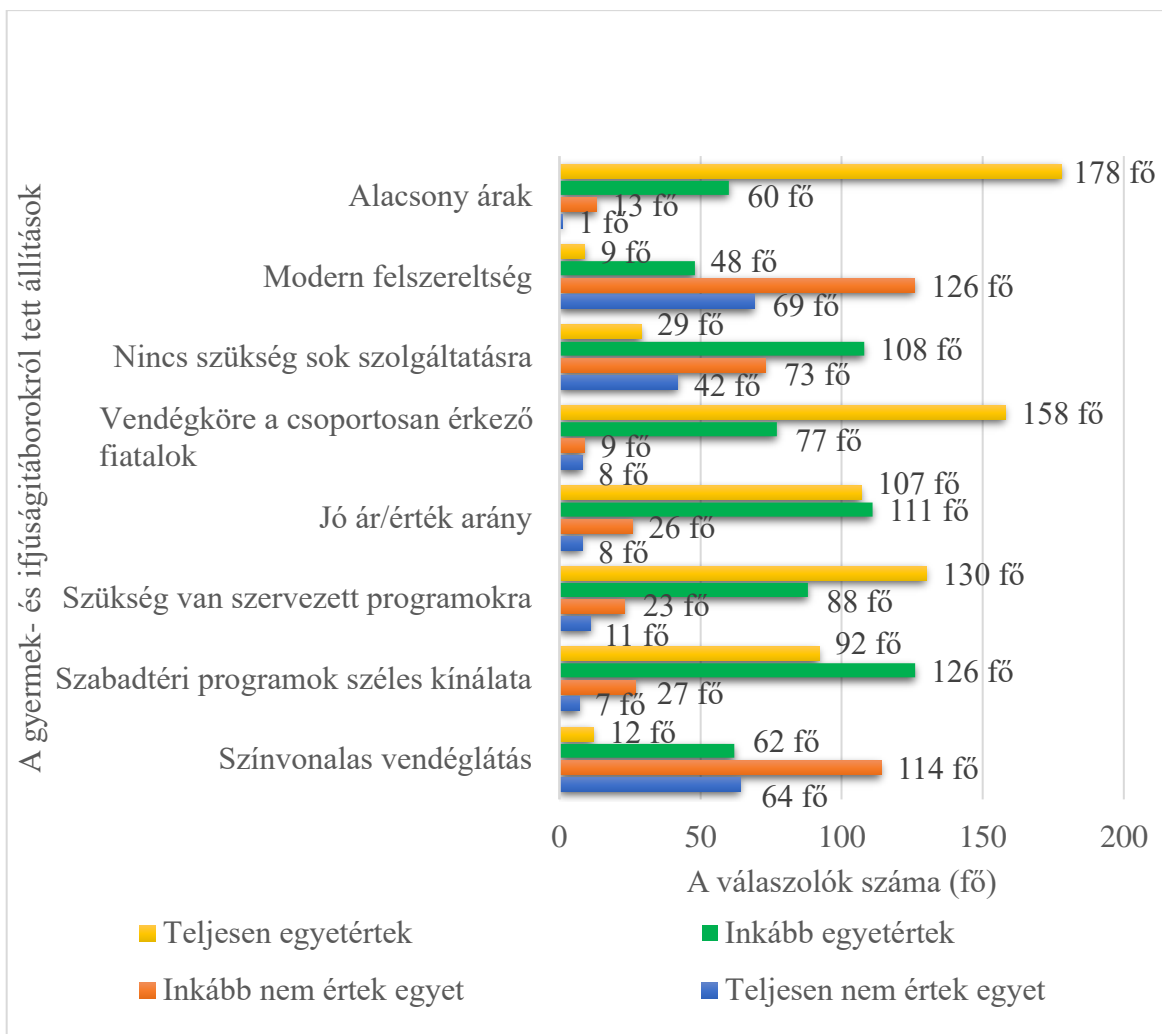
Felmerül a kérdés, hogy azon 58 kitöltő esetében, akik korábban még sosem szálltak meg gyermek- és ifjúsági táborban, a jövőben szívesen kipróbálnák-e ezt a szálláshelytípust. A válaszadóknak mindössze a 19%-a, azaz 11 fő válaszolt igennel, a többiek mind a nem mellett döntöttek. A nemleges válaszadók közül legtöbben okként azt jelölték meg, hogy a szállástípus már nem az ő korosztályának való, illetve nem adná azt a kényelmet, amit egy szálláshelytől elvár (12.ábra). Meglepő, hogy a nemmel válaszolók egynegyede (13 fő) alacsony jövedelmmel rendelkező tanuló volt.

12. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlásáról aszerint, hogy kipróbálnák -e ezt a szálláshelytípust, akik még korábban nem tették

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

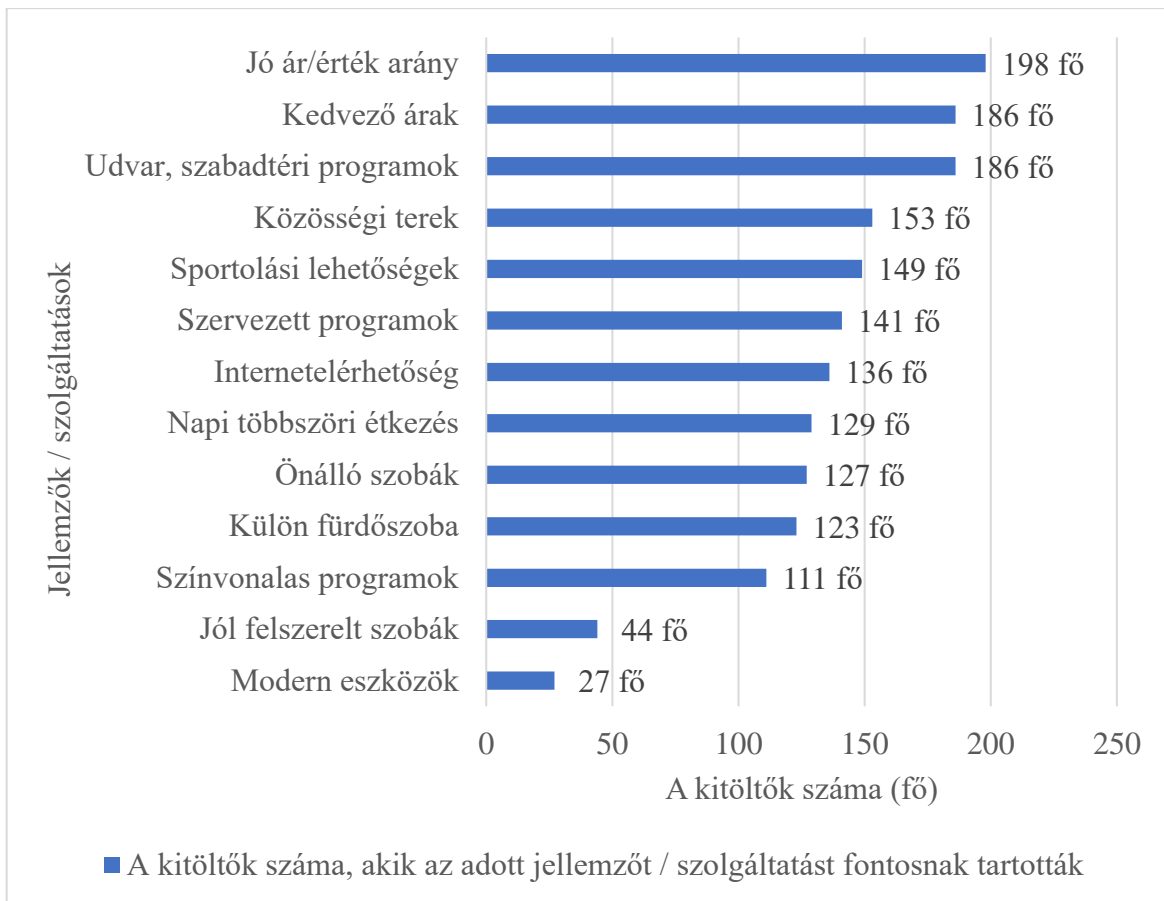
A következő kérdés már ismét egységesen, minden résztvevőnek szólt, függetlenül attól, hogy vett-e igénybe már korábban ilyen típusú szálláshelyszolgáltatást. A kitöltőknek (n=252) nyolc kijelentésről kellett eldönteni, hogy az abban állítottakkal mennyire értenek egyet; teljesen egyetértenek, inkább egyetértenek, inkább nem értenek egyet vagy nem értenek egyet (13.ábra). A válaszokból kirajzolódott, hogy az emberekben milyen kép él valójában a gyermek- és ifjúsági táborokról. Elmondható, hogy olyan szálláshelytípusnak gondolják, ahol az alacsony árak, a jó ár/érték arány, a nem túl modern felszereltség, átlagos étkezési lehetőségek és nem sokszínű szolgáltatáskínálat a jellemző, azonban úgy látják, hogy a főként csoportosan érkező fiatal korosztály által igénybevett szálláshelyeken szükség van szervezett programokra és a vendégek a szabadtéri programok széles kínálatából választhatnak.

13. ábra A kérdőív kitöltőinek véleménye a vizsgált szálláshelytípussal kapcsolatos állításokról

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

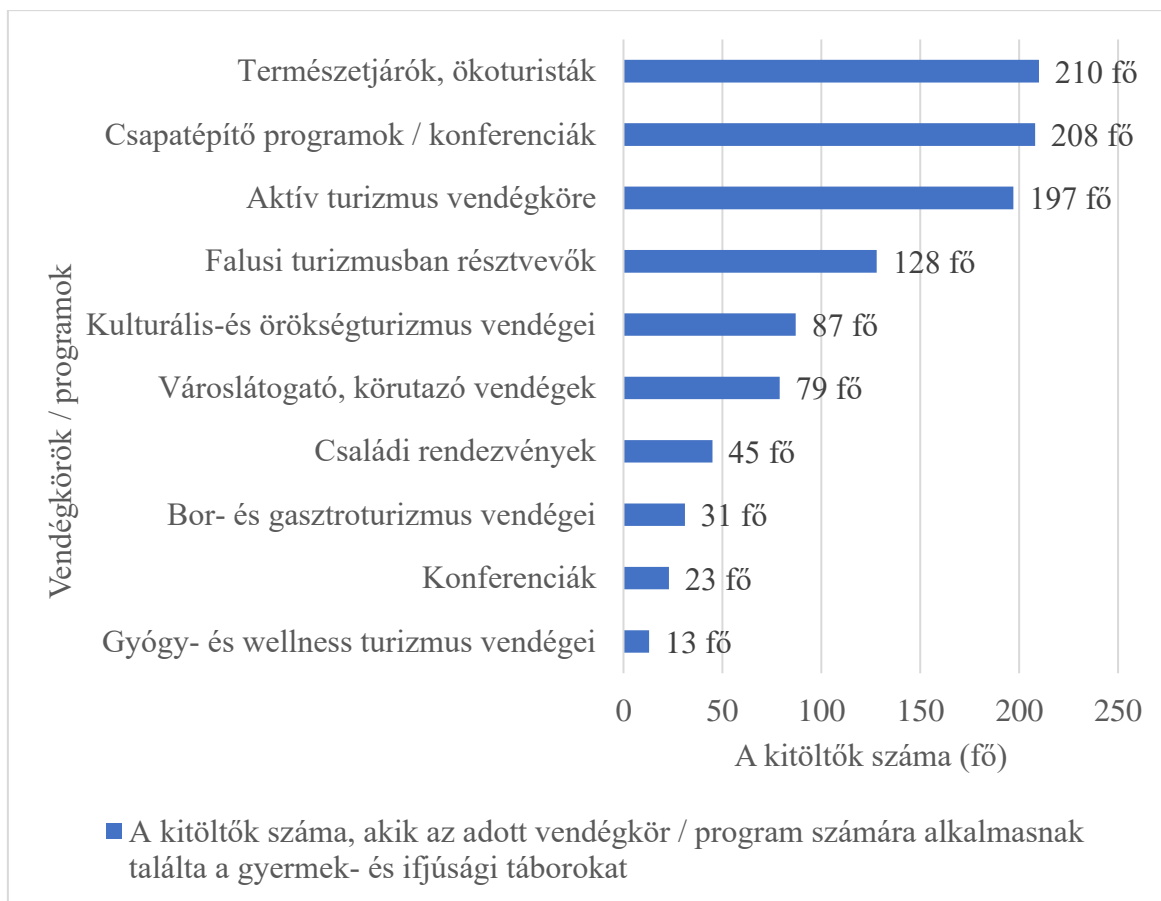
A soron következő tizenötödik kérdésben a kutatásban résztvevők tizenhárom jellemző, illetve szolgáltatás közül választhatták ki azokat, amelyek meglétét elvárnák, amennyiben egy gyermek- és ifjúsági táborban szállnának meg. Fontos megjegyezni, hogy mindenkinek tetszőleges számú opció megjelölésére volt lehetősége. Egy kitöltő átlagosan 7 tényezőt tartott elengedhetetlennek. A beérkezett eredmények összesítését követően, így fel lehetett állítani egy fontossági sorrendet a jellemzők és szolgáltatások között (14.ábra). A kialakult fontossági sorrend alapján megállapítható, hogy az emberek egy gyermek- és ifjúsági tábor kapcsán olyan szálláslehetőséget várnak el, ahol a kedvező árak és a jó ár/érték arány mellé színvonalas szabadtéri /szervezett programok, sportolási lehetőségek, napi többszöri étkezés, továbbá önálló szobák és fürdőszobák párosulnak és természetesen az internetelérhetőség is biztosított.

14. ábra A kérdőív válaszai alapján a meghatározott jellemzők / szolgáltatások fontossága

Forrás: : saját kutatás és szerkesztés

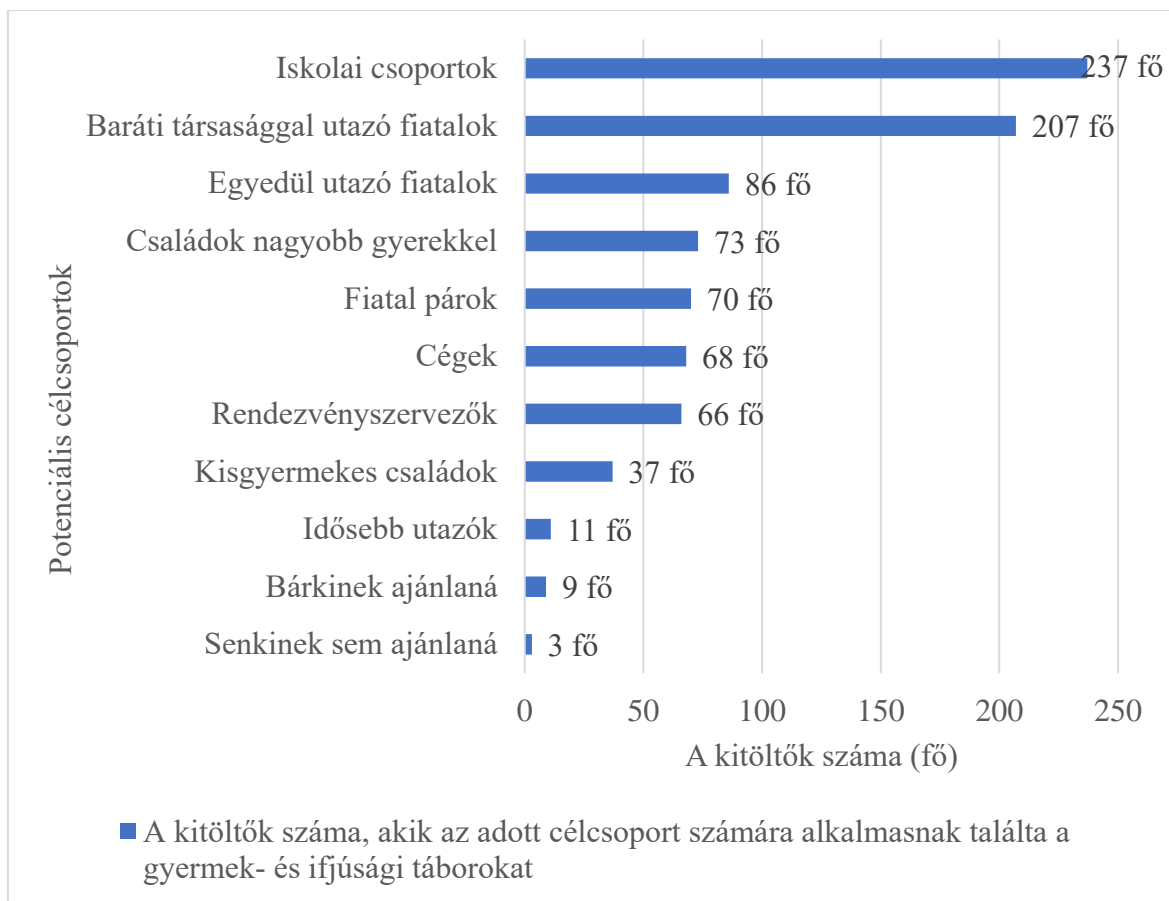
A következő kérdésben a résztvevőknek tíz különféle programról, illetve vendéggörőről kellett eldönteniük, hogy az ő igényeik kielégítésére alkalmas lehetne-e egy gyermek- és ifjúsági tábor. A kitöltők ez esetben is több válaszlehetőséget jelölhettek meg, átlagosan négy programot, illetve vendéggörőt választottak ki. E szállástípust a legtöbben a természetjárók, ökoturisták számára, továbbá a csapatépítő programok és konferenciák lebonyolítására tartják alkalmasnak. Az aktív turizmus vendéggörője (kerékpárosok, lovasok, horgászok, vízi sportok kedvelői stb.) számára szintén megfelelőnek tartják az általam vizsgált szállástípust. Sajnos a családi rendezvények (esküvők, születésnapok, évfordulók, ballagás stb.) továbbá a konferenciák helyszíneként e szállástípus nem jelenik meg a válaszadók érdeklődésében, holott úgy gondolom, hogy – természetesen megfelelően kialakított létesítmény esetén - erre is alkalmasak ezek a helyszínek. (15.ábra)

15. ábra A kérdőív válaszai alapján a vizsgált szálláshelytípus alkalmassága a meghatározott vendégkörök / programok számára

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

A következő kérdés a potenciális célcsoportok feltérképezésére irányult. A kérdőíves kutatásban résztvevőknek tizenegy válaszlehetőségből kellett kiválasztaniuk, hogy azok közül melyek számára találják a gyermek- és ifjúsági táborokat ideális szálláshelynek. Ebben az esetben is tetszőleges számú válaszlehetőséget jelölhettek meg a kitöltők, egy résztvevő átlagosan három célcsoportot jelölt meg. A beérkezett válaszok összesítése után ismét kialakult egy sorrend, amelynek első helyén az iskolai csoportok álltak, amit a baráti társasággal utazó fiatalok szegmense követ. Szintén népszerű feleletnek számított a „családoknak nagyobb gyerekkel” és a „fiatal pároknak” válaszlehetőség. Legkevésbé a kisgyermekes családok és az idősebb utazók számára ajánlották válaszádoim a gyermek- és ifjúsági táborokat. Mindössze 9 olyan kitöltő volt, aki bárkinek ajánlaná a vizsgált szálláshelytípust, ugyanakkor pozitívum, hogy csak 3-an, azaz csupán a válaszádoók 1%-a gondolta úgy, hogy egyik célcsoport számára sem lenne az megfelelő (16.ábra).

16. ábra A kérdőív válaszai alapján a vizsgált szálláshelytípus alkalmassága a meghatározott célcsoportok számára

Forrás: saját kutatás és szerkesztés

Kíváncsi voltam arra is, hogy a kutatásban résztvevők vizuális szempontból milyen típusú gyermek- és ifjúsági tábort választanának szívesebben. Három ilyen jellegű kérdést tettem fel, amelyekben egy-egy képet mutattam gyermek- és ifjúsági táborok különböző helyiségeiről. Az egyik kép minden esetben az általam is vizsgált Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Táborban készült. A másik opcióhoz egy olyan tábort szerettem volna választani, ami Aranyoszigettel ellentétes stílust képvisel, így esett a választásom a Sopron Gyermek és Ifjúsági Táborra.

Az első kérdésnél kívülről látható a két tábor. Amíg Aranyosziget egy hatalmas terasszal és rendezett udvarral rendelkező nagyobb falusi családiház érzetét kelti, addig a soproni tábor egy csodás erdei környezetben található kisebb, egyéni lakóegységből álló szálláshely. Megosztottak a vélemények, de végül az Aranyoszigetről készült kép kapta a több jelölést, hiszen 137 kitöltő választotta azt, azaz a résztvevők 54%-a.

17. ábra Aranyos-sziget Gyermek és Ifjúsági Tábor kívülről

Forrás: www.aranyos-sziget.hu

18. ábra Sopron Gyermek és Ifjúsági Tábor kívülről

Forrás: www.soprontabor.hu

A második kérdésnél a két tábor egy-egy szobájáról készült kép található. Aranyos-szigetről egy 2 fős franciaágyas tetőtéri szoba látható, továbbá két szék és egy asztal, a soproni tábor szobája minimum 4 férőhelyes, a képen két egymás mellé állított emeletes ágy van, ami zsúfolt benyomást kelt, egyéb berendezési tárgy nincs. A válaszadók között egyetértés alakult ki, ugyanis az aranyos-szigeti szobát 212-en választották, azaz a kitöltők 84%-a.

19. ábra Aranyos-sziget Gyermek és Ifjúsági Tábor egy szobája

Forrás: www.aranyos-sziget.hu

20. ábra Sopron Gyermek és Ifjúsági Tábor egy szobája

Forrás: www.soprontabor.hu

Az utolsó kérdésnél pedig a két tábor egy-egy közös helyiségét hasonlítottam össze. Aranyos-sziget esetében a tábor ebédlője, míg Sopronban egy társalgó látható. Az első kérdéshez hasonlóan itt is megoszlottak a vélemények, de végül ez esetben is az

aranyoszigeti közös helyiség kapta a több szavazatot, 141-en, a résztvevők 56%-a találta szimpatikusabbnak.

21. ábra Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor ebédlője

Forrás: www.aranyos-sziget.hu

22. ábra Sopron Gyermekek- és Ifjúsági Tábor társalgója

Forrás: www.soprontabor.hu

A kérdőív utolsó három kérdésére érkezett válaszok alapján megállapítható, hogy az emberek számára egy gyermek- és ifjúsági tábor esetén is kiemelten fontos a kényelmes, önálló hálószoza, ahogy a rendezett, tiszta modern külső és belső is egyaránt elengedhetetlen.

5.5.2. A Nick házaspárral készített mélyinterjú eredményeinek bemutatása

A tábor helyszínének kiválasztásakor számos előny és hátrány fogalmazódott meg a Nick házaspár fejében. A legfontosabb előnyök közé sorolható a Felső Tisza Vidéken található gyönyörű természeti környezet és a számtalan kulturális programlehetőség. A település közelében három ország határa (Ukrajna, Románia, Szlovákia) található, így könnyítve meg a határon túli magyarokkal a kapcsolattartást. Más szempontból nézve az elhelyezkedés egyfajta hátrány is egyben, hiszen Magyarország területén belül egy, az ország kieső szegletében található, így a legtöbb nagyobb városból csak hosszú utazást követően érhető el. A legnagyobb hátrány mégis az, hogy Aranyosapáti halmozottan hátrányos településnek számít, amely tény nem teszi a tábort vonzóvá a turisták számára. Perdöntő előnynek bizonyult, hogy a házaspárnak jó kapcsolatot sikerült kialakítani a helyi kulturális szervezetekkel és egy használaton kívüli épületet a rendelkezésükre bocsájtottak, az olcsó telek- és ingatlanárak pedig lehetővé tették a terjeszkedést.

Aranyosziget életében a különféle rendezvények mindig is nagy szerepet játszottak. A tábor területén főként a környékeliek gyakran tartanak egyéni, családi eseményeket, többek között lakodalmat, születésnapot vagy halottitort. Illetve vannak olyan rendezvények is, amelyek minden évben megrendezésre kerülnek, mint például az Aratóbál augusztusban, az Európa kultúra napja szeptember végén. Azonban meg kell említeni, hogy ezek az események csak nagyon ritkán járnak szálláshely igénybevétellel. A környéken működő cégek időnként céges rendezvényt szerveznek, de ők is általában csak egynapos programot terveznek és így a szálláslehetőséget ők sem veszik igénybe. Összességében megállapíthatjuk, hogy a rendezvények szezonja jellemzően májustól október végéig tart.

2022 nyarán két jelentős tábor került megrendezésre, a már hagyománnyá vált hétnapos 5. Nemzeti Olvasótábor, illetve első ízben egy ötnapos kenutábor. Úgy gondolom, hogy a 2022-es 5. Nemzeti Olvasótábor (július 10-17) példáján keresztül szemléletesen lehet bemutatni az Aranyoszigeten rendezett táborok tematikáját. A programra hazánk különböző tájegységeiről, valamint Szlovákiából, Ukrajnából és Romániából érkezett 20 olyan fiatal, akik már korábban is a nemzeti hagyományok ápolói voltak, a kísérőkkel és a vendéglátókkal együtt 30 fős volt a tábor létszáma. A táborok fő célkitűzése, hogy a résztvevőkkel megismertessék a régió természeti és kulturális értékeit, amely az említett esetben a következő programok által valósult meg: Kisvarsányban szappankészítési bemutató, mézeskalácsdíszítés, illetve fafaragó program, Aranyosapátiban viselet bemutatással egybekötött néptáncbemutatók, zenés estek, kvízdélután, grafikai kiállítás, betekintés a hagyományos tésztakészítés rejtelseibe, irodalmi előadások, felolvasó színház, ismerkedés honvédelmi sportokkal, valamint kirándulások Tündérmező falvaiban; a Túrbukónál, a Móricz Zsigmond Emlékháznál, a túristvándi vízimalomnál, Magyarországon a Petőfi fánál, Szatmárcsekén a csónakos temetőnél, Gergelyugornyán hungarikumokat rejtő jurtabejárás, továbbá fürdés a Tiszában és a vásárosnaményi Szilva Termál és Wellness Fürdőben.

A tábor már a kezdetektől a kulturális értékek iránt fogékony, illetve hátrányos helyzetű magyar és határon túli magyar fiatalok érdekeit tartotta szem előtt, így az ilyen szervezett táborok mindig ingyenesek a résztvevők számára. A tábornak bevétele csak az egyéni vendégek és az egyéb csoportosan érkező vendégek (például a Krúdy Gyula Irodalmi Kör felnőtteknek szervezett irodalmi táborai vagy a Honvéd Kulturális Egyesület szintén felnőtteknek rendezett festőtáborai) elszállásolásából származik. Az alapítvány számára azonban nehézséget okoz, hogy a legjobb helyi feltételek mellett is évről évre elő kell teremteni a külső szolgáltatók, illetve az ellátás költségeit. Az ingyenes gyermektáborok

létrejöttét különböző szervezetekkel kötött együttműködési megállapodások teszik lehetővé, például az Anyanyelvápolók Szövetségével, a Magyar Olvasástársasággal, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasággal, a Nemzeti Alapítvánnyal, a Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvánnyal, a Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvánnyal vagy a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral, akik a saját lehetőségeikhez mérten segítik a táborok lebonyolítását, akár anyagi támogatás formájában, akár a gyermekek szállításában, a vendégládók biztosításában, programok szervezésében veszik ki a részüket.

Az Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor humánerőforrás kérdése alapvetően az önkéntességre épül. A táborok létrejöttében segítőknek a közreműködést, valamint a vendégládók részvételét szálláshely és vendéglátás biztosításával köszönik meg. Korábban volt lehetőség a helyi közmunkások bevonására is, mára azonban ez az alternatíva is megszűnt. Természetesen a munka nagy részét a tábor üzemeltetői, a Nick házaspár és családja látja el. A tábor üzemeltetői az élőkapsolatrendszer fontosságát is elengedhetetlennek tartják. A programlehetőségek színesítése érdekében gyakran külső helyszíneket is bevonnak a helyiek segítségével.

A tábor célcsoportjának elsősorban a 6 és 30 év közötti, kultúra iránt fogékony anyaországi magyar és határon túli magyar fiatalokat tartják. A korábbi évek tapasztalatai alapján a szálláshely fő küldőországi Magyarországon kívül a szomszédos országok, mint Ukrajna, Románia, Szlovákia vagy Szlovénia, ezek mellett Németországból és skandináv országokból (Norvégia, Finnország) is gyakran érkeznek vendégek. A meghívott csoportok minden esetben gyerekekből, fiatalokból, esetenként felnőtt művészekből állnak, az önállóan érkező vendégek a felnőttkorosztályt képviselik.

Reklámkiadványokkal és hírlevelekkel próbálják elérni a meghatározott célcsoportot, emellett Facebook oldalt (AranyosSziget Gyermekek és Ifjúsági tábor) és honlapot (www.aranyos-sziget.hu) üzemeltetnek. A Facebook oldaluk jelenleg 601 kedveléssel és 604 követéssel rendelkezik, amelyet gyakori posztolással igyekeznek gyarapítani. Ezenkívül Magyarországon és határon túl működő civil szervezeteket szoktak felkeresni, a tábor kínálta lehetőségek bemutatása végett, hogy népszerűsítsék Aranyoszigetet. A Nick házaspár a Falvak Kultúrájáért Alapítvány képviselőjében számtalan kulturális rendezvény állandó résztvevője, ahol nem direkt marketing útján keltik a tábor jó hírét. Minden igyekezet ellenére azonban nem bizonyul könnyű feladatnak az új vendégkör elérése. A tábor vendégeinek nagy részét azok a csoportok alkotják, akik alapvetően is jó kapcsolatot ápolnak az Alapítvánnyal. Véleményük szerint ennek egyik oka,

hogy Aranyosapáti a halmozottan hátrányos helyzetű települések közé tartozik, ami a tábor kínálta szolgáltatások és programlehetőségek ellenére is visszatartóerőnek bizonyul. A közeljövő tervei között szerepel a marketingtevékenység fejlesztése, ami jelenleg forrás- és időhiány, illetve megfelelő szakember híján nem valósulhat meg.

Most az elsődleges cél, hogy a már meglévő szolgáltatásokat minél magasabb szintre fejlesszék és a meglévő eszközöket, anyagokat minél jobban kihasználják. Jelenleg egy kultúrpalota építése van folyamatban, amelynek fő célja, a különböző szabadtéri játékok, felszerelések tárolásán kívül, hogy egy állandó helye lehessen a fürdődézsának is. A kultúrpalota befejezését követően egy szabadtéri színpaddal szeretnék a programlehetőségeket tovább bővíteni. A színpad lehetővé tenné, hogy a már meglévő, de eddig helyhiány miatt nem hasznosított 100 m² nagyságú táncszőnyeg, illetve a szintén 100 m²-es birkózószőnyeg méltó helyet kaphasson. Ennek a fejlesztésnek köszönhetően táncsoportokat és küzdősportolókat is tudnának fogadni, ilyen jellegű táborokat szervezni. Továbbá terveznek az osztálykirándulások felé is nyitni.

Az étkeztetésnél meg kell említeni, hogy gyermek- és ifjúsági tábor lévén napi öt étkezést biztosítanak a vendégeiknek, amihez jelenleg tálaló-melegítő konyha áll rendelkezésre, így külső szolgáltatótól, hozott étellel oldják meg az étkezéseket. A 2022-es évben elkezdődött egy olyan felújítás, aminek köszönhetően már fejlettebb konyhai-berendezésekkel és felszerelésekkel rendelkeznek, így a 2023-as évre az a cél, hogy már befejező konyhát üzemeltessenek, tehát hozott, előkészített alapanyagokból tudjanak főzni.

Több szempontból is elengedhetetlen, hogy megemlítsük a jelenlegi ukrán helyzet hatását a táborra nézve, ugyanis mind a vendégek, mind a segítő szervezetek között jelentős számban vannak Ukrajnában élők, főként kárpátaljai magyarok, így érezhető hatása van a táborra a jelenlegi orosz-ukrán háborús konfliktusnak. Sajnos a távolabbi országokból érkezők számára is elrettentő hatással bír ez a helyzet, hiszen a földrajzi közelség sok esetben megrémíti őket. Aranyosapáti település logisztikai központként vett részt a tömegesen érkező menekültek fogadásához és ellátásához érkezett adományok és segélycsomagok rendszerezésében és tárolásában. A tábor is felajánlotta az ingyenes szálláslehetőséget, azonban a településre nem érkezett olyan menekült, aki elszállásolást igényelt volna.

Az orosz-ukrán háborús konfliktus okozta gazdasági válság, az energiaárak és az élelmiszerárak nagymértékű drágulása elmondásuk alapján valószínűleg áremelésre fogja készíteni őket.

A Nick házaspár az interjú során többször is hangsúlyozta, hogy a hosszútávú, komplex gondolkodást, valamint az organikus fejlődést és kultúraszervezést tartják az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor jövője kulcsának.

A különböző táborok után rendszerint tucatjával érkeznek a gyerekektől és pedagógusoktól egyaránt a színes élménybeszámoló- és köszönőlevelek. A tábor üzemeltetői számára mindig nagy öröm ezeket a sorokat olvasni.

Végül Pintér Katalin tanárnő (Litéri Zöldág Kulturális Egyesület) leveléből szeretnék idézni, mivel úgy gondolom, hogy abból mindenki számára tökéletesen kirajzolódik, hogy milyen érzés is Aranyoszigeten megszállni.

„Aranyosapáti – Ha valaki megkérdezte volna tőlem, mit tudok erről a településről, csak annyit mondtam volna: Nagyon messze van tőlünk. Ma, ha megkérdezik, mi jut eszembe Aranyosapátiban az Aranyoszigetről, már sorolom is: vendégszeretet, kedvesség, jóság, művészet, kultúra, értékek, barátság, hála és köszönet.”

6. Következtetések, javaslatok

A saját kutatásom befejezését követően a korábban megfogalmazott kutatási kérdések megválaszolása és a hipotézisek megcáfolása vagy alátámasztása következik.

Kutatásom fő célja annak megállapítása volt, hogy van-e létjogosultsága napjainkban a gyermek- és ifjúsági táboroknak a szálláshelyek piacán. A kérdőíves és a mélyinterjú vizsgálatot követően úgy gondolom, hogy a válasz egyértelműen igen. A kérdőíves kutatás során a válaszadók 12%-a vallott úgy, hogy ezt a típusú szálláshelyet választja a leggyakrabban, egy későbbi kérdés során kiderült, hogy a résztvevők 77%-a már legalább egyszer vett igénybe ilyen típusú szálláshelyszolgáltatást és a többségük ezt a jövőben is szívesen megismételné. A mélyinterjú elemzése alatt fény derült arra a tényre, hogy Aranyosziget minden évben a lehetőségekhez képest sok vendéget fogad és az ott megszálló fiatalok felejthetetlen élményekkel távoznak a különféle szervezett táborokból.

A fejlesztések, a trendek követése természetesen e szállástípus esetében is elengedhetetlen. A kérdőíves kutatás során a résztvevők elmondása alapján az étkezések minősége és a táborok felszereltsége kritikus pontnak számít ezen szálláshelyek tekintetében, így ezeken a tényezőkön kellene mindenféleképpen javítani. A legtöbb válaszadó fontosnak tartotta a gyermek- és ifjúsági táborok esetében a kedvező árakat, a jó ár/érték arányt, a szervezett programokat, a színvonalas program- és sportolási lehetőségeket, így ezek biztosítása szintén elsődleges szempont, ahogy a más vendégekkel nem közös szoba és a külön fürdőszoba lehetővé tétele is jó ötletnek bizonyulna. A kitöltők nagy része az aktív turizmus vendégkörének és természetjárók, ökoturisták számára, továbbá csapatépítő programok, tréningek kapcsán cégeknek és rendezvényszervezőknek is ajánlaná a gyermek- és ifjúsági táborokat, így olyan csomagok megalkotását javasolnám az ilyen szálláshelyeknek, amelyek célzottan a fent említett potenciális célcsoportok igényeit elégítenék ki. A környék sajátosságaihoz illeszkedő sportágakhoz szükséges információsanyagok, térképek, felszerelések (például: nordic walking túrabot, kerékpár, kenu, sífelszerelés) beszerzése, a különféle kirándulásokhoz túravezetők biztosítása lenne a fő feladat. Az adott szálláshely adottságainak megfelelően helyben is lehetne különböző sportokhoz szükséges helyszíneket kialakítani, mint például focipálya, kosárlabdapálya, tekepálya, íjászpálya, úszómedence, gördeszkapálya, akadálypálya, mászófal vagy akár airsoft pálya. A csapatépítő programokhoz elsősorban egy animátor biztosítása lenne elengedhetetlen, aki a programokat koordinálja, levezeti. Ehhez nem lenne szükséges és érdemes állandó munkatársat felvenni, igény esetén ez akár diákszövetkezetek, akár

munkaerő kölcsönző cégek segítségével megoldható. A sorversenyekhez, vetélkedőkhöz és egyéb programokhoz szükséges felszerelések és helyszínek biztosítása szintén fontos lenne. Valószínűleg a felsorolt fejlesztésjavaslatok többsége anyagi nehézséget jelentene a gyermek- és ifjúsági táborok számára, így jó ötletnek tartanék egy, kifejezetten ennek a szálláshelytípusnak szánt állami támogatási program kialakítását. A vissza nem térítendő támogatás segítségével mind kívülről, mind belülről megújulhatnak a gyermek- és ifjúsági táborok, valamint a szolgáltatásbővítéshez szükséges fejlesztéseket is megvalósíthatnák. A támogatási program keretében reklámkampányokkal lehetne népszerűsíteni az ilyen típusú szálláshelyeket, amelyek a gyermek- és ifjúsági táborokkal kapcsolatos sztereotip gondolatokat is segítenének lerombolni.

Az utolsó kutatási kérdés arra kereste a választ, hogy hogyan lehet egy gyermek- és ifjúsági tábort sikeresen üzemeltetni az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor példáján keresztül szemléltetve. Alapvetően az általam vizsgált szálláshely nem bizonyult a legjobb követendő példának kereskedelmi szempontból egy üzleti érdeklődő szálláshely számára. Ahogy azt szakdolgozatom korábbi fejezeteiben is említettem, a tábor különféle pályázatok, támogatások és partnerszervezetek segítségével tudja csak magát fenntartani, mivel a legtöbb vendég nem a kereskedelmi célú forgalom részét képezi. Azonban jócskán akadnak olyan jellemzői, amelyek bárki számára például szolgálhatnak, mint például az a tény, hogy egy ilyen kaliberű szálláshelyet is fent lehet tartani egy család és önkéntesek lelkiismeretes munkájával, hogy a lehetőségeikhez képest milyen maradandó élményekkel gazdagítják a fiatalok életét, de említésre méltó a híres vendégszeretetük és a közösségkovácsoló erejük is.

Kutatómunkám megkezdése előtt két hipotézist fogalmaztam meg, melyek közül az egyiket (H1) elvettem, a másikat (H2) részben igazoltam.

Az első hipotézisem, miszerint a névvel ellentétben nem csak a fiatal korosztályt célozza meg a gyermek- és ifjúsági tábor, mint szálláshelytípus nem nyert alátámasztást. Az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Táborról készített mélyinterjú alapján elmondható, hogy a vizsgált szálláshely esetében is a fő célcsoport a kultúra iránt fogékony anyaországi magyar és a határon túli magyar fiatalság, a legtöbb szolgáltatásukkal és programlehetőséggel is nekik kedveskednek, sőt az árszabásukat tekintve is a 26 éven aluli korosztály részesül kedvezményekben. A kérdőívben a legtöbb válaszadó, aki még korábban nem vette igénybe gyermek- és ifjúsági tábor szálláshelyszolgáltatását és azt nem is szeretné a jövőben sem, mert úgy érzi nem az ő korosztályának való. Fontos megjegyezni, hogy a kutatási kérdések során több pontban is megjelentek az idősebb korosztályok azon képviselői, akik előszeretettel

választják vagy választanak ezt a szálláshelytípust. Ez alapján elmondható, hogy a gyermek- és ifjúsági táboroknak érdemes lenne más korosztályok felé is nyitni, a célcsoportjukat kibővíteni.

A második hipotézisem, amely szerint a gyermek- és ifjúsági táborok társadalmi megítélése negatív, alacsony minőségű szolgáltatásokat kínáló és nem korszerű eszközökkel felszerelt szálláshelyre asszociálnak a turisták, csak részben tűnik helytállónak. A kérdőív azon pontjában, ahol a kitöltők az egyetértésüket vagy éppen az ellenvetésüket fejezhették ki bizonyos állításokkal kapcsolatban, egyértelműen kirajzolódott, hogy a hipotézis második fele igaznak bizonyul, hiszen a színvonalas étkezési lehetőségekkel és a korszerű felszereltséggel a legtöbb résztvevő nem értett egyet, azzal ellenben igen, hogy nincs is szükség sok szolgáltatásra az ilyen típusú szállásokon. Az is a hipotézis igazolása mellett szól, hogy azon résztvevők, akik még korábban nem szálltak meg ilyen típusú szálláshelyen nagy arányban azért nem is szeretnék a jövőben sem, mert attól tartanak, hogy nem az elvárásaiknak megfelelő kényelem és szolgáltatásminőség fogadná őket egy gyermek- és ifjúsági táborban. A hipotézis első fele, miszerint a társadalmi megítélése negatív lenne az ilyen szálláshelyeknek nem nyert teljes bizonyosságot, mivel a szabadszavas, asszociációs kérdésben a pozitív fogalmak többségben voltak a negatív értelműekkel szemben.

Mindezek alapján javaslataim az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor üzemeltetői számára a következők:

- A **marketingtevékenység** kapcsán mindenképpen fontosnak tartom a jelenleg elsősorban nyomtatott formában készülő reklámkiadványok helyett az elektronikus marketing kommunikációt. Ennek előnye, hogy lehetőség van a hatékonyabb marketingtevékenység érdekében a reklámkampánnyal elérni kívánt személyeket egy megadott célcsoportra szűkíteni, illetve interaktív módszerek bevonásával lehet a reklámot érdekesebbé tenni. Emellett az elektronikus marketinget rugalmasság is jellemzi, hiszen a hirdetőfél számára bármikor módosítható, a célközönséget pedig bármikor elérheti, végül a reklámok hatása is könnyen nyomon követhető. (Avornicului, et al., 2019) A hírlevelek küldésével aggályaim, hogy ezzel csak azokat tudják elérni, akikkel már korábban is valamilyen formában kapcsolatban álltak. A honlapjuk egy ingyenes weblapszerkesztővel készült, így kéretlen reklámok rontják az összképét, sőt a böngésző is „nem biztonságos” webhelynek minősíti, amely tényezők nem mondhatóak bizalomgerjesztőnek, akár egy lehetséges érdeklődőt el is rémiszthetnek. A weblapon esztétikai hibák is fellelhetők, a szürkésfehér betűk a fekete háttéren alig olvashatóak, zavaróak a szemnek, a galériába feltöltött képek

között nem jó minőségűek is találhatóak, nincsenek albumok, így a valóban fontos elemek elvesznek a képek halmazában. A Facebook oldal üzemeltetése alapvetően jó ötlet, azonban jelenleg ott is csak kevés embert érnek el, hiszen alig több, mint 600 követőjük van. A rossz marketingstratégiát bizonyítja az a tény is, hogy szinte minden esetben ők keresik meg a vendégeiket, a különféle csoportokat, nem pedig azok jelentkeznek, mint általában más szálláshelyeken. Véleményem szerint érdemes lenne több platformon is megjeleníteni, mint az Instagramon, a YouTube-on vagy akár a TikTok-on is és az adott közösségi oldal követelményeinek megfelelő videós és képes tartalmakat kellene készíteniük. A videókban bemutatnák a szálláshelyet, az elérhető szolgáltatásokat, a környék látnivalóit és programlehetőségeit, sőt vlog formájában beszámolókat is készíthetnének, a táborozók közreműködésével a különféle eseményekről, táborokról. A mélyinterjú alapján a közeljövő tervei között szerepel az osztályok, mint potenciális célcsoportok elérése, ezért érdemes lenne, kifejezetten nekik kialakított csomagajánlatokkal elsőként a régió általános- és középiskoláit felkeresni. A tanárok és a diákok a tábor közösségi oldalairól tájékozódhatnak és kedvet kapnának, hogy személyesen is felkeressék Aranyoszigetet. Amennyiben sikeresnek bizonyul ez a kampány, később országos szintre is ki lehetne terjeszteni. Ezzel a módszerrel nagyobb anyagi ráfordítás nélkül érhetnének el pozitív eredményeket.

- A második kutatási kérdés megválaszolásánál a már általánosságban említett, **potenciális vendégkörök** megcélzását Aranyosziget esetében is érdemes lenne fontolóra venni. Véleményem szerint mind a tábor, mind a tábor környezete alkalmas lehetne az aktív turizmus vendégkörének, a természetjáróknak és ökoturistáknak a fogadására, valamint céges csapatépítő programok és tréningek szervezésére és lebonyolítására. A felsorolt célcsoportok igényeihez illeszkedő ajánlatok az aktív turizmus és a természetjárás kedvelőit gyűjtő online csoportokon keresztül oszthatnák meg. A céges lehetőségekkel érdemes lenne a régió nagyobb vállalatait megkeresniük.
- A táborban a **humánerőforrás** kérdése is egy kritikus pont, ugyanis a szálláshely kifejezetten az önkéntesekre támaszkodik. Ebből a helyzetből számos probléma adódhat, előfordulhat, hogy egy önkéntes nem jelenik meg a megbeszéltek szerint vagy nem megfelelően végzi a rábízott munkát és munkaszerződés hiányában nem is kérhető ezekért számon vagy egy adott feladatra nem is jelentkeznek elég önkéntes. A tábor mivel anyagi nehézségekkel küzd, ezért az állandó munkaerő felvétele nem opció az esetükben, azonban véleményem szerint lenne néhány köztes megoldás is. A tábor

abban a szerencsés helyzetben van, hogy az Aranyosapátitól mindössze 10 kilométerre található Vásárosnaményban működik a Lónyay Menyhért Baptista Technikum és Szakképző Iskola. Az említett oktatási intézmény több, a turizmus-vendéglátás ágazathoz kapcsolódó szakmát is oktat, mint a pincér- vendégtéri szakember, szakács, vagy vendégtéri szaktechnikus. (Lónyay Menyhért Baptista Technikum és Szakképző Iskola, 2023) A tábor együttműködési megállapodást köthetne az iskolával, így a diákok a kötelező szakmai gyakorlatot az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Táborban is teljesíthetnék. Szintén jó lehetőség lenne számukra olyan egyetemek felkeresése, ahol turizmus-vendéglátás szakot is oktatnak és ezen hallgatók a diplomához szükséges szakmai gyakorlatot náluk is teljesíthetnék, akár szálláshelyet is biztosítva számukra. A diákok foglalkoztatása ugyan anyagi terhet mérne a táborra, de mégsem olyan nagyságrendben, mint egy rendes munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállaló esetében. Egy harmadik opció is adott a tábor számára, ami bár rövidebb időtartamra szól és nem szakképzett munkaerőt biztosít, de teljesen költségmentes. Aranyosapáti közvetlen közelében hat középiskola található; négy Kisvárdán (Várday Kata Református Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Kisvárdai Bessenyei György Gimnázium és Kollégium, Szent László Katolikus Gimnázium, Technikum, Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Szakképző Iskola és Technikum) és kettő Vásárosnaményban (Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium, Lónyay Menyhért Baptista Technikum és Szakképző Iskola). (KIFIR, 2023) A tábor üzemeltetői együttműködési megállapodást köthetnének a felsorolt oktatási intézményekkel és a diákok náluk is teljesíthetnék az érettségi letételéhez szükséges 50 órás iskolai közösségi szolgálatot.

- A tábornak minél több partnert kellene az *értékesítés*be bevonni, így nagyobb ismertségre tehetnének szert. Első körben a legnagyobb online szállásközvető portálokon kellene megjeleníteniük; a Szallas.hu-n, a Booking.com-on és a Hotels.com-on. Érdeemes lenne a Kárpát-medence magyar lakta területein található utazási irodákkal felvenni a kapcsolatot az együttműködés reményében. A közelben Vásárosnaményban, valamint Nyíregyházán működik Tourinform iroda, akiket a szállást propagáló kiadványukkal felkereshetnének.

7. Összefoglalás

A szakdolgozatom megírása előtt azt a célt tűztem ki, hogy az Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor bemutatása mellett, a gyermek- és ifjúsági táborokat, mint a közösségiszálláshelyek egyik csoportját, továbbá a Felső-Tiszát, mint kiemelt turisztikai régiót és a benne rejlő lehetőségeket is ismertetem.

A szakirodalmi feldolgozás során elsősorban a turizmus rendszeréhez, a szálláshelyekhez, illetve a marketinghez és menedzsmenthez kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalmakat, illetve egyéb forrásokat használtam fel. A turizmus trendjeinek megismeréséhez ezenkívül tanulmányoztam a Turisztikai Világszervezet (UNWTO) témámhoz kapcsolódó publikációit. A Magyar Turisztikai Ügynökség Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030, illetve a világválságot követően annak aktualizált NTS 2030 - Turizmus 2.0 programja szintén fontos kiindulópontot jelentettek. Számszaki elemzéseimhez a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatbázisai voltak segítségemre. Továbbá a Turizmus Bulletin szakmai hírlevél biztosított naprakésziséget.

A saját kutatásom során három, a gyermek- és ifjúsági táborok témaköréhez tartozó kérdésre kerestem a választ. A vizsgált szálláshelytípus létjogosultságát, illetve a népszerűségét növelő fejlesztéseket és megoldásokat kutattam, továbbá az Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor esettanulmányán keresztül az üzemeltetés kérdéseit kívántam bemutatni. Kutatási kérdéseim mellett két hipotézist fogalmaztam meg: az első szerint a gyermek- és ifjúsági táborok célcsoportja nem csak kizárólag a fiatal korosztály, míg a másik a magyarországi negatív megítélését vetette fel az ilyen jellegű szálláshelyeknek.

A feltett kérdések megválaszolására, valamint a hipotéziseim igazolására a kvantitatív (kérdőíves megkérdezés) és a kvalitatív (interjúkészítés) kutatás módszerét egyaránt felhasználtam.

A saját kutatásom eredményeképpen egyértelműen megállapíthattam, hogy a gyermek- és ifjúsági táboroknak igenis van napjainkban létjogosultsága. A megszerzett ismeretek birtokában a vizsgált szálláshelytípus népszerűségének növelésére konkrét fejlesztéseket javasoltam. Az Aranyosziget Gyermekek és Ifjúsági Tábor működésének elemzését követően kreatív ötleteket és könnyen megvalósítható fejlesztésvajaslátokat fogalmaztam meg, amelyek reményeim szerint az üzemeltetők munkáját segíthetik a jövőben.

A gyermek- és ifjúsági táborok célcsoportját vizsgáló első hipotézisemet elvettem, ugyanis a kutatásom során egyértelműen kirajzolódott, hogy jelenleg az ilyen típusú

szálláshelyek mind a szolgáltatáskínálatukkal, mind az árszabásukkal a fiatal korosztálynak kívánnak kedvezni, bár a kérdőíves kutatásom eredményei alapján érdemes lenne az idősebbek felé is nyitniuk. A második hipotézisem is csak részben bizonyult helytállónak, ugyanis a kérdőíves kutatás eredményeképpen kimondható, hogy a gyermek- és ifjúsági táborok esetében az utazók valóban alacsony minőségű szolgáltatásokra és nem korszerű eszközökkel felszerelt szálláshelyre asszociálnak, azonban a hipotézisemben állítottakkal ellentétben a társadalmi megítélése korántsem mondható negatívnak.

Összeségében úgy gondolom, hogy a gyermek és ifjúsági táborok a magyar szálláshelypiac szerves részét képezik, azonban még sok fejlesztés szükséges ahhoz, hogy valóban elismert tagjai legyenek. A kérdőíves kutatásom alapján jó ötlet lenne az ilyen típusú szálláshelyeknek új vendégkörök felé is nyitni, az aktív turizmus résztvevőinek megcélzása, illetve a csapatépítő programok szervezése megadhatná a lehetőséget a gyermek- és ifjúsági táborok számára, hogy a presztízstüket növeljék. Véleményem szerint ilyen volumenű fejlesztések megvalósításához azonban elengedhetetlen lenne egy állami támogatási program létrehozása.

A szakirodalmi kutatásom alapján azt mondhatom, hogy a magyar szakirodalmak között hiánypótlónak számítana egy olyan tanulmány, amely kifejezetten a gyermek- és ifjúsági táborok témakörére koncentrálna. Úgy gondolom, hogy a szakdolgozatom egy ilyen típusú értekezés megírásához jó kiindulópont lehetne. A kutatást érdemes lenne bővíteni a jelentősebb magyar gyermek- és ifjúsági táborok bevonásával, valamint a vizsgálatot ilyen típusú, külföldi szálláshelyek bemutatásával, elemzésével lehetne színesíteni, majd a különféle országokban tapasztalt helyzetet összehasonlítani az itthonival. A témakört más, például pedagógiai, pszichológiai vagy akár építészeti megközelítésből is érdekes lenne kutatni.

Irodalomjegyzék

Agrana (2022): <https://hu.agrana.com/termek/applejuice>

Letöltés ideje: 2022. május 13.

Aktív Magyarország (dátum nélkül): <https://aktivmagyarorszag.hu/tajegysegek-kirandulasok/alfold/felso-tisza-vidék-es-nyirseg/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Aktív Magyarország (dátum nélkül): <https://aktivmagyarorszag.hu/szatmari-bringas-kortura/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Aktív Magyarország (dátum nélkül): <https://aktivmagyarorszag.hu/vulkantura-az-alfold-peremen/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Aktív Magyarország (dátum nélkül): <https://aktivmagyarorszag.hu/vizitura-az-oreg-turon/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Állami Számvevőszék (2021): A turizmus helyzete a járvány előtt és alatt.

https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezések/2021/turizmus_jarvany20210325.pdf?download=true

Letöltés ideje: 2022. május 13.

Aquacinema (2022): <https://aquacinema.hu/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Atlantika (2022): <http://www.atlantika.hu/index.php>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Avornicului M. – Gubán Á. – Seer L. – Szócs I. (2019): Az internet és lehetőségei Üzleti és jogi szempöngböl. Budapest, Akadémiai Kiadó

Bella T. (2017): A kutatási módszer és mintavétel a tudományos kutatásokban.

[http://real-](http://real-eod.mtak.hu/7564/1/Statiztika%20_%202017%20nov%20anket%20k%C3%B6tet%20247_263%20Bella%20T.pdf)

[eod.mtak.hu/7564/1/Statiztika%20_%202017%20nov%20anket%20k%C3%B6tet%20247_263%20Bella%20T.pdf](http://real-eod.mtak.hu/7564/1/Statiztika%20_%202017%20nov%20anket%20k%C3%B6tet%20247_263%20Bella%20T.pdf)

Letöltés ideje: 2023. április 19.

Bolchinova A. (2021): 9 Tourism Trends That Will Shape the Travel Industry in 2020 and Beyond. <https://pro.regiondo.com/tourism-trends-2018/>

Letöltés ideje: 2021. december 31.

Cinemaqua (2022): <https://cinemaqua.hu/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Csodás Magyarország (dátum nélkül):

<https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/kihagyhatatlan-elmanyek-tokaj-kornyeken->

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Deli-Gray Zs. – Árva L. (2016): Turizmusmarketing esettanulmányok. Budapest, Akadémiai Kiadó

Dubóczy K. (2021): Hűsölj ingyen a hőségben: íme 5 eldugott, gyönyörű szabadstrand a Felső-Tiszaán. <https://www.hellovidek.hu/szorakozas/2021/06/25/husolj-ingyen-a-hosegben-ime-5-eldugott-gyonyoru-szabadstrand-a-felso-tiszan>
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Erzsébet Tábork (2021): www.erszebettaborok.hu.
Letöltés ideje: 2022. január 6.

Expedia Group Media Solutions (2018): <https://advertising.expedia.com/about/press-releases/bleisure-travelers-are-hungry-for-sunshine-sightseeing-and-cuisine/>
Letöltés ideje: 2022. május 12.

Fogyatékosügyi Kommunikációs Intézet (dátum nélkül): Teljeskörű (komplex) akadálymentesítési ajánlás. <https://docplayer.hu/17836327-Teljeskoru-komplex-akadalymentesitesi-ajanlas-a-magyar-szallodaszovetseg-keresere-osszeallitotta-fogyatekosugyi-kommunikacios-intezet-www-fokom.html>
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Füredi A. (2018): Mint a mókus fenn a fán... – irány a balatoni úttörőtáborok világa!. https://toretro.blog.hu/2018/06/01/mint_a_mokus_fenn_a_fan_irany_a_balatoni_uttorotabrok_vilaga
Letöltés ideje: 2022. január 5.

Google Maps (2022):
<https://www.google.com/maps/dir/Budapest/Kisv%C3%A1rda/@47.6862689,19.4398498,8z/data=!3m1!4b1!4m17!4m16!1m5!1m1!1s0x4741c334d1d4cfc9:0x400c4290c1e1160!2m2!1d19.040235!2d47.497912!1m5!1m1!1s0x4738ece3ef29ee43:0x6d5422d01fc1a4d7!2m2!1d22.0823557!2d48.21811>
Letöltés ideje: 2022. május 13.

Györffy A. (2004): Szállodatan. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., 46 p.

Hajdu Tészta (2022): <http://www.hajduteszta.hu/hu/rolunk>
Letöltés ideje: 2022. május 13.

Hegedűs G. (2020): Új Tisza-híddal és határátkelővel épül meg az M3-as utolsó szakasza. <https://magyarepitok.hu/utepites/2020/09/megcelozza-az-ukran-hatart-az-m3-as-kihirdettek-a-tervezot>
Letöltés ideje: 2022. május 13.

Horvát D. – Bagdi R. (2018): A Tokaj, Felső-Tisza és Nyírség kiemelt turisztikai fejlesztési térség jellemzői és lehetséges turisztikai szerepe. hely nélkül, Neumann János Egyetem

I love Tisza (dátum nélkül): <http://www.ilovetisza.hu/magazin/jand-szabadstrandok-a-tisza-folyon->
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Jogtár (2006): <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a06h0010.OGY>
Letöltés ideje: 2022. január 6.

KIFIR (2023): <https://kifir2.kir.hu/TTJegyzeKereso/>

Letöltés ideje: 2023. március 15.

Kirándulástippek (dátum nélkül): <https://kirandulastippek.hu/felso-tisza-videke/nagyar-luby-kastely-petofi-fa>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Kiss B. Ker. Kft. (2022): https://kissbkerkft.hu/?page_id=6

Letöltés ideje: 2022. május 13.

Kisvárdá (2022): <https://kisvarda.hu/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Koronavirus.gov.hu (2021): <https://koronavirus.gov.hu/hirek>

Letöltés ideje: 2022. május 12.

Központi Statisztikai Hivatal (2013): 2011. évi népszámlálás Területi adatok Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Debrecen.

Központi Statisztikai Hivatal (2021): Állandó belföldi vándorlás megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2021): A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása szállástípusonként.

Központi Statisztikai Hivatal (2021): A szállodák vendégforgalma megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma turisztikai régióként.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A lakónépesség korcsoport, megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A lakónépesség nem, megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): A vendéglátóhelyek száma üzlettípus, megye és régió szerint.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): Munkanélküliségi ráta, megye és régió szerint, negyedévente.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): Szálláshelyek vendégforgalma.

Központi Statisztikai Hivatal (2023): A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma szállástípusonként.

Központi Statisztikai Hivatal (2023): A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma turisztikai régióként.

- Központi Statisztikai Hivatal (2023): A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák szállástípusonként.
- Központi Statisztikai Hivatal (2023): Átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken megye és régió szerint.
- Központi Statisztikai Hivatal (2023): <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz45.html>
Letöltés ideje: 2023. március 6.
- Lánczi P. (2022): Aludj a szabad ég alatt - Szuper bivakszállások.
Letöltés ideje: 2023. március 1.
- Lengyel M. (2004): A turizmus általános elmélete. Budapest, KIT Kft.-HFF
- Lónyay Menyhért Baptista Technikum és Szakképző Iskola (2023): <https://lonyay-menyhert.baptistaoktatas.hu/szakmaink>
Letöltés ideje: 2023. március 14.
- Magyar Babapiskóta (2022): <https://magyarbabapiskota.hu/rolunk>
Letöltés ideje: 2022. május 13.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2017): Nemzeti turizmusfejlesztési stratégia 2030. <https://www.edutus.hu/wp-content/uploads/2020/10/Nemzeti-Turizmusfejlesztasi-Strategia-2030.pdf>
Letöltés ideje: 2022. január 7.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2017): <https://mtu.gov.hu/cikkek/kerekparos-oroksegturak-indulnak-a-fels-tisza-vidéken-429>
Letöltés ideje: 2022. január 7.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2019): A turizmus eredményei Magyarországon. hely nélkül, MTÜ
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2020): <https://mtu.gov.hu/cikkek/11-turisztikai-terseg-terkep-es-telepuleslista-1918>
Letöltés ideje: 2021. december 21.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 - Turizmus 2.0. Budapest, MTÜ https://mtu.gov.hu/dokumentumok/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf
Letöltés ideje: 2023. március 15.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 Stratégiai irányok. Budapest, MTÜ, 86 p.
- Majerszki N. (2013): Z generáció a 21. században. Budapest, Peabo Media Kft.
- Michalkó G. (2007): A turizmuselmélet alapjai. Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola
- Michalkó G. (2012): Turizmológia. Budapest, Akadémiai Kiadó
- Michalkó G. (2012): Turizmológia. Budapest, Akadémiai Kiadó, 34 p.
- Mitev A.Z. (2019): Kutatásmódszertan a turizmusban. Budapest, Akadémiai Kiadó

Molnár Cs. (2019): Szállodatan és szállodai gazdálkodás. Gödöllő, SZIE

Nickson D. (2007): Human resource management for the hospitality and tourism.
http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tourism-business-portal/documents/business/resources/personnel_management.pdf
Letöltés ideje: 2023. április 19.

One with nature (2021): <https://onewithnature2021.org/>
Letöltés ideje: 2022. január 7.

P. Miklós T. (2003): Fejezetek a hazai gyermeküdültetés és ifjúsági turizmus történetéből
Cserkészáborozás és turisztikai tevékenység a 20. század első felében. Új Pedagógiai
Szemle 2003 július-augusztus <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00073/2003-07-mk-PMiklos-Fejezetek.html>
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Panyolai Pál linkák (2022): <https://panyolai.hu>
Letöltési ideje: 2022. január 7.

Raffay Z. (2020): A COVID-19 járvány hatása a turisták fogyasztói magatartásának
változására, Pécs, Pécsi Tudományegyetem,
https://ktk.pte.hu/sites/ktk.pte.hu/files/images/008_A%20COVID-19%20jarvany%20hatasa%20a%20turistak%20fogyasztoi%20magatartasanak%20valtozasara.pdf
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Slow Living Hungary (2022): <https://slowliving.hu/slow-travel/>
Letöltés ideje: 2022. május 12.

Smartvel (2021): [https://blog.smartvel.com/blog/travel-trends-2022?utm_medium=ppc&utm_campaign=INDUSTRY+TERMS&utm_source=adwords&utm_term=travel%20industry&hsa_grp=119581363181&hsa_net=adwords&utm_term=travel%20industry&hsa_grp=119581363181&hsa_net=adwords&hsa_acc=1947518529&hsa_mt=b&hsa_kw=travel%20industry](https://blog.smartvel.com/blog/travel-trends-2022?utm_medium=ppc&utm_campaign=INDUSTRY+TERMS&utm_source=adwords&utm_term=travel%20industry&hsa_grp=119581363181&hsa_net=adwords&hsa_acc=1947518529&hsa_mt=b&hsa_kw=travel%20industry)
Letöltési ideje: 2022. január 3.

Sokszíniú Vidék (2023): Rekordközelben teljesített a magyar turizmus 2022-ben
<https://sokszinuvidek.24.hu/eletmod/2023/01/31/rekordkozeli-teljesitmeny-magyar-turizmus-2022/>
Letöltés ideje: 2023. március 8.

Somogy Megyei Kormányhivatal Siófoki Járási Hivatal (dátum nélkül): 1. számú melléklet
Közösségi szálláshelyek,
https://www.kormanyhivatal.hu/download/d/67/c0000/Kozossegi_szallashelyek_melleklet_1.pdf
Letöltés ideje: 2023. március 8.

Szatmár Tour (2022): <http://szatmartour.hu/latnivalok/lekvarium-penyige/>
Letöltés ideje: 2022. január 7.

Szerdahelyi K. (2021): Turizmus Bulletin XXI. évf. 28-30 p. Turizmus a pandémia után

Töröcsik M. (2011): Fogyasztói magatartás. Budapest, Akadémiai Kiadó

Turizmus.com (2023): <https://turizmus.com/desztinaciok/magyar-innovacio-a-turizmus-digitalizaciojaban-1185909>

Letöltési ideje: 2023. április 19.

UNWTO (2012): Tourism Highlights 2012 Edition, hely nélkül, <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284414666>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

UNWTO (2021): <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.5>

Letöltés ideje: 2022. január 3.

UNWTO (2022): Tourism Barometer, hely nélkül, <https://www.e-unwto.org/loi/wtobarometereng?expanded=d2020.v20>

Letöltés ideje: 2023. március 8.

UNWTO (2023): <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>

Letöltés ideje: 2023. március 8.

Vásárosnamény (2022): <https://vasarosnameny.hu/>

Letöltés ideje: 2022. január 7.

Ábrajegyzék

1. ábra A nemzetközi turistaérkezések számának alakulása 2005 és 2021 között.....	7
2. ábra Az MTÜ által kijelölt turisztikai térségek.....	22
3. ábra A kérdőív kitöltőinek korosztály szerinti megoszlása	39
4. ábra A kérdőív kitöltőinek lakóhely szerinti megoszlása	39
5. ábra A kérdőív kitöltőinek foglalkozás szerinti megoszlása	40
6. ábra A kérdőív kitöltőinek jövedelem szerinti megoszlása	40
7. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlása a szálláshelyigénybevétel gyakorisága alapján .	42
8. ábra A kérdőív kitöltői által leggyakrabban igénybevett szálláshelytípusok	43
9. ábra A kérdőív kitöltői által felállított fontossági sorrend a szálláshelyválasztási tényezőkről.....	44
10. ábra Szófelhő a kitöltők asszociációiról.....	46
11. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlásáról aszerint, hogy szálltak -e már meg korábban gyermek- és ifjúsági táborban.....	47
12. ábra A kérdőív kitöltőinek megoszlásáról aszerint, hogy kipróbálnák -e ezt a szálláshelytípust, akik még korábban nem tették.....	49
13. ábra A kérdőív kitöltőinek véleménye a vizsgált szálláshelytípussal kapcsolatos állításokról.....	50
14. ábra A kérdőív válaszai alapján a meghatározott jellemzők / szolgáltatások fontossága	51
15. ábra A kérdőív válaszai alapján a vizsgált szálláshelytípus alkalmassága a meghatározott vendégkörök / programok számára	52
16. ábra A kérdőív válaszai alapján a vizsgált szálláshelytípus alkalmassága a meghatározott célcsoportok számára.....	53
17. ábra Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor kívülről	54
18. ábra Sopron Gyermek és Ifjúsági Tábor kívülről	54
19. ábra Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor egy szobája	54
20. ábra Sopron Gyermek és Ifjúsági Tábor egy szobája.....	54
21. ábra Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor ebédlője	55
22. ábra Sopron Gyermek- és Ifjúsági Tábor társalgója.....	55

Táblázatjegyzék

1. táblázat A belföldi vendégéjszakák számának alakulása Magyarország szálláshelyein az ezredfordulót követően.....	10
2. táblázat Az Észak-Alföld régió vendégforgalmi adatai 2015 és 2022 között	30
3. táblázat A tábor nem üzleti célú forgalma 2017 – 2022 között	35
4. táblázat A tábor kereskedelmi célú forgalma 2017 – 2022 között.....	35
5. táblázat A tábor összes bevétele 2017 – 2022 között.....	36
6. táblázat Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor szállásdíjai	36

Mellékletek

1. melléklet

A közösségi szálláshelyekre vonatkozó hatályos kritériumrendszer

Közösségi szálláshelyek kategorizálása
2022. január 1-től
1* - 5* kategóriák követelményei

Ez a követelményrendszer azokat a kritériumokat tartalmazza, amelyek alapján a közösségi szálláshelyek besorolása 1* - 5* között történik. Az oszlopokban található M betű az adott kategória minimum követelményeit jelöli. A megpályázott kategória eléréséhez valamennyi, az adott kategóriához tartozó minimum kritérium (M) teljesítése szükséges. A vastag vonallal összekapcsolt kritériumoknál a megpályázottnál magasabb kategória kritériumának teljesítése is elfogadott. Az összekapcsolt kritériumok közül csak egy jelölhető.

Terület	Sz.	Kritérium	Pontok	*	**	***	****	*****
I. Épület, helyiségek								
Részvételi feltétel	1	A szálláshely közösségi szálláshely működési engedéllyel rendelkezik és 24 órás recepciót / portaszolgálatot tart fenn	-	M	M	M	M	M
Tisztaság, higiénia	2	Tiszta és higiénikus körülmények	-	M	M	M	M	M
Karbantartottság	3	Minden berendezés és felszerelés működésképes	-	M	M	M	M	M
Általános benyomás	4	A szálláshely általános benyomása összhangban van a kategóriával	-	M	M	M	M	M
Recepció	5	Recepció íróasztal/aszttal	1	M	M			
	6	Recepció pult	3			M	M	
	7	Onálló recepció ülőhelyekkel	5					M
Szobák	8	Ágyanként legalább 4 m ² alapterület vagy személyenként 5 m ³ /fő légtér áll rendelkezésre. Az ágyak hosszanti oldala közötti távolság legalább 75 cm.	1	M	M	M	M	M
	9	Az ágyak kevesebb mint 60%-a emeletes ágy	1					
	10	Az ágyak kevesebb mint 40%-a emeletes ágy	3					
	11	Az ágyak kevesebb mint 20%-a emeletes ágy	5					
	12	Egyszemélyes ágyak minimum: 0,80m x 1,9m	1	M	M	M		
	13	Egyszemélyes ágyak minimum: 0,90m x 1,9m	4				M	M
	14	Egyszemélyes ágyak minimum: 1,00m x 2m	8					
	15	Dupla ágyak minimum: 1,40m x 2m	1					
	16	Dupla ágyak minimum: 1,60m x 2m	4					
	17	Dupla ágyak minimum: 1,80m x 2m	8					
Vendégterek/ közös helyiségek	18	A hálóterem kapacitások legalább 10%-a kizárólag női hálóterem	3					
	19	A vendégek részére beltéri közösségi helyiség vagy a szabadban közös terület	1	M	M	M	M	M
	20	A szálláshelyhez tartozik bár vagy büfé a vendégek részére	5					M
	21	A szálláshelyhez tartozik étterem a vendégek részére	7					
	22	Közösségi terekben zene-előadás vagy TV	2					
	23	Zárható helyiség sporteszközök tárolására	2					
	24	Közvetlen parkoló a szálláshelyhez vendégek részére	4					

II. Berendezések és felszerelések									
Fürdőszoba	25	Fürdőszoba felszerelése: zuhanyzó vagy kád, mosdó, tükör, piperepolc, törölközőtartó, ruhafogas, elektromos csatlakozó, szeméttároló, szappan, higiénikus kézszárítási lehetőség	1	M	M	M	M	M	
	26	Mosdó vagy zuhanyzó bekészítése: adagoló folyékony szappan vagy tusfürdő, hajszárító és higiénikus kézszárításra alkalmas bekészítés vagy berendezés. 10 főként, nemenként elkülönített WC. WC felszerelése: WC-papír-tartó WC-papírral, WC-kefe tartóval, kézmosó, folyékony szappan, higiénikus kézszárításra alkalmas bekészítés vagy berendezés	1	M	M	M	M	M	
	27	A fürdőszobában átvételi vagy átvételi	1	M	M	M	M	M	
	28	Nagyméretű lerakó felület	1						
	29	Rendelkezésre álló zuhanyzók száma: 10 férőhelyenként 1 db	1	M	M	M			
	30	Rendelkezésre álló zuhanyzók száma: 8 férőhelyenként 1 db	3				M	M	
	31	Rendelkezésre álló zuhanyzók száma: 6 férőhelyenként 1 db	5						
	32	Rendelkezésre álló WC-k száma: 10 férőhelyenként 1 db	1	M	M	M			
	33	Rendelkezésre álló WC-k száma: 8 férőhelyenként 1 db	4				M	M	
	34	Rendelkezésre álló WC-k száma: 6 férőhelyenként 1 db	8						
	Szobák felszereltsége	35	Korszerű, jó állapotban levő takaró és párna	2	M	M	M	M	M
		36	Higiénikus lepedő, párna- és takaróhuzat	2	M	M	M	M	M
		37	Igényelhető tartalékpárna, takaró	1			M	M	M
38		A vendég magának ágyaz meg a szálláshely által biztosított ágyneművel	1	M	M				
39		Az ágyazás a szálláshely személyzete által biztosított	3			M	M	M	
Hálóteremi szoba felszereltsége	40	Ágyanként éjjeliszekrény vagy tárolóhely, elektromos kiállítás, olvasólámpa, vállfa. Minden szobában papírkosár, sötétítőfüggöny vagy zsalu	1	M	M	M	M	M	
	41	Biztonságos csomagtárolási lehetőség a szobában férőhelyenként	1	M	M	M	M	M	
	42	Éjjeliszekrény, lerakófelület az agynál	3					M	
	43	Ágyak beépített takarási felülettel	5					M	
	44	Elfüggetlen ágyak	5						
Privát szoba felszereltsége	45	Ötöző tükör	1			M	M	M	
	46	1 db ülőalkalmatosság szobaként	2			M	M	M	
	47	Asztal, íróasztal székkel	3						
	48	Széf	5						
	49	Szobában hűtőszekrény	3						
	50	Szobában minibár	5						
	51	Kávégép vagy vizforraló a szobában a szükséges felszereléssel	3						
	52	Korszerű TV távirányítóval	3					M	
Hangszigetelés/légkondicionálás	53	Ablakok megfelelő hangszigetelése	2						
	54	Légkondicionált közösségi terek	3					M	
	55	A szobákban központi vezérelt légkondicionáló	5						
Telekommunikáció	56	A szobákban egyedileg szabályozható légkondicionáló	7						
	57	A vendégek által használható telefon és Wi-Fi hálózat biztosítása a szálláshely területén	1	M	M				
	58	Internet hozzáférés a szobákban és közösségi terekben (WIFI, WLAN)	3			M	M	M	
Egyéb	59	Vendégek számára hozzáférhető Internet-terminál (pc, mobil, tablet, laptop)	3			M	M	M	
	60	A szálláshelyen elérhető szolgáltatásokról tájékoztató füzetek/ információs tábla	2			M	M	M	
	61	Az adott régióról, városról aktuális információk anyagok	1			M	M	M	

III. Szolgáltatások									
Takarítás / textíliacsere	62	Közös helyiségek és melléképületek folyamatos tisztán tartása	1	M	M	M	M	M	M
	63	Agymű cseréje legalább egyszer hetente	1	M	M	M	M	M	M
	64	Kéz- és/vagy fűrdőtörülőkötő bérleti lehetőség	3	M	M	M	M	M	M
	65	Extra takarítás kérésre	3					M	M
	66	Agymű napi cseréje kérésre	3					M	M
Konyha / étkezőhelyiség	67	Főző-étkezőhelyiség főzőlappal vagy mikrosütővel, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, asztallal, székekkel	2	M	M	M	M	M	M
	68	Főző-étkezőhelyiség főzőlappal, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, asztallal, székekkel, továbbá mikrosütővel, vízforralóval, kávéfőzővel, étkezéslettel	3						
Vendéglátás	69	Italkínálat a szálláshelyen vagy a közelében	3				M		M
	70	Közös használatú kávéfőző, teafőző a közösségi terekben a szükséges felszerelésekkel	2						
	71	Italautomata, ételautomata	3						
	72	Szervezett reggelizési lehetőség a szálláshelyen vagy a közelében	4					M	M
Mosás/vasalás szolgáltatás	73	Vasaló állvány és vasaló biztosítása kérésre	2			M		M	M
	74	Vasalási szolgáltatás	3						
	75	Mosatási szolgáltatás vagy mosógép	4						M
	76	Csomag- és értékmegőrző helyiség vagy erre a célra üzemeltetett automata	1	M	M	M	M	M	M
Biztonság	77	Szerződéses eseti biztonsági szolgálat	2						
	78	Biztonsági szolgálat éjszaka	4						
	79	0-24 órás biztonsági szolgálat	6						
	80	Akadálymentes önmeghajtott kerekesszékekkel vagy segítséggel	4						
	81	Akadálymentes elektromos kerekesszékekkel	4						
Akadálymentesítés	82	Akadálymentes sietek és nagyterhelők részére	4						
	83	Akadálymentes vakok és gyengéniátók részére	4						
	84	Manuális beépítési rendszer	1		M	M	M	M	M
Egyéb	85	Elektronikus beépítési rendszer	3						M
	86	Transzforszolgáltatás	2						
	87	Co-working helyiség	3						
	88	Lift, amennyiben az épület négy szintnél magasabb	3			M	M	M	M
IV. Szabadidő									
Programok	89	A szálláshely által kínált programok szervezése heti legalább 1 nap	2					M	
	90	A szálláshely által kínált szabadidős programok szervezése heti legalább 3 nap	4						M
	91	A szálláshely által kínált szabadidős programok szervezése heti legalább 6 nap	8						
	92	Animátor/ Animált közösségépítő programok heti legalább 1 nap	2				M		
	93	Animátor/ Animált közösségépítő programok heti legalább 3 nap	4						M
	94	Animátor/ Animált közösségépítő programok heti legalább 6 nap	8						
	95	Erdői iskola jellegű programok szervezése	3						
Sport / aktivitás	96	Sport- és/vagy játékeszköz kölcsönzés	4			M	M	M	M
	97	Fitness terem	6						
Wellness	98	Szauna	4						
	99	Pezszfürdő/Jakuzzi	6						
	100	Uszómedence	6						
Szabadtér	101	Erdő 1 km-en belül	3						
	102	Fürdőzési (fürdő/strand) lehetőség 1 km-en belül	3						
	103	Tűzrakóhely	3						

	104	Vendégek által használható kert, terasz, vagy tetőterasz tartozik a szálláshelyhez	3						
	105	Szabadtéri közösségi hely üőhelyekkel	4						
V. Minőség és online tevékenység									
	106	Vendégpanaszok szervezett kezelése	2			M	M	M	M
	107	Vendégvélemény rendszeres elemzése	3			M	M	M	M
	108	A szálláshely honlapja/szálláshely közvetítői oldal aktuális információkkal, valóságnak megfelelő fotókkal	3		M	M	M	M	M
	109	Online foglalási lehetőség elektronikus foglalási rendszeren vagy saját honlapon	3			M	M	M	M
VI. Minimum pontszámok									
Minimum pontszámok				26	40	70	100	140	
Minimum kritériumok száma				24	27	37	43	50	
Olyan közösségi szálláshelyek esetén, ahol a vendégéjszakák több mint 50%-át csoportosan és kísérővel érkező kiskorú diákcsoportok adják és minden igénybevett szobát csak a csoporttagokkal megosztva használják a minimum kritériumok száma a következő				22	25	32	38	44	

Forrás: Magyar Turisztikai Minőség Tanúsító Egyesület, 2022

Kérdőív a gyermek- és ifjúsági táborokról

Az Ön neme:

- nő
- férfi

Az Ön életkora:

- 18 év alatti
- 18-30 év
- 31-40 év
- 41-50 év
- 51-65 év
- 65 év feletti

Az Ön lakóhelye:

- Budapest
- Vidéki nagyváros
- Vidéki kisváros
- Község
- Nem Magyarországon élek

Az Ön foglalkozása:

- Tanuló
- Alkalmazott
- Vállalkozó
- Nyugdíjas
- Munkanélküli

Az Ön jövedelme:

- kevesebb, mint 100.000 Ft
- 100.000 és 200.000 Ft közötti
- 200.000 és 300.000 Ft közötti
- több, mint 300.000 Ft

Milyen gyakran vesz igénybe szálláshelyszolgáltatást?

- Soha
- Évente 1-2 alkalommal
- Évente 3-5 alkalommal
- Évente 5-nél többször

Mely (melyek) az Ön által leggyakrabban igénybevett szálláshelyek? (Kérem, legfeljebb 2 válaszlehetőséget adjon meg)

- Szálloda
- Panzió
- Ifjúsági szálló
- Turista szálló
- Kemping
- Magánszálláshely (Airbnb, falusi szálláshely)

Mennyire fontosak az alábbi tényezők Ön számára egy szálláshely kiválasztásánál? (Kérem választát egy 1-től 5-ig terjedő skálán adja meg, amelyen 1 = egyáltalán nem fontos, 5 = nagyon fontos)

	1	2	3	4	5
Szolgáltatások színvonala					
Szolgáltatások kínálata, mennyisége					
Megközelíthetőség / parkolási lehetőségek					
Ár					
Vendégértékelések					
A szobák / lakóegységek felszereltsége					
Étkezési lehetőségek					
Szálláshely ismertsége					
Programlehetőségek					
A szálláshely közvetlen környezete					

Melyik az a 3 szó, ami először az eszébe jut, ha a gyermek-és ifjúsági tábor szálláshelytípusra gondol?

Szállt már meg korábban gyermek- és ifjúsági táborban?

- Igen, többször
- Igen, egyszer
- Nem

Kérdések azon kitöltőknek, akik már korábban is megszálltak gyermek- és ifjúsági táborban

Amennyiben már korábban is megszállt gyermek- és ifjúsági táborban, kérem adja meg az adott szálláshely nevét!

Amennyiben már korábban megszállt gyermek- és ifjúsági táborban, szívesen választaná ismét ezt a szálláshelytípust?

- Igen
- Nem

Kérdés azon kitöltőknek, akik korábban még nem szálltak meg gyermek- és ifjúsági táborban

Amennyiben még nem szállt meg gyermek- és ifjúsági táborban korábban, a jövőben szívesen kipróbálná ezt a szálláshelytípust?

- Igen
- Nem, mert nem adja azt a kényelmet, amit egy szálláshelytől elvárok
- Nem, mert nem az én korosztályomnak való
- Nem, mert nem olyan minőségűek a szolgáltatásai, amit egy szálláshelytől elvárok

Függetlenül attól, hogy vette-e igénybe már gyermek- és ifjúsági tábor szolgáltatását, mit gondol, az alábbi kijelentések mennyire illenek ezekre a szálláshelyekre?

	Teljesen egyetértek	Inkább egyetértek	Inkább nem értek egyet	Nem értek egyet
A gyermek-és ifjúsági táborokra az alacsony árak jellemzőek				
A gyermek-és ifjúsági táborokban a szobák/lakóegységek jól felszereltek, modernek				
Ezekben a szálláshelyeken nincs szükség túl sok szolgáltatásra				
Ezt a szállástípust főképpen a csoportosan érkező fiatal korosztály veszi igénybe, ahogyan azt a neve is mutatja				
A gyermek-és ifjúsági táborokra jó ár/érték arány jellemző				
Tekintettel a „tábor” jellegre, szükség van szervezett programokra				
A szabadtéri programok széles kínálata jellemzi ezt a szállástípust				
Színvonalas vendéglátás, jó étkezési lehetőségek vannak ezekben a szálláshelyeken				

Ha Ön egy gyermek- és ifjúsági táborban szállna meg, mely jellemzők, illetve szolgáltatások meglétét várná el? (Több válasz is megjelölhető)

- Kedvező árak
- Jó ár/érték arány

- Színvonalas programlehetőségek
- Szervezett programok
- Modern eszközök
- Internetelérhetőség
- Tágas közösségi terek, társalgók
- Udvar, szabadtéri programlehetőségek
- Sportolási lehetőségek
- Más vendégekkel nem közös szobák
- Jól felszerelt szobák
- Külön fürdőszoba
- Napi többszöri étkezési lehetőség

Ön szerint a következő programok, illetve vendégkörök közül melyek számára lehetne megfelelő szálláshely egy gyermek- és ifjúsági tábor? (Több válasz is megjelölhető)

- Konferenciák
- Csapatépítő programok, tréningek
- Családi rendezvények (esküvők, születésnapok, évfordulók, ballagás stb.)
- Természetjáró és ökoturisták
- Városlátogató és körutazó vendégek
- Falusi turizmusban résztvevők
- Aktív turizmus vendégköre (kerékpárosok, lovasok, horgászok, vízi sportok kedvelői, stb.)
- Kulturális és örökségturizmusban résztvevők
- Bor- és gasztroturizmus vendégköre
- Gyógy- és wellness turizmusban résztvevők

Ön kiknek ajánlaná szívesen a gyermek- és ifjúsági táborokat, mint ideális szálláshelyet? (Több válasz is megjelölhető)

- Iskolai csoportoknak
- Egyedül utazó fiataloknak
- Baráti társasággal utazó fiataloknak
- Fiatal pároknak
- Kisgyermekes családoknak
- Családoknak nagyobb gyermekekkel
- Idősebb (65 év feletti) utazóknak
- Rendezvényszervezőknek
- Cégeknek
- Bárkinek
- Senkinek nem ajánlanám

Az alábbi képeken két gyermek- és ifjúsági tábor látható kívülről, Ön melyiket választaná szívesebben?

Az alábbi képeken két gyermek- és ifjúsági tábor egy-egy szobája látható, Ön melyiket választaná szívesebben?

Az alábbi képeken két gyermek- és ifjúsági tábor egy-egy közös helyisége látható, Ön melyiket választaná szívesebben?

Mélyinterjú struktúrája

1. A tábor gondolatának megszületése
2. A tábor helyszínének kiválasztásának okai, az elhelyezkedés előnyei és hátrányai
3. A tábor létrehozásának, megépítésének a története (pályázatok írása, a nyert támogatás felhasználása)
4. Pályázatok – pontos összegek, források, ehhez kapcsolódó kötelező jogszabályi előírások
5. A kötelező előírások egy gyermek- és ifjúságitábor kialakításának esetében
6. A kínált szolgáltatások palettájának kialakítása
7. A tábor működésének gazdasági alapjai – bevételek/kiadások
8. Humánerőforrás kérdése a táborban
9. A tábor célcsoportjának meghatározása, milyen eszközökkel próbálják elérni őket
10. A tábor területén szervezett rendezvények, azok résztvevői és gazdasági hatása a táborra
11. A tábor keresletének elemzése, az elmúlt évek adatai alapján
12. A tábor vendégkörének bemutatása a küldő ország, az életkor és az átlagos tartózkodási idő alapján, valamint százalékos bontása (egyéni utazó/csoportos utazó/rendezvényre jövő)
13. A működési kör lehetséges szélesítése
14. A tábor minősítése
15. A közeljövőben megvalósítandó fejlesztések
16. Az infláció, az alapanyag- és energiaárak hatásai a táborra nézve
17. Az ukrán helyzet hatása a táborra

Függelék

1. számú függelék

Hallgatói és konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott **Győry Zsanett Karolina**, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, **Budai Campus, turizmus-vendéglátás szak nappali/levelező*** tagozatvégzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem***

Kelt: Budapest, 2023 év április hó 22 nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatos/Szakdolgozatos/Diplomadolgozatos áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatos/**Szakdolgozatos**/Diplomadolgozatos záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem***

Kelt: Budapest, 2023 év április hó 22 nap

Belső konzulens

A szakdolgozat tartalmi kivonata

Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor üzemeltetése és marketingje

Győry Zsanett Karolina

Turizmus-vendéglátás, BA, nappali tagozat

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Fenntartható Turizmus Tanszék

Belső témavezető: Dr. Molnár Csilla, egyetemi docens

A célkitűzésem, hogy az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor bemutatása mellett, a gyermek- és ifjúsági táborokat, mint a közösségiszálláshelyek egyik csoportját, továbbá a Felső-Tiszát, mint kiemelt turisztikai régiót és a benne rejlő lehetőségeket is ismertetem.

A szakirodalmi feldolgozás során elsősorban a turizmus rendszeréhez, a szálláshelyekhez, illetve a marketinghez és menedzsmenthez kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalmakat, illetve egyéb forrásokat használtam fel.

A saját kutatásom során a vizsgált szálláshelytípus létjogosultságát, illetve a népszerűségét növelő fejlesztéseket és megoldásokat kutattam, továbbá az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor esettanulmányán keresztül az üzemeltetés kérdéseit kívántam bemutatni.

A feltett kérdések megválaszolására, valamint a hipotéziseim igazolására a kvantitatív (kérdőíves megkérdezés) és a kvalitatív (interjúkészítés) kutatás módszerét egyaránt felhasználtam. A saját kutatásom eredményeképpen egyértelműen megállapíthattam, hogy a gyermek- és ifjúsági táboroknak igenis van napjainkban létjogosultsága. A megszerzett ismeretek birtokában a vizsgált szálláshelytípus népszerűségének növelésére konkrét fejlesztéseket javasoltam. Az Aranyosziget Gyermek és Ifjúsági Tábor működésének elemzését követően kreatív ötleteket és könnyen megvalósítható fejlesztésvajaslátokat fogalmaztam meg, amelyek reményeim szerint az üzemeltetők munkáját segíthetik a jövőben.

Összeségében úgy gondolom, hogy a gyermek és ifjúsági táborok a magyar szálláshelypiac szerves részét képezik, azonban még sok fejlesztés szükséges ahhoz, hogy valóban elismert tagjai legyenek.